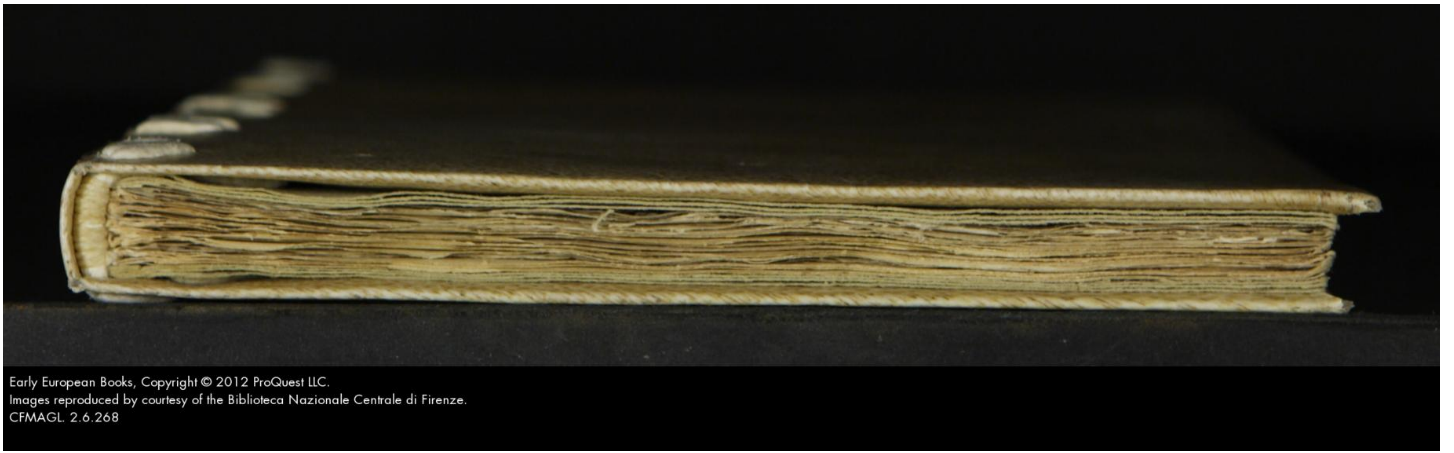
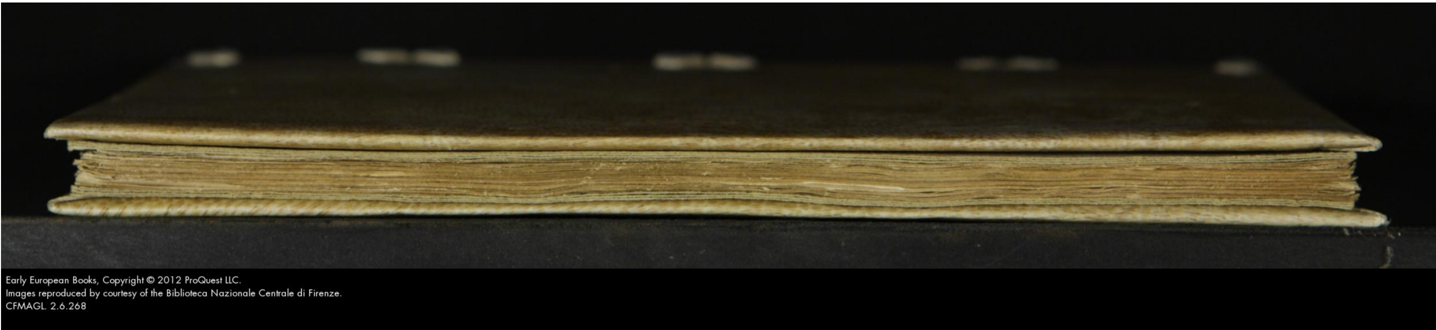
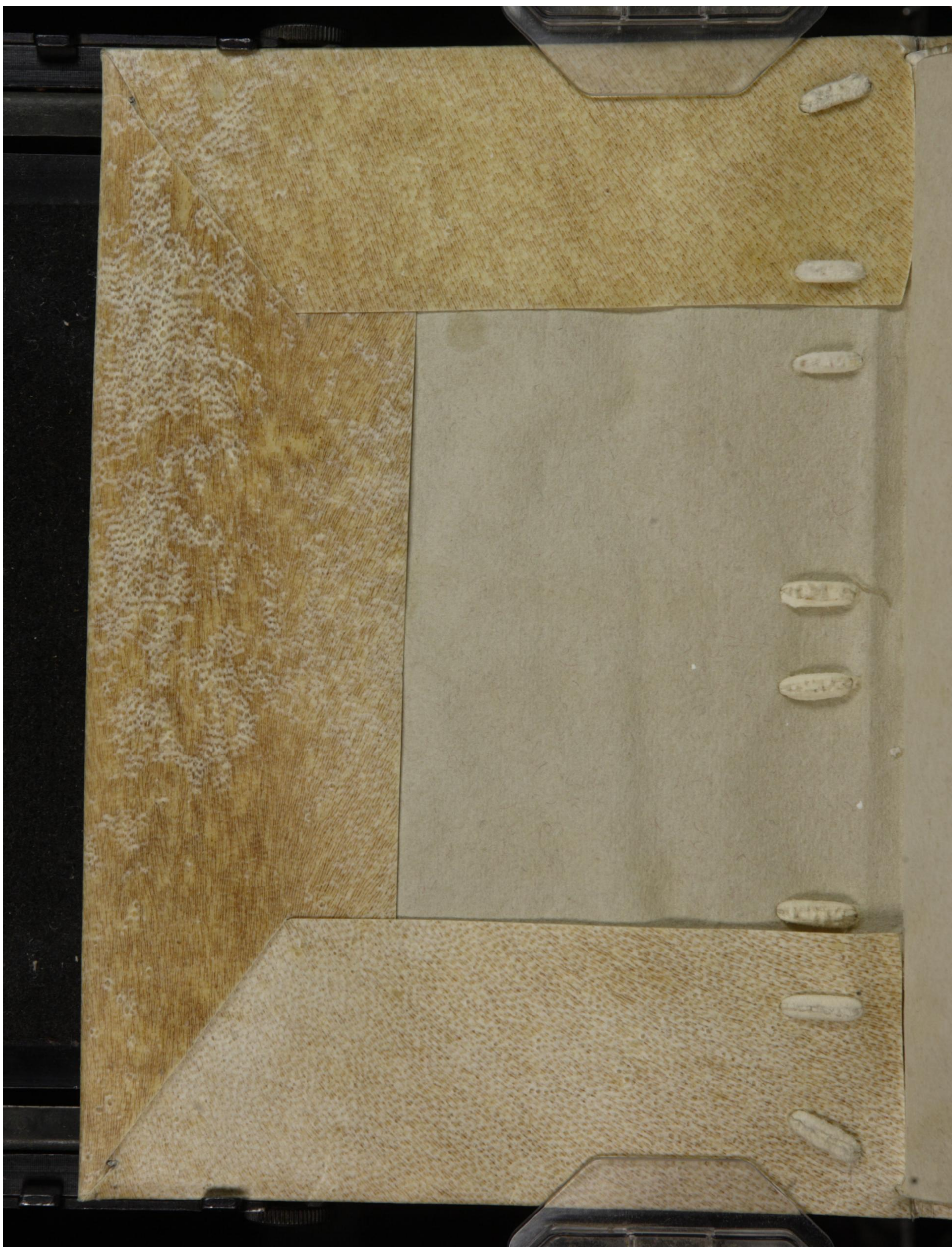

2
6
268

De potestate pape tractatus ⁊ votorū

ꝯmutatione in redēptionē captiuoꝝ ingeniosas decretoꝝ ac theologoꝝ auctoꝛitatibus argutissime ꝓbatas questiones cōtinens aperspicatissimo iuris canonici bacallario fratre petro ciiar oꝛdinis sancte marie de mercede redemptionis captiuoꝛum nouiter cōpositus et impꝛessus. ✝

❡ Venales reperiūtur prope Collegiū coquerceti In clauso brunelli In intersignio Cornu danii In domo Johānis gourmont. ✝ (

¶ Ad lectorem hexastichon carmen.

Inspice castalium redolentia carmina fontem
Carmina prudenti digna legenda viro:
Piscis vt exiles ingens legit equoris vndas
Grandia sic paruo carmina ab ore fluunt
Improbus ipse licet videar ieiunus et expers
Suscipias leta carmina mente peto

¶ Frater Petrus aymerich ordinis sancte ma-
rie de mercede almi cõuentus perpetue virginis
boni acris castri calleris iuris canonici doctor hu
milis reuerẽdissimo ac fulgidissimo dei ꝓuiden-
tia dño iohãni vrgellen. sacre theologie ꝓfessori
necne eiusdẽ ordinis magistro generali beneme-
rito salutem dicit.

¶ Herebat calamo dextera scribendi auida. Sed incerta qđ scri
bere tam multis ⁊ variis vno prope tpe cõsiliis pulsabar. Heu pr̃
deuotissime huilimas offerendo preces. Quid dicã? Vñ ordiar?
Quo nã vertar? vndiqꝫ dolor: terror vndiqꝫ. Nosco eteni fatum
meũ ⁊ sensũ intelligo ad qđ in hanc erũnosã ⁊ infelicẽ vitã sim p-
iectus. Heu mi venerãdissime pr̃? piget ex intimis ac miseret me
mei. Si oim archana curaꝝ meaꝝ deplorare vellẽ vnũ michi pe-
ctus ⁊ vna lingua nõ sufficerẽt. Ingẽs negociũ suscepi inexplebi
le alio iam de fonte petente sint lachryme sup nẽpe recentibꝰ assi
dueqꝫ nascẽtibꝫ doloris causis duo fessi iamqꝫ exhausti: et arẽtes
oculi parũ mesti humoris infuderint. Scio viri esse primũ quidẽ
dolorẽ ꝓpellere: primũ extinguere: tertiũ moderari: vltimũ ab-
scondere. Sed qđ agã? moriar. nisi dolorẽ infletũ ac verba ꝓfude
ro. Illud eni me solatur ꝙ filioꝝ tuorũ obseruãtissimoꝝ neminẽ
pretermittis qui tu qui salus es vera sis solicitus honoris. Qua
in re doctissimis consultũ volui et michi: cũ liber ille ad quorũ dã
manus maximoꝝ hoim me p̃sente puenit. cõmitti hũc ipressori de
cretũ est. Quod autẽ ꝓfessionẽ tuã decuit: de ptãte pape ⁊ votoꝝ
cõmutatione nostri fr̃is cuiar dictis volumẽ laudabile: et ꝓspicax
collegisti: rẽ maioris operis ꝙ glorie in quo ipso aim tuũ miror q
studio vtilitatis publice maiora/ni falor. ausurũ ingeniũ inclina
sti: cuiꝰ vt votiuus exitus sit ꝓsper euẽtus vt decuit fuit. Si quidẽ
ob eã causã tibi litteratissimo ac doctrine studiosissimo opus non
mea sꝫ tua tersũ officina destinãdũ putaui. Nõ ei opꝰ collectũ in
lucẽ prodidi honoris nr̃i cupidꝰ: verũ tue ãplitudis dignitatis vt
tue tuoꝝqꝫ ⁊ sacratissime religionis nr̃e salutis sollicitus. Itaqꝫ
multa que in aio erant religionis dignitate ⁊ reuerẽtia pculsus
haud ꝓtellare habui. Si eni minus idigesta obtuso dixeri igenio
parce mee queso ignauie q̃ tam arduũ capessere opus nõ dubita
uit idigna. Nã ex amaro fonte dulcis riuus erũpẽ nõ potest. Na
tura vt exulcerati pectoris icerta suspiria ⁊ offensi aimi verba pro
fecto sint acria. Ex ignaui ⁊ iperitoꝝ pectore iutiles sic emanant
fructus. Videẽ michi vita hec dura quedã archa laboꝝ: ni fulta
sit ṽtute ⁊ laudibꝰ: palestra discriminũ scena fallaciaꝝ labyrintꝰ
erroꝝ limosa tellꝰ vallis hispida/officina sceleꝝ sine gubernaculo
nauis/sine baculo senectꝰ: sine freno iuuẽtus. Quare metuẽtissi
me pr̃ prefate religiõis sctissime salutẽ amplitudinẽ augmentũ/
et gloriã laboribus iprobis nõ p̃termitti veritus nõ nulla addidi

pro igenioli mei inertia & imbecillitate atqz opis inturie totus deleui. En qualis michi hec videt q̄ tā multis exoptatissima ac gratissia lrāꝝ gl'ia tua ē nec dū tñ cōceptū oēm mee mētis expressi: lauda-bilior eni est multoqz illustrior laus tua q̄ꝫ a me seu quocūqz hoiz dici pōt. Sed quo ex igenio ex huis paucis totū reor aim loquētis introspicis. Scis eni quātis verser piclis et paupertate misera ni tua qua in oēs vteris clemētia iuues me & auxilio. Inqt eni perve nuste cleophilus. Multos morat pānosa egestas nō potui aoniuz paup adire nemus. Itaqz fer opē opportunā dū adhuc quicq̄ re-liqui tēporis est ne si perire pmiseris suscitare habeas quo salua-re potueris. Adesto spes nr̄a & decus laudabile: et quod quotidie iteramus in adiutoriū nostrū itende. Uale ex nostra parisioꝝ a-cademia idibus maii. Anno dñi millesimo quigentesimo sexto.

Martinus dolet parisiensis magister magistrū
petrū aymerich de bonis scientiis nō parū bene
meritū saphicocarmine impartiri iubet.

Clare dirceo celebrande plectro
Orphei necnon fidibus canoris
Qui venis cultu memorandus alto.
¶ Carmine vates.
Semper ardentes animos reuoluis.
Deditus musis heliconis amnis:
Quem canunt dulci dryades puelle.
¶ Semper auena.
Scandit excelsos tua fama calles
Que colit sanctum pietate numen
Haud potest cantu resonare dignos.
Pallas honores.
Nec mare et celum genuere talem
Nec virum tantum tenuere silue
Qui tetro cunctos homines relaxat
Carcere vinctos.

¶ Ad eundē magistrū petrū aymerich epigrama.
O decus o splendens diuini gloria cetus
O iubar ecclesie religionis apex:
O lux o virtus eterno nomine digna
Cui laus cui splendor cui sapor artis inest
Qui superas doctos pura pietate penates
Et vite ambrosiū nobilitate patrem
Qui redimis tetro compressos carcere fratres:
Et quātis inuicto debile marte genus
Clarus es et clari te produxere parentes
Sardinie genuit te generosa domus
¶ Ad eundem distichon carmen.
Poplite depresso veniam precor: accipe votum
Quod dedit exigua martinus ipse manu.

¶ De potestate pape et cōmu-
tatione votoꝝ in redēptionē ca-
ptiuoꝝ a perspicatissimo fra-
tre petro ciiar iuris canonici
bacallario ordinis sācte marie
de mercede redēptionis capti-
uorum nouiter editum.

CVm nō
nulli multis benefi-
ciis gaudere p̄sumāt ecclīasti-
cis: quoꝝ dispēsator esse nos-it
Papa mūdi: stupor cui⁹ ptātē
ipi postmodū conant̄ deprimere
macula igratitudis fedati: et
preminētiā quātū in eis est: se-
dis apostolice ore vipereo lace-
rant ipā detrahēdo: cui⁹ p̄mo
tanq̄ matris vbera suxerūt de
quoꝝ numero flosculat⁹ q̄dā
sublimat⁹ in ecclīastica digni-
tate potestatē dn̄o nr̄o pape ab-
negare ausus fuit: asserendo
quoddā p̄uilegiū ɔcedere non
potuisse: deducēdo p̄ se varias
rationes ⁊ multas friuolas et
inanes: dei timore ⁊ xp̄iāicarii
honore postposit̄ sine eoꝝ for-
midine: imemorato Aris. p̄me
sue rhetorice verbo dicētis. Ho- honoris dif-
nor est bn̄ficii operis signū: illi finitio.
maxie iuste honorāt̄: q̄ bn̄ficia
p̄stiterūt: ⁊ q̄ bn̄ficia possūt da-
re. Ideo hui⁹ tantā ⁊ similiū i-
gratitudinē ɔsiderās: ego mi-
nimus oim fratrū ordinis bea-
tissime virgis Marie de merce-
de redēptiōis captiuoꝝ frater
Petrus ciiar iutilis stillo rudi
p̄posui isufficient quedā decla-
rare sup votis: q̄ per sūmū pō-
tificē ɔcedūtur viris religiosis
p̄noiati ordinis in dicto suo pri-
uilegio pro piissimo ope redē-
ptionis captiuoꝝ sub tirānica
ptāte limitedoꝝ fidei defensores

Est tamen
aduertēdū: q̄ in hoc breui tra-
ctatu aliq̄d deducere nō itēdo
de tribus votis dn̄o nr̄o pape
reseruat̄ in isto p̄uilegio. s. ca-
stitatis/religiōis: atq̄ terre sā-
cte. Et si in sequētibus iueniū-
tur alique decretales ⁊ eaꝝ de-
clarationes expositiōes auctori-
tates siue allegatōes atq̄ opi-
niones doctoꝝ mētionē faciē-
tes de p̄dictis votis tribus re-
seruatis: illa apposui potius et
pricipaliter ad ostendendū excel-
lentiā dn̄i nostri pape ptātis q̄
ad corroborationē p̄positi se- de laudibus
quētis. Q: tanta est ei⁹ ptās: pape.
q̄ in difficilib⁹ et quasi ipossibi-
libus manū pōt apponē. Ber-
nardus de ɔsideratione ad eu-
geniū papā libro. ii. Alioꝝ po-
testas certis artat̄ limitibus.
tua vero extēdit̄ in ipos: q̄ po-
testatē sup alios exceperūt. Et
si altiora ⁊ maiora facere pōt:
multomagis minora. cū pedes
eius terrā ⁊ caput celū tangāt
et eius verba penetrent celos.
Christo cui⁹ vicari⁹ est papa at-
testante. Quodcūq̄ ligaueris
sup terrā: erit ligatū ⁊ in celis
Et quodcūq̄ solueris sup ter-
rā erit solutū ⁊ in celis. Et ne
mirū: q: maior hoie minor deo
Nō puri hois sed veri dei vicē
gerit in terris. Extra de trāsla.
Inter corpalia. Et ca. se. de cō
cess. prebē. Proposuit. Ipe xp̄s
de⁹. imo est papa q̄si alter de⁹.
vt vtar verbis. Senece ad Lu-
cillū. epl'a. xxxi. Vocem⁹ ergo
dn̄m nr̄m papā deū in hūano
corpe hospitātē. ¶ Sup his p̄-
missis ⁊ q̄ sequūt̄ q: hō pur⁹ cū

et errare possū: piū postulo eoꝝ
rectorē et beniuolū auditorē.

Clausula i bullis ꝯtēta p re. cap.

Sed ante

q̄ ad aliud ꝑcedat clausula ꝑ-
uilegii dñi pape Alexādri dati
perusii. v. nonas madii īcerta
bitur tanq̄ fundamētū p̄ntis
opis. Nā scḋm phm vbi funda
mētū nō ē: nichil edificari pōt
.i.q.i. Cū paulus. Tenoꝛ cui⁹
clausule talis est.

Remitim⁹

oia vota: dispēsādo tn̄ cū fratri
bus aut eoꝝ nūciis ⁊ ꝓ redēpti
one captiuoꝝ. īspecta tn̄ q̄lita
te voti et possibilitate ꝑsone: a
dictis votis totalit̄ absoluant̄.
exceptis votis castitatis religi
onis: ⁊ hierosolimitani. Lectoꝛ
hui⁹ attēte īspiciat: ⁊ pōderet
ṽba. q: q̄nq̄ itelligēda sūt: vt
dicit phūs: nō ī sensu quē faci
unt: ȝ ī sensu: ī quo fiūt. Et iu
ris ē: ꝙ sp̄ ṽba ad meliorē sen-
sū sūt īterp̄tāda. Et illi⁹ ē iter
p̄tari: cui⁹ ē ꝯdere. vt di. hos.
Quod nō attēdūt q̄dā rudes ⁊
iuris iperiti ponētes os ī celū/
nō verētes īterp̄tari ea: q̄ solū
sūmo ꝑfidicario cōueniūt. ex-
tra de iudi. Cū venisset. Et si
ṽba videāt̄ obscura vel ābigua
dȝ diligēter tenoꝛ ꝑuilegii ꝯsi-
derari extra de ꝑui. ca. Porro.
et ca. Accepim⁹. Et est pot⁹ īsi-
stendū itētioni ꝑuilegii q̄ ṽbis
i.q.i. Marchiō. xxxviii. di. Se
dulo. extra de ṽboꝝ itelligētia
⁊ ca. In his. Et quātū fieri pōt
latissime ē īterp̄tādū. ex. de do
na. Cū dilect. Eo talis oris la
xatis habenis ꝯpescere dn̄t lin
guā ne loquant̄ ꝯtra xp̄ȝ ⁊ sctm̄
israel/ pastoꝝ ouiū gregis xp̄i
eccl'ie spōsū dispēsatorē cano-
nū atq̄ ꝑlatū ḡnalissimū. Hoꝝ
cuilibet dirigi pōt illō Grego.
Linguā refrenās tēperet: ne li
tis horroꝛ isonet. Et hec de ꝑdi
cto ꝑuilegio sufficiāt. Presens
tractat⁹ diuidit̄ in q̄nq̄ q̄stio-
nes q̄s ꝑ quīq̄ cōclusiōes re
spondetur iuxta eaꝝ seriē.

Querit̄ p̄io

q̄stio prima

Utrū papa potuerit istud ꝑui-
legiū cōcedere: vt demōstrat̄.
¶ Hanc q̄stionē ⁊ sequētes le-
gere studui ex illis solutiōibus
seu deteriatiōibȝ dicti lr̄ati flo
sculati. q̄s negatiue quasdā ali
as affirmatiue nō bn̄ posuit. et
sic veritati se opposuit. ⁊ nimiꝝ
q: abissus abissū iuocat. Dicit
phūs: ꝙ dato vno incōuenienti
plura sequūt̄. Et paru⁹ erroꝛ
in p̄cipio maxim⁹ ē ī fine. i. de
celo ⁊ mūdo. Nō ī destructione
suaꝝ determiationū ponūt̄ q̄n
q̄ cōclusiōes p̄missas q̄nq̄ q̄-
stiones deteriantes de directo
cōtrarie. ¶ Pro hui⁹ q̄stionis
solutiōe ponit̄ cōclusio r̄nsiua
Papa potuit dictū ꝑuilegiū cō
cedere. q: tantā hēt ptātē: ꝙ so
lius dei sentit maioritatē. Hec
cōclusio ꝓbat̄ mult̄ r̄onib⁹. Pri
mo quo ad ꝑlatos eccl'ie q̄ttuoꝛ
mediis. Et p̄io sic. Ille ad quē
spectat oim iudiciū iferioꝝ re-
formare min⁹ iuste attētata ē
eis altioris autoritat. ȝ papa ē
hm̄oi. igr̄. Ueritas maioris no
scit̄ ex vi termioꝝ. Sȝ minoꝛ ꝓ
bat̄: q: ad papā pōt ab oī illato
grauamie appellari. ex. de offi.
legati. Licet. Et ex hoc iferunt̄
.iiii. corre. canōice ṽitates. Pri
ma: ꝙ ad papā etiā omissis me

ꝑmo phisicorū ca. p̄ini tractatus.

ꝓbatio p̄ia dicte ꝯclusionis quo ad p̄latos

diis ē appellādū ¶ Probatꝫ du
plicitꝫ auctoritate ⁊ ratiōe au=
ctoritate. ex. de appel. capi. Si
duobꝰ. ii. q. vi. Ad romanā. Et
pōt. ad hoc assignari rō: q: ad
superiorē est sp recurrēdū. Cū
ergo papa sit oibꝫ supior: iō ad
ipm est omissis mediis recurrē
dū. Ad hoc facit. ii. q. vi. c. ii. iii
iiii. ⁊. v. ⁊ ca. De cetero. ii. q. vii
Metropolitanū. xi. q. i. Perue
nit. Scda vitas ē: a papa vlte
riꝰ nō ē appellādū. ¶ Probatꝫ (papa se hʒ ordie alios.)
Extra de appel. Ut debitꝰ. Rō
quare papa nō hēt supiorē: ad
superiorē est sp appellādū. nā
ibidē dr: ad supiorē iudicē abs=
qꝫ rōnabili cā nō ꝑuocet ⁊c. est
eni papa vt genꝰ gnālissimū su
pra quod nō est aliud q̄rēdū in
linea eccle ꝑlatiōis. lꝫ sit extra
lineā ali qd. s. deꝰ. cui subiicitꝫ.
Ad idē facit. ix. q. iii. Fuit sēp
et c. Nemo iudicabit. Et i alio
ca. ibidē vbi ita habetꝫ. Cūcta ꝑ
mūdū nouit eccla: quō quorū
libet sētētiis ligata pōtificū se
des bti petri ius habeat resol=
uendi. vtpote q̄ de oi eccla fas
habeat iudicādi. ⁊c. ¶ Tertia
vitas ē: ꝙ papa male iformato
ad eūdē bn̄ iformatū pōt appel
lari. Probatꝫ: q: papa vt hō pec
care pōt ⁊ decipi. Extra de sen.
extra. A nobis. ⁊ de pe. di. ȝ. Si
eni inqt. Iō ad eū bn̄ iformatū
pōt appellari. ⁊ nō ad aliū futu
rū papā. q: futurꝰ papa nōdū
est i rerū natura. lꝫ sit hō. sed nō
papa. Etiā q̄ appellaretꝫ ꝓ illo
futuro: tūc ad parē. qd nō valet
q: par nō hēt iperiū i parē. Ex
tra de elec. Innotuit. Hec sunt
de mēte. Pelagii de pote. pape
Etiā legitꝫ de alexādro magno
oriētis monarcha. q̄ cōdēnauit
quēdā militē ad mortē furore

repletꝰ. A q̄ snia appellauit mi
les ad iꝑatorē. cui Alexander:
nūqd Imperator nō sū: cui mi
les nō. Qr Imperator nō furit
ꝓpter quod alexāder iꝑerator
sniam reuocauit: dicēs. Uerū
dicitis fac. op. ȝ. q. ȝ. Cū apud.
¶ Quarta vitas ē. ꝙ a papa nō
est appellādū ad deū. Probatꝫ
et ꝑmo nō ad xp̄m deū hoiē; q:
iuridictionē sibi reseruauit i fi
ne sclorū: et de hoc expsse ē arti=
culus fidei. Inde ventur(us) ē iudi
care viuos et mor. Nec ad deū
absolute loquēdo. q: vt habetꝫ. ii
. q. vi. Iudicia appellationū ab
eis sūt audiēda: ad q̄s appellatꝫ
Cū ergo viatores a papa appel
lātes ad deū vl' ad xp̄ꝫ deū hoiēꝫ
appellarētꝫ ad nō viatores q̄ sūt
extra lineā ꝑlatiōis eccle mili
tātis ⁊ iudicia appellationū ab
eis nō eēnt audiēda: nec appel
lantes possētꝫ ipos vidē nec ab ip
sis iudicibus videri: nec ab ipis
auditi nec appellātes ipos au=
dire. Iō talis appellatio nō est
fiēda. exo. ȝȝ. Nō videbit me hō
et viuet. et Iob. ix. Si venit ad
me nō videbo eū. Nec seruatētꝫ
q̄ ad appellātes reqrūtꝫ ⁊ a iu
dicibꝫ cōcedūtur. Iō a papa ad
deū vel ad xp̄ꝫ. ⁊c. nō est appel=
landū. ꝑmo appel. esset frustra
toria cū solus papa cognoscat
oi appellatiōe remota. ix. q. iii.
Cūcta ⁊ ca. Aliorū. Papa de oi
bus pōt iudicare ⁊ nemo de illo
ix. q. ȝ. Saluo. Uñ ber. Inquit
eugenio pape appellatꝫ de toto (Scda ꝓbatio)
mūdo ad te. idq̄ dē i testimoniū (eiusdē conclu.)
primatus tui.
¶ Scdo ꝓbatꝫ ꝑmissa ꝯclusio.
Illa potētia videtꝫ esse ifirma ⁊
iualida q̄ nō ē de se reducibilis
ad aliquē actū ꝓducēdū: sed ta
lis ē potētia ꝑlatorū respectu pa

pe. igr̃. maior ẽ pbl. Sȝ mior ꝓ
bat q2 plati cõuicti neqȝ diuisi
idulgẽtias possũt cõcedere gñā
les: sed papa solus põt ꝑ totã
eccliaȝ dei. extra de pe. ⁊ re. ca.
Quod aũt cõsulisti. Ad idẽ cp̃l
et alii plati nõ pñt cõuocare cõ
siliũ gñale nisi autoritate pape
xvii. di. Nõ licuit. ⁊ ca. Multis
papa sol⁹ põt. di. xvii. 2. q. vi. Nõ
¶ Tertio ꝓbat̃. cui⁹ ptãs se ex
tendit ad altiores ⁊ nobiliores
Tertia ꝓba. act⁹: ille talis ẽ maioꝝ autorita
tis. sȝ papa ẽ hmõi. igr̃. Maior
ꝓbat̃: q2 ꝑ effect⁹ cognoscit̃ cã
⁊ quãto nobiliores sũt. tãto ma
gis manifestãt nobiliorẽ causã
Mi2 qcqd v̓tutis ẽ i causato: vir
tualiter ꝓhabitũ est i cã. ⁊ modo
altiori. nõ eq̃li. vt dr̃ in 2mẽ. vi
li. de cau. Cũ ergo papa sit per
suã auctoritatẽ q̃si cã iformãs
et ꝑficiẽs auctoritatẽ alioꝝ: iõ
emittit de se: et ei⁹ autoritas se
extẽdit ad nobiliores act⁹. Sȝ
minor oñdit̃. q2 sua autoritate
põt a pena purgatorii liberare
papa a pe= Vñ scũs doctor Tho. i. iiii. sen.
nis purga= di. xx. dicit: ꝙ solus papa: q2 ha
torii põt li bet plurimã ptãtẽ: põt idulgẽ=
berare. tias facẽ: ꝓut vult. Et dicit Ho
sti. ꝙ si 2sequet̃ gñalẽ idulgẽtiã
ꝓsitã ꝑ papã: stati euolat ad ce
lũ: si i tali statu discedat. A pe=
nis ergo purgatorii põt libera
re: et ab illis penis ꝓseruare vi
uos ꝑ idl'gẽtiã. Vñ mgr̃ i. iiii.
sen. xxxv. di. exp̃sse dicit: ꝙ illi
ꝓ qbus fiũt plura suffragia: et
plures idulgẽtie acq̃runt̃: citi⁹
a penis liberãtur. ¶ Cõtra di
cta arguit̃. Et p̃io sic. ptãs pa
pe nõ se extẽdit nisi sup terrã.
nõ sub terra. ergo idulgẽtia ñ
ꝓdesset exñtibȝ in purgatorio.
Antecedẽs notũ est ꝑ illd̃ quod
xp̃us dixit petro. Quodcũqȝ li
gaueris sup terrã. ⁊c. ¶ Scd̃o
arguit̃. Illis ꝓdest idulgẽtia: q
sũt in statu merẽdi: sȝ exñtes in
purgatorio nõ sũt i statu merẽ
di igr̃. ¶ Tertio arguit̃ nõ ꝓ
dest idulgẽtia nisi illis q faciũt
illud: ꝓ quo idulgẽtia dat̃ sed i
penis purgatorii exñtes nõ pñt
illud facẽ. vt est visitare talẽ ec
clesiã: vel dare ecclie tãtã quã=
titatẽ: vt in idulgẽtia 2tinet̃ er
go exñtib⁹ i purgatorio nõ valȝ
¶ Rñdet̃ ad p̃mũ qñ dr̃ in an
tecedẽte: ꝙ ptãs pape nõ se ex= indulgẽtia
tẽdit nisi ad illos q sũt sup ter= dupl'r ꝓdest
ram: ad hoc dicẽdũ ꝙ idulgẽtia
ꝓdest duplicit̃. s. p̃ricipalit ⁊ di
recte. ⁊ hoc mõ solũ ꝓdest viuis
Alio mõ secũdario ⁊ idirecte. ⁊
sic ꝓdest exñtibȝ i. purgatorio.
Ex dictis scti Tho. cũ quo con
cordat Frãcisc⁹ de maronis in
tractatu de idulgẽtiis. viii. 2si
deratiõe i. iiii. docu. vbi iq̃t. In
dulgẽtie solũ ꝓficiũt i hoc mũdo
q2 dant̃ scd̃m ecclie militantis
autoritatẽ: q̃ est solũ i hoc mũdo
nec ei⁹ autoritas directe ad ali
um mũdũ se extẽdit. Nota ꝙ i
hoc qd̃ dicit: ꝙ autoritas nõ se
extẽdit directe 2cedit: ꝙ se extẽ
dit idirecte. Nã ip̃e Frãciscus
ponit circa diffinitionẽ idulgẽ
tie ꝙ duo sũt gñã hoiȝ q idonei
sũt ad idulgẽtie bñficiũ ꝑcipiẽ=
dũ. vȝ illi q sũt in hoc mũdo ꝓst
penitẽtiã verã ⁊ illi: q sũt iclusi
i purgatorio. Et ad hoc ꝓbãdũ
iducit illud Isa. c. i. Spiritus
me⁹ sup me. ad ãnũciãdũ pau
perib⁹ misit me. vt mederer cõ
tritos corde. Et hi sũt viuũ vere
penitẽtes qbus ꝓsũt idulgẽtie.
Et sequit̃ i auctoritate vt parẽ
captis idl'gẽtiã. ⁊ hi sũt exñtes
i purga. qb⁹ scd̃ario ⁊ idirecte ꝓ
sũt idl'gẽtie. Et sic 2cor. Frã. ⁊

alii quidã cũ sãcto doctore.

Ad secũdũ

cõcedo ꝯsequẽciã sꝫ nego maio
rẽ. s. ꝙ solũ ꝓsũt indulgẽtie il
lis: q̃ sũt i statu merẽdi ⁊c. Im
mo hoc nõ est verũ. imo indul
gẽtie ꝓsunt nõ solũ: illis: q̃ sũt
i statu merẽdi: sed etiã illis: q̃
dũ viuerẽt: meruẽrũt. nã licet
existẽtes i purgatorio nõ sint i
statu merẽdi: ⁊ eis non ꝓsunt ꝓ
ter hoc indulgẽtie: nec bona vi
uorũ ꝓ eis facta tamẽ prosũt
hec eis: qꝛ dũ in humanis viue
rẽt meruerũt Vñ Au. li. lxxxiii
q̃stionũ inq̃t. Nõ est negãdum
defũctorꝫ aĩmas pietate suorũ
viuẽtiũ releuari: cũ ꝓ illis sa=
crificiũ mẽdiatoris offerť: ⁊ alia
bona fiũt. sed eis hec ꝓsũt: qui
cũ viuerẽt: hec vt sibi postea pos
sẽt ꝓdesse: meruerũt ¶ Vnde
Aug. dicit: ꝙ eis ꝓsunt: q̃ dũ vi
uerẽt: meruerũt sibi vt postea
possint ꝓdesse post mortẽ Et no
ta: ꝙ illis nõ ꝓsũt expte faciẽtiũ
siue ille talis sit i caritate: siue
nõ sꝫ ex pte corꝫ q̃ fecerũt i cor
pore ꝑ q̃ meruerẽt vt sibi valerẽt
post mortẽ: si fierẽt ꝓ eis aliq̃ bo
na. Cõcludiť ergo. ꝙ licet exi=
stẽtes i purgatorio nõ sint i sta
tu merẽdi: tñ eis ꝓsũt idulgẽ=
cie. qꝛ cũ viuerẽt meruerũt.

Ad tertiuz

dico ꝯcessa ꝯsequẽcia ⁊ negata
maiore. s. ꝙ nõ ꝓdest idulgẽtia
nisi illis: q̃ faciũt illd: pro q̃ in
dulgẽtia dať. sꝫ dico cũ sancto
tho. iiii. sẽ. di. xxxv. ñ solũ ꝓdest
⁊ his: sꝫ ⁊ illis: ꝓ q̃b⁹ illud fit: ꝓ
q̃ idulgẽtia daťsi tamẽ fiat sub

hac forma Quicũqꝫ fecerit hoc
vel illud: vel dederit ꝓ tali exi=
stẽti i purgatorio: tuc nõ solũ vi
uo sꝫ etiã mortuo ꝓderit idulgẽ
tia. Nõ eni ẽ aliq̃ ratio: q̃ eccle
sia posset trãsferre merita ꝯmu
nia q̃b⁹ idulgẽtie innitũť viuos
⁊ nõ i mortuos. Cõcordat. Pe
de tarãtasia papa ⁊ Al. magn⁹
Ad hoc facit. di. xx. i q̃ hẽť: ꝙ in
dulgẽtie multũ ꝓsũt his: q̃ sũt i
purgatorio. ꝓ opiniõe ista non
solũ p̃allegati doctores sũt sꝫ et
Ray. i. par. lxvi Sciẽdũ tñ. i fi
ne. Et Inno. extra de peni. ⁊re
i glo. sup ca. Qd̃ aũt. Et dicũt
ꝙ idulgẽtie pssũt ꝑ papã extẽ
di ad eos: q̃ sũt i purg̃torio. vt
cũ hoc i litterꝭ remissionis poni
ť. Gui. glo Ray dicit: ꝙ licet pa
pa nõ hẽat ligare neqꝫ soluẽ ni
si sup t̃rã nõ sub t̃ra: si tñ tali=
b⁹ faciat idulgẽtiam nolo dicit
iste ponere os i celũ: de plenitu
dine potestatis ei⁹ temẽ dubitã
do. Et dicũt Tho. ⁊ Al. ꝙ sic va
let existẽtib⁹ i purgatorio idul
gẽtie nõ ꝙ ipsi a pena absoluã
ť sꝫ ꝓ eis soluiť de ꝯmuni the=
sauro eccl'ie dei Thesaur⁹ eccl'ie
ẽ merita christi ifiniti valoris.
merita v̄ginis ei⁹ matris sãcto
rũ martirũ ⁊ aliorꝫ sãtorꝫ inume
rabiliũ. Et idẽ dicũt canonistei
all. c. qd̃ autẽ de peni. ⁊ remi. ꝙ
effusio sãguinis christi ⁊ marti
rũ est thesaurus i scrinio eccl'ie
posit⁹ ⁊ ei⁹ claues habet vicari⁹
christi. s. papa. ⁊ q̃ñ vult aperit ⁊
ꝯmũicat. Vñ de minima gutta
sãguinis christi sufficiẽs est ad
remissionẽ oĩm peccatorꝫ: q̃ sũt
fuerũ erũt ⁊ esse poterũt. ¶ Et
nota: ꝙ idlgẽtie daťñ ad odiũ
gliaꝫ: nisi ex ꝯsequẽti sꝫ ad au=
ferẽdũ penã: itellige mõ p̃dicto

qualiť ꝓsũt indulgẽtie aiab⁹ exñtibus in purgatorio.

thesaur⁹ ecclesie est.

indulgẽtie dantur.

Non ꝙ indulgẽtia a pena ali-
quez abſoluat: ſed ꝑ eis ſolui-
tur de theſauro cõmuni eccle-
ſie. Cõſtat ergo: ꝙ papa poteſt
aias viuorũ a penis purgato-
rii ꝑſeruare/ et exiſtẽtes i pur
gatorii penis liberare. qđ erat
probandũ Cũ ergo papa ſit vo
catus in plenitudinẽ poteſtatꝭ
durũ eſſet contra tantã pote-
ſtatẽ clauis diſputare. De pe.
di. i. Agite penitentiã. Et. d. l.
põderet. ¶ Alia ẽ opinio huic
contraria. hec eſt hoſtienſis. v.
Nõ quibus proſunt indũlgen
tie ꝛ. Sed et viuis. etiam ꝛ. v.
vltimo Vbi operant. Et dicit
ſimpliciter: ꝙ indulgẽtie nõ va
lent defunctis. cũ nõ ſint de fo
ro eccleſie. Sed bona quibus
quis meretur indulgẽtiam vt
elemoſyne et peregrinationes
valent defũctis. ſicut ꝛ alia ſuf
fragia eccleſie caritatis. Sed
ſi queratur: que iſtarũ opinio
eſt tenẽda Reſpõdeo ꝙ prima
eo quia verior eſt ꝛ ſanior. Nã
ſi alia viuoꝝ ſuffragia vt ſũt ele
moſine peregrinationes ꝛ hu
iuſmodi: valent defunctis: nõ
ꝙ ſint de foro eccleſie / ſed fue-
runt/ et dũ viuerẽt eis iſta pro
deſſe meruerũt: non minus in
dulgentie eis proſunt: ſi conce
duntur eis. dum tamen viui ꝑ
ipſis illud pro quo indulgẽtia
datur opere compleant. Etiã
eccleſia dei illuminata eſt ſpiri
tu ſancto: et ideo non eſt aſſerẽ
dũ: ꝙ papa aïas a penis pur
gatorii liberare non poſſet. cũ
eccleſia chriſti ſpõſa vtat his in
dulgẽtiis. Tum quia magis
eſt liberare a pena infinita ꝙ̃ a
pena finita. ſ3. Gregorius libe
rauit. Traianũ per orationẽ a

ꝗ idulgẽtie valẽt defunctis ſcđz ho.

pena inferni: que eſt infinita:
multo magis papa per idulgẽ
tiam poteſt liberare exiſtentes
in purgatorio a pena tempora
li ꝛ finita. Et hanc opinionẽ ſe
quntur canoniſte i allegato ca
pitulo. Nõ autẽ. de peni. ꝛ re-
mi. Loquendo tamẽ de indul-
genciis pape. Q: non occurrit
ratio: quare eccleſia non poſſit
theſaurum ſuum cõmunicare
mortuis ſicut viuis. Maxima
nanq3 virtus eſt harum indul
gentiarum et remiſſionũ a deo
ꝙ homo mortalis niſi ei diuinꝭ
tus ſit reuelatũ: ignorat: quan
tum valet remiſſio. quia valet
ſecundum deuotionem penitẽ
tis ꝛ ipſarum: que ſuffragant
et earũ menſuram nullus ſci-
re poteſt niſi deꝰ. et ſic nec mẽ
ſuram remiſſionis. De con. d.
iiii. Queris. Et di. v. Nõ me-
diocriter. Et de peni. di. i. Quẽ
penitet. Et ideo nota ſcđz ino
centiũ: ꝙ quando ſunt diuerſa
iura ꝛ opiniones. ſ. non contra
deum et bonos mores huma-
nior ſentẽtia eſt preferenda. ſ.
ceteris paribus. Extra đ traſl.
ca. fi.

Nota optimã auctoritatem.

Sed com

muniter ſolet queri: an papa ꝑ
indulgentiam poſſet totũ pur
gatorium expoliare? Ad quod
dicendũ: ꝙ aliqui ſunt in pur-
gatorio: qui carent illis bonis
propter que ordinate ſũt idul
gentie valere.

Quattuor

enim ſũt: que requiruntur: vt
iddulgẽtie valeant. duo exp̄te

ꝑreꝗſita ſũt ad idulgẽtiarũ valorẽ.

d . . . s. auctoritas: ⁊ causa ra
tionalibilis seu cōueniēs. duo
alia sunt ex parte recipiētis. s.
ꝙ sit in statu merēdi. vt ivivis
vel ꝙ meruerint talia bona eis
prodesse: dum viuerent. vt in=
existētibus in purgatorio. Se
cnndum quod requiritur ex p=
te recipiētis: est: vt faciat illud
pro quo indulgētia datur. vel
fiat illud per viuos pro illis: q̄
manēt i purgatorio Et si istud
vltimum defuerit existenti in
purgatorio: ꝙ pro eo nō detur
illud: nec fiat: pro quo indulgē
tie conceduntur: non liberat.
quia caret illo: pro quo indul=
gentia data est. Aliqui vero
sunt inpurgatorio: qui carent
sacramentis ecclesie: quos deꝰ
immediate per suam gratiam
saluos fecit. et tamen vult eos
punire in purgatorio secundū
taxationem sue iusticie. ⁊ isti ꝑ
indulgentiā non liberantur a
penis purgatorii. Unde glosa
super. i. cor. v. dicit: ꝙ iudica=
re de his q̄ sūt extra ecclesiā p̄
latꝭ ecclie nō ē ꝯcessū Et sūt hec
verba. Quid michi de his qui
foris sunt iudicare? nonne de
his qui sunt itus: iudicamus?
Alii sunt: qui non carēt bono
vel bonis illis: pro quoseu qui
bus indulgētia datur: nec etiā
ecclesie sacramentis. ⁊ quantū
ad istos omnes putarem: ꝙ pa
pa potest purgatoriū expolia=
re. Dicit dominus Augustinꝰ
de ancona in tractacu de pote
state pape. q. xx. ꝙ papa posset
expoliare purgutorium. Hoc
est considerandum vel quantū
ad suam iurisdicionē: vel abso
lutam eiusexequutionem: vel
diuinam acceptationē. Quan

quos pōt a=
perius pur.
liberare.

tum ad suam iurisdicionē pa=
pa potestexpoliare purgatoriū
animab usomnium: pro quibꝰ
facta sunt bona illa: propter q̄
indulgentia concessa est. et ex
poliare omnib us illis qui non
carēt sacramentis. quia tales
dum viuerent: meruernnt. nā
isti fuerunt de foro ecclesie mi
litantis per gratiam sacramē
torum. Si consideramus quo
ad absolutam pape exequutio
nem. Dicendum: ꝙ papa non
potest: nec debet purgatorium
expoliare. Quia illisq̄ non fue
runt de foro ecclesie: thesaurꝰ
ecclie nō est aperiēdus. nec pa
pa pōt hoc facē ptāte legitia ⁊
ordinata. Si cōsideremꝰ quo
ad diuinam acceptationem ap
plicando papa intētionem suā
ad expoliandum totū purgato
rium: et ꝙ deus acceptaret ip=
si pape: et cuilibet est incertū.
Et probat istud suis rationibꝰ
Cōcludit: ꝙ papa potest ꝓmo
modo expoliare purgatorium
illis omnibus: pro quibus fit il
lud: pro quo indulgentia dat
qui fuerūt de foro ecclesie per
receptionem sacramentorū.

quarto ad

ꝓbatō quar
ta eiusdē cō
clusionis.

idem. Illi qui nō possunt liga
re sed ab alio ligari: sunt infe=
rioris autoritatis. sed huiusmo
di est status omnium prelato=
rū respectu pape. igit ⁊c. Ma
ior huius rātionis patet: quia
ligare est quoddā agere. liga=
ri quoddā pati. quod ligat pa
titur. et non nisi a virtuosioris
fortiori vt in naturalibus vide
tur. Actio eni importat dn̄ium
super passū. Et ideo phūs. iii.

de anima dicit: ꝙ agens eſt no
bilius paſſo et honoꝛabilius et
foꝛma materia. Minoꝛ ꝓba
tur: qꝛ papa poteſt epiſcopos
excōmunicare ⁊ non ecōuerſo
⁊ quod foꝛtius eſt ab omnibus
actibus hierarchicis exequen=
dis priuare ꝑ hereſim. xxii. q.
i. Quicunqꝫ. et. c. Ubi ſana fi
des nō ē. xi. di. c. Deniqꝫ. Etiā
poteſt ipſos deponere. 3. q. vi.
Quamuis. et. c. Dudū igitur.
¶ Etiam hec cōſiderās beat⁹
Bernardus ad Eugenium li.
ii. dixi. Quis ſe alter ingerat
petri pꝛerogatiue? ergo iuxta
canones tuos alii in partē ſoli
citudinis. tu in plenitudinem
poteſtatis vocatus es. Et pau
lopoſt. Nonne ſi cauſa extite=
rit: tu epiſcopo celū claudere?
tu ipſum ab epiſcopatu depo=
nere? etiam ⁊ tradere ſathane
potes? Et Seneca libꝛo exoꝛ
dioꝝ. Fuerunt pꝛeſules imꝑ=
fecte ſolicitudinis ſed roman⁹
pōtifex gaudet plenitudine po
teſtatis. In laudem plenitudi
nis poteſtatis ⁊ dominii pape
inquit bernardus de conſide=
ratione ad. Eugenium li. ii.
Quis es tu ſacerdos magnus
ſummus pōtifex? tu pꝛinceps
epiſcopoꝝ / tu heres apoſtoloꝝ
tu pꝛimatu. Abel / gubernatu
noe: patriarchatu abꝛahā: oꝛ=
dine Melchiſedech: dignitate.
Aaron: actoꝛitate Moyſes: iu
dicatu Samuel: poteſtate Pe
trus: vnctiōe Chꝛiſtus. Tu es
cui claues tradite ſūt cui oues
credite ſūt. Sunt quidam alii
celi ianitoꝛes ⁊ gregum paſto
res. ſꝫ tu tāto glorioſius: quā
to et differentius vtrunqꝫ pꝛe
ceteris nomē hereditaſti. Ha=
bēt eni illi ſibi aſſignatos gre
ges ſinguli ſingulos. tibi vni=
uerſi crediti vni vn⁹. Nec mo
do ouiū ſed ⁊ paſtoꝛum. tu vn⁹
omniū paſtoꝝ. Pꝛemiſſa cōclu
ſio quadꝛuplici pꝛobatione la
te manet roboꝛata. quare dice
re non vereoꝛ: ꝙ ille qui tantā
poteſtatē pape denegauit i aſſe
rendo: ꝙ dictum pꝛiuilegium
concedere non potuit: in tene=
bꝛis ambulauit.

Pꝛobatur

predicta concluſio modo ſupe — Scd̄a ꝓbatio ꝓncipalis eiuſdē ꝯclu.
rioꝛi. iiii. rationib⁹. Et pꝛimo — ꝓꝛie q̄ ad tē
ſic. Omnis ille qui habet ſuper — poꝛales ꝓn
aliis pꝛecipiendi, auctoꝛitatē: — cipes.
eſt illis maioꝛ vel ſuperioꝛ. ſed
papa eſt huiuſmodi. igit̄. Ma — ſupioꝛ dr̄.
ioꝛ patet. nam ſecundū iura ꝑ
in parem non habet iperium.
Extra de elect. Innotuit. Mul
to eni minus inferioꝛ in ſupe=
rioꝛem. Extra de maio. ⁊ obe.
Cum inferioꝛ. Eo dr̄ ſupioꝛ:
qꝛ habet ſub ſe inferioꝛes vel i
ferioꝛem. Ex quo ſequitur. ꝙ
qui habet iperium in aliquo
illi ſupꝛioꝛ eſt. ſ. ſupioꝛitate au
ctoꝛitatis. Minoꝛ patet. q̄ſi ſan⁹
mentis papam pꝛincipatui ter
reno ſubeſſe dixerit? cū etiam
iperatoꝛ ſubſit epiſcopis. ar.
ad hoc. lxiii. di. Ualētinianus — de pape ptā
Cunctis enim regibus et pꝛin — te ſupꝛema
cipibus habet papa pꝛincipari
et pꝛeeſſe in terris i extremo ꝑ
lacionis dominiū ſecundū intē
tionem canonis. ex. de ma. et
obe. c. Omnes viget tanta po=
teſtate papa chꝛiſti vicarius: ꝙ
poteſt ponere ⁊ deponere impe
ratoꝛes reges ⁊ pꝛincipes atqꝫ
excommunicare. Unde Innocē

tius. ii. excōmunicauit. Archa diū. & Ambrosius licet nō papa Theodosiū magnū. lxxxvi. di. Duo sūt zacharias papa regē francorum deposuit. & pipinū regis karoli imperatoris patrē i loco eius substituit. xv. q. vi. Alius. Innocentius. q. deposuit Fredericū imperatorē. Extra de sen. & re. iu. Ad apostolice. libro. vi.

scda pbatio q ad dnos tēporales.

Secundo

ad eidē arguo sic. Illud est minoris excellētie: qd recipit lumen: & mendicat illud ab alio q qd habet a seipso. sed talis est status cunctorum principū terre nostrum respectu pape. igit. Maior patet de luna: que ē opaca. et recipit lumē a sole. & sic lumine solis mēdicato illuminat noctē: & illustrat. Et quāto magis luna soli appiq̄tur: tāto plus lucet & maioris lucis claritatē emittit. & econuerso i tantū qd quādo sol de directo ipsā respicit: dicit plena. quādo vero ex aduerso: dicit vacua. Minor patet. s. q talis est status imperialis. Nā sicut luna illustrat & illuminat a sole: sic potestas iperialis quātū ad leges ciuiles quasdā obscuras. i. imperfectas: q sunt cōtra deū & salutē animarū papa vt alt sol suis clarissimis radiis hoc est edictis regulis generalibusq; cōstitutionibus illustrat. vt ipse imperator cōfitet i suo iure ciuili. vbi dicit: se amplecti q̄ttuor cōsilia vniuersalia. vt per ea suis legibus derogetur. Et ideo in ciuili. iure auē vbi clerici apud proprios episcopos. coll. vi. di.

luna dr plena vl vacua

Lex. Leges nō dedignāt imitari sacros canones. De iudi. ca. Clerici specialit i matrimoniis & vsuris. Et ideo ad istud ppositū insequendo doctrinā. Innocētii. 3. qui habetur extra de ma. & obe. c. Solite. per solē dsignat dignitas papalis. p lunā dignitas imperialis. per diē spiritualia. p noctē temporalia designantur. vt sit secundū ipsū. sicut spiritualia precellūt tēporalia: et sol lunā: sic papatus iperiū p gradū dignitatis cognoscatur. Nonne papa tantam habet potestatem: qd solus potest condere canonem generalem. xxv. q. i. parrafo His ita: circa medium. Et facere constitutiones generales quibus oēs habēt obedire. Extra. c. e. i. Sed q papa legibus imperatoris subiaceat: ab sit. Extra de sup. ne. Licet. Et qui filii sunt legitimi. c. Per venerabilē. Et de iudi. ca. Nouit.

Tertio ad

idē. Illud q potest agere in superiorē: potest p cōsequēs agere in omnia: que sibiecta sunt. sed papa potest agere in prelatis. sequitur etiā & in principibus terrenis. quia subditi sūt ei. Ueritas maioris ostendit: q sic ē i praticis sicut i speculatiuis q qd qd cōtinētur sub genere subalterno: cōtinetur sub genere generalissimo eius dēorum dinis. Ad pbationē mioris assumo illud q habetur. xi. di. parrafo. i. vbi dicitur. Petrū in sūmū sacerdotē. Christus eligit p omnibus. dū ei pro oibus & pre oibus claues regni celorum dedit

tertia pbatio pncipes tēporales.

et a se petra petrū sibi nōmen i
posuit Et.lxxxvi.di. Quis du
bitet sacerdotes regū et principū
oīumqz fideliū patres et magi=
stros censeri? Nonne miserabi
lis insanie esse cognoscitur: si fi
lius patrē: discipulus magistrū
sibi conetur subiugare. Et aliō
capitulū ibidē dicit. Si ipera=
tor catolicus est: quod salua pa
ce ipsius diximus: filius est:
nō presul ecclesie. Et inde Va
lētinianus iperator iclitus suf=
fragancis mediolanēsis ecclie
dixisse legitur. Talē in pontifi
cali sede constituere curate: cui
et nos qui gubernamus iperiū
sincere nostra capita submitta
mus. et eius monita cum tanqȝ
hoies deliquerimus: suscipia=
mus necessario velut medica=
menta curantis.lx.di. Valeñ.
Et dicto capi. Nouit. de iudi.

quarta pbatio q̄ ad eosdē platos.

Quarto p
bari. potest sic. Ille est preminē
tioris dominii: qui cōmittit rē
suā alteri: q̄ ille cui cōmittitur
sed Christus cuius vicarius est
papa in terris: cōmittit ecclesiā
principib9 terrenis igitur. Ma
ior patet: quia ille qui suā rē al
teri cōmittit: est dominus rei.
alter cui cōmissa est nō. sed ha
bet illam solum seruare/et pro
illo cuius est custodire. Nā res
que cōmittitur siue accomoda
tur: nō debet vti ille: cui cōmis
sa est. nisi eo modo: quo sibi ac
comodata siue cōmissa est res
talis. s. iuxta voluntatē dñi rei
illius. alias cōmittitur furtuz
.ff. de furtis. l. Qui re. Minor
patet per Isidor libro. 3. de sū
mo bono. c. liii. vbi ita inquit.

Cognoscāt principes seculi deo
se debere rationē reddere pro
ecclesia quā ipsi tuendam susci
piunt. Naz siue augeatur pax
et disciplia ecclesie per fideles
principes/siue soluatur: ille ra
tionem ab eis exigit: qui eorū
potestati suam ecclesiam credi
dit. Et pauloante dicit: Intra
ecclesiam potestates necessarie
non essent: nisi vt quod non pre
ualent sacerdotes efficere p do
ctrinam siue per doctrine ser=
monem potestas hoc imperet p
discipline terrorem. Ad tutio= gladi9 tpalē
nem ecclesie commissū est prin ecclē dat papa
cipibus terenis principalr vnuz pa vtrūqz hz
gladium. scilicet temporalem
siue materialem. vt vulnerent
et percutiant inimicos fidei he
reticos scismaticos et infideles
Nam papa vtrumqz habet gla
dium. In huius signum dictū
fuit Christo. Domine ecce gla
dii duo hic. Vno scilicet gladio
temporali vsus fuit. Petrus q gladium
debebat in papatus regimine. vtrumqz
Christo summo pontifici succe papa hz.
dere. et illo sanguinem effudit
dum auriculam serui amputa
uit. Istum derelinquit siue cō
misit principatui terreno. Se
cundum spiritualem et nobilio
rem reseruauit petro Christus
et petri successoribus. Et habēt
isti duo gladii quendam ordi=
nem et subalternationem. ita
q9 gladius est sub gladio. scil3.
temporalis sub gladio spiritua
li. sicut dignitas sub dignitate
Et notanduz est: q ecclesia per
se et imediate habet vsum gla
dii spiritualis. Et ratione sub=
iectionis potest vti: et vtitur i=
perando et delegando per lai=
calem manum gladio tempora

li. Hoc enim ex sensu veteris testamenti colligi potest. in quo bella multa autoritate et mandato sacerdotum sunt commissa. ¶ Tenet Hostiēsis: q̄ q̄uis iurisdictiōes sint distincte quo ad exequutionem: tamē imperator romanorum imperium tenet ab ecclesia. et potest dici officialis eius. et papa ipsum cōfirmat/ vngit approbat/ et deponit. vt s. cap. Venerabilem de elec. Ad istud propositum loquitur Seneca in suis exordiis: Imperialis maiestas suam ceruicem inclinet ratione ecclesie/ et Petro clauigero Jesu christi. quoniam per ipsum principatum summum suscipit et excellentiam diadematis gloriosi. ¶ Dicitur papa clauiger quia habet duas claues. Unam qua claudit et aperit/ ligat et soluit quoad spiritualia. Aliam clauem qua vtitur modo premisso quoad temporalia. xx. di. Omnes. xi. di. v: primo ca. Venerabilem. de elec. Papa ergo vtrūque gladium habet et potestatem. xx. di. ca. Omnes in glosa quod ostendit Bernardus lib. de consideratione ad Eugenium dicens. Tuus ergo. scilicet gladius materialis. et ipse. scz princeps terrenus tuo forsitam nutu. et si non tua manu euaginandus. Alioquin si nullo modo ad te pertineret/ et his dicētibus apostolis: Ecce duo gladii hic: non respondisset dominus: satis est. sed nimis est. Uterque ecclesie spiritualis gladius et materialis: sed hic qui dem pro ecclesia/ ille vero alius ab ecclesia exercendus. Postq̄ igitur terreni principes a christo et eius vicario habent gladium: vt illo vtantur in tēporalibus: debent super omnia ecclesiam deffendere manutenere et protegere cum armis et bellis. Et licet istud videat eis onus graue: tamen est meritū grande. Nam natura et eius actor mouent filios honorem matris custodire et eius iniurias euitare. Et ideo imperator Carolus legitur dixisse di. xix. ca. In memoriam. Honoremus sanctam romanam ecclesiam et apostolicam sedem vt q̄ nobis sacerdotalis est mater dignitatis: esse debeat ecclesiastice magistra rōnis Quare seruāda est cū māsuetudie humilitatis. Et si vix ferendū ab ipsa sancta sede imponat iugū: tamen feramus et pia deuotione tolleremus. Est ergo papa super omnes imperatores reges et principes Ideo in figura sue dignitatis et precexcellentis potestatis ei dictum est illud Hiere. primo. Ego constitui te super gentes et regna. vt euellas/ et destruas/ et discipes et plantes. Extra de iudi. Uenit. Probata. iiii. medio conclusio premissa quare ab oīs errore se non poterit excusare: qui. x. vicario potestatem presumpsit denegare/ et ipsius priuilegii intensionem mutare. Qui priuilegia ecclesiastica contēnunt et frangunt: sacrilegium committunt. ii. q. i. Qui diuinis.

Imperium a roma. eccl'e hz iperator.

Tercio p

bo pncipal'r dictā 2cl'onez Sed anteq̄ hoc fiat p̄mittam aliqua notabilia insequentibus vtilia

tercia pbatio pncipal' dicte prime conclu. quo ad cm̄s

Primū: q si in decretalibus se quētibus vel dict doctoꝝ repe ritur: qd papa nō pōt: vel non debet facere: ē intelligendum sic. s. sine rationabili causa vel motiuo: vel nisi aliud melius suadeat: vel nisi vtilioꝛa respe xerit. ¶ Secundū: q papa nō artatur statutis ecclesie nec di ctis doctoꝝ: except dū taxat fi dei articulis ꝛ sacramētis ꝛ il lis: que sunt de iure naturali. ¶ Tertium: q vbi repitur: q papa tenet vel sibi cōuenit ꝛ si milia: debēt talia intelligi vba s. de potēti a limitata iure, nō autē absoluta magnitudinis potestatis.

His nota

bilib⁹ pmissis pbari pōt. ꝯclu sio sepe pbata. s. quattuoꝛ ra tionib⁹ nā i quattuoꝛ pōt pa pa dispensare: q pma facie vi dētur iuri repugnare. ¶ Pri mo dispēsat cū bigamo i oib⁹ oꝛdinib⁹. ¶ Secundo dispen sat cū monacho: ꝛ ide fit ppꝛie tarius. ¶ Tertio dispensat in voto castitatis cōcedendo duce re vxorē. ¶ Quarto dispensat in oibus votis pter alta sui di tionem:

supra q pa pa pōt dis pensare.

Contra pri

mū ar habetur. xxxiiii. di. Le ctoꝛ. in q hētur: quod bigamus non pōt pmoueri nisi vsq3 ad subdiaconatum exclu siue. Et hoc habet ecclesia p dictū apo stoli ꝯfirmatū constitutionib⁹ ecclesie. 33. di p totū. ꝛ extra de bigamis nō oꝛ. ergo papa nō pō test dispensare.

Ad hoc di

cendum: q papa q succedit pe tro i eqlitate potestatis: nō ar tat statuto appostoli nec eccle sie i hoc. Huic responsioni cōcoꝛ dat tho. i. iiii. suo sen. di. xxvii. dicens. Et si obiici: q cōtra do ctrinā apostoli dispensare non lic3. Hoc verū est quātū ad ea que sūt de iure naturali ꝛ quā tū ad ea: q sunt de necessitate sacramentoꝝ et fidei. s3 i aliis q sūt de institutiōe apostoloꝝ cū ecclesia hēat nunc eandē po testatē statuēdi ꝛ destituēdi q tūc habuit potest p eū qui pma tū tenet dispensari. Jdeo luci⁹ papa dispensauit cum parnoꝛ mitano archiepiscopo. q fuerat bigamus. Dicit dñs petrus de lucra i septenario cādelabꝛoꝝ vbi tractat de excellencia pote statis pape: q bigamus a sus ceptione sacroꝝ oꝛdinū non re pellitur pter vicium irregu laritatis. s3 ppt defectū sacra menti. Cū ergo papa huiusmo di impedimētū tollit: poterit ta lis licite ad sacros oꝛdines p moueri.

in qbus pa pa pōt dis pensare.

Arguitur

p illud. Contra secūdū: q hēt extra de statu monachoꝝ. Cū ad monasteriū. in fine. Non existimet abbas: q sup habēda ppꝛietate possit cū a l, mona cho dispēsare: q2 abdicatio p pꝛietatis sicut ꝛ custodia casti tatis a deo est annexa regule mōachali vt cōtra eā nec sum⁹ pōtifex possit licētiā indulgere

Adhoc argumentum respondetur dando sensum illius decretalis. Et pro maiori declaratione dicte decretalis est cōsiderandū: quod due sunt opiniões. vna dicit: quod papa nō pōt dispēsare: quod monachus existens mochus habeat ppriū. sed quod pōt de monacho facere non monachū. et sic solutus monachus a monachatu erit solutus a voto pauptatis. Et huius opinionis sūt alanus vincētius et iohannes et cum eis opinātes. ¶ Sed videtur quod sine hoc quod monachus sit solutus a monachatu papa possit dispensare i voto paupertatis. cū in oibus votis semp intelligatur excepta ei⁹ autoritas. Extra de re. ɔsti. Et de iureiu. Uenientes. Sed quid ad decretalē in cōtrariū pallegatam extra de statu monachorum. Dicendū: quod talis decretalis in hoc quod dicit nec sum⁹ pontifex. et c. debet intelligi: quod papa nō potest facere de potentia limitata iure. sed bene de absoluta magnitudinis potestatis. ¶ Secunda opinio dicit: quod papa monacho manēte monacho potest dispensare: quod monachus habeat ppriū. quia potest de plenitudine sue potestatis auferre substantiam rei. ar. C. de rei vxorie. l. Una. in principio. Et de nichilo potest aliquid facere .3. q. vi. Hoc quippe. Et de cōse. di. 2. Reuera. Sed quid ad decretalem in cōtrariū? Dicunt isti sic. Non potest. i. nō conuenit potestati illius sic. 22. q. v. Si paulus. de solito. quia non cōsueuit hoc facere. tñ si vellet facere: potest. Sed videtur: quod sit bene dictum sic: nō potest sine rationabili motiuo vel magna causa deo magis placente. vt etiā notant. Dñs. Inno. et Hosti. in dicto ca. Cū ad monasterium. ¶ Contra tertiū ar. habetur extra de statu monachorum. Cum ad monasteriū. in fine. 32. q. i. Nuptie. vbi habetur: quod votum continētie solenne nō pōt cōmutari. quia vix vel nūquam potest melius iueniri. Et assignatur ratio: quare nō potest dispensari in voto castitatis per pfessionē solēnizato. quia castitas est annexa regule monachali. In hoc concordat Tho. scda secunde. q. lxxxviii. Uotū continentie nō est essentialiter annexum ordini sacro. sed statuto ecclesie. vnde per ecclesiā videtur quod possit dispensari. Sed votum continētie est essentiale statui religionis. per quē homo abrenuntiat seculo totaliter dei seruitio mancipatus. quod nō potest simul stare cū matrimonio in quo incumbit necessitas procurandi vxoris et prolis familie et rerum: que ad hec requiruntur. Et sequitur. Ideo in voto solennizato per professionem religionis non potest per ecclesiam dispensari. Hec tho.

Sed cōtra hoc arguitur sic: papa potest facere de monacho nō monachū et dispensare in voto paupertatis: ergo et in voto castitatis. Antecedens patet per superi⁹ allegata. sed cōsequēs pbatur quia non magis videtur papā posse dispēsare in vno quam in alio

vtrū papa pōt facere de monacho nō mōachū

cũ sit vnũ sicut reliquũ substã-
tiale ꝛ essentiale religionis.
Nec obstat ratio facta scti tho.
inquiẽtis: ꝙ papa nõ potest dis
pensare: eo quia votum conti-
nentie est essentiale statui reli
gionis: quia secundum eundẽ
in. iiii. sen. di. xxvii. ecclesia' ha
bet et nũc eandẽ potestatẽ quã
et prius habuit. Sed cum pro
fessio solennis certe religionis
per monachum facta sit per se
dẽ apostolicã approbate religio
nis pmissio: vt ponũt doctores
sequitur ꝙ papa potest dispen-
sare in voto cõtinentie solenni
zato p professionẽ cum talis p
fessio sit solennis approbate re
ligionis promissio per sedẽ apo
stolicam. Nam sicut sedes apo
stolica approbat monachi pro-
fessionẽ: sic dispẽsat si vult. Et
potest dispensare in votis reli-
gionis. ꝛ non minus in vno ꝙ
in alio. Quod iam visum fue-
rit in regno portugalie et in re
gno etiam aragonie de raymi
ro monacho sancti poncii de to
meriis: qui per dispensationez
sedis apostolice in solio regio
aragonũ regni sublimatus du
xit in vxorem sororem comitis
pictauẽsis: de qua filiã habuit
nomine patronam siue patro-
nillam: que postea cum comite
barchione matrimonialiter co
pulata regnauit in cathalonia
et aragonia. Non est ergo de-
negandum tale posse pape.

quibus dis-
pẽsatũ ẽ de
voto cõtinẽ-
tie.

Ad hoc re

spondeo totũ cõcedendo sicut
innuit argumentũ licet vtrum
qz sit satis probabile sicut iter
arguendũ videbit ꝛ que pars
sit solidior dicetur. Sed videt
papã talia non posse facere: qz
minus bonum non debet ppo
ni maiori bono. Cũ eni votum
cõtinentie in religioso sit tãtũ
bonũ ꝙ vix vel nunꝙ potest me
lius inueniri: sequitur: ꝙ non
põt cõmutari in matrimoniũ.

Ad hoc di

cendũ ꝙ maius bonũ est bonũ
cõe ꝙ singulare. Põt eni papa
propter aliquod magnũ bonũ
cõitatis vel reipublice dispen-
sare: qz melior est salus multo
rum ꝙ vnius. Et ideo scdm Ho
sti. ꝛ Innoc. ille non peccat qui
minus bonũ in maius bonũ cõ
mutat/ vel qui maius bonum
minori bono preponit: cũ sem-
per bonũ cõe debeat preponi
bono singulari. Extra. e. de re
gularibus. Licet in fine. Et de
postu prela. c. Bone. in princi.
Et cõis vtilitas pfert priuate
vii. q. i. Scias. ꝛ. c. Mutatiões
Nõ eni solũ matrimoniũ tra-
hit monachum de monasterio:
sed cõis vtilitas/ dei voluntas
et dñi pape potestas. Sed qd
ad decretalẽ: que dicit votũ cõ
tinentie nõ posse cõmutari/ nec
in illo papã posse dispensare vt
ante deductũ est. Dicendũ: vt
prenotatũ ẽ: ꝙ talis decretalis
debet intelligi de potestate pa-
pe limitata iure nõ aũt absolu
ta. s. magnitudinis potestatis
¶ Cõtra quartũ. Arguit sic p
illud ꝙ dicit. viii. q. i. Sciẽdũ
vbi hẽtur: ꝙ sola obediẽtia est:
q̃ fidei possidet meritũ et neces
saria ẽ obediẽtia: qz sine ea qs
qz infidelis esse cõuincit etiã si
fidelis esse videatur. Ex dictis

premissis volo pbare: q papa nõ potest in oibus votis dispensare Et arguo sic. papa nõ põt dispensare in voto obedientie. ergo nõ in oibus votis. Añs p bat in hoc qz obedientia est necessaria: sine qua quisquis infidelis cõuincit &c. vt supra. Sz pbatur 2ñs q nõ possit in oib9 votis dispensare qz nõ põt dispensare in isto obediẽtie solẽnizato per religionem. Ratio qz obediẽtia religiosi est maxima virtutũ: ideo nõ videt: q possit papa in hoc voto dispensare.

O bediẽtia est maxima virtutum

Cũ ergo sit maxima virtutum que causa põt melioz inueniri: per quã papa posset dispẽsare. nã scdm iura inobediẽtia q est contraria virtuti obediẽtie: est crimen idolatrie. viii. q. i. Sciendũ. Inobedientia eqpa rat heresi. & est pctm ariolandi. i. ars demonũ colere / & ibi funesta sacrificia facere &c. Legit et notat. viii. q. i. Sciendũ Si eni inobediẽtia est maximum pctm suũ contrariũ. s. obedientia est maxima virtutum.

arguitur se

cũdo ad idẽ auctozitate sancti tho. scda scde. q. clxxxiiii. in fine tis. Exceptis virtutibus theologicis fide spe & caritate inter virtutes mozales obediẽtia videtur maxima virtutũ: quib9 aliquod terrenũ cõtinetur: vt iheret a deo Sed cũ tria sint genera bonozũ que homo potest cõtinere ppter deũ: quoz infinita sunt exterioza bona. s. foztune. media sũt bona corpozis supzema bona aĩe: inter que quodãmodo pzecipuum est voluntas: in quãtũ. s. per voluntatem homo omnibus aliis bonis vtit. & ideo per se loquẽdo laudabilioz est obedientie virt9 que pp ter deum contennit ppziam voluntatem q̃ alie virtutes mozales que pp ter deũ alis qua alia contennunt.

In istis pzobationibus pbat soluz q obediẽtia est maxima virtutũ

Tertio ar

guitur pbando idem q sit maxima virtutũ: pbatur per gregozium vltimo moz. vbi dicit. Obedientia victimis iure pzeponitur: qz per victimas aliena caro / per obedientiam vero volũtas ppzia mactatur. Hec grego. viii. q. i. Sciendum

quarto ar

guitur idẽ pbãdo: nã per obedientiam homo religiosus vincit seipsum. & est magis vincere se q̃ vincere castrum: vt notat Hug. viii. q. i. Sciendum. Quod obedientia sit maxima virtutum patet: quia omnia vota alia possunt commutari in religionis obedientiam. dicit alexander tertius Rei fracti voti nullatenus habeant: qui tempozale obsequium in perpetuam noscũtur religionis obseruantiã siue obedientiã commutare. Idem tho. in quolibeto

quinto ar

guit ad idẽ p decretũ. xvi. q. i. c. Placuit &c. vbi ita habetur. Sicut piscis sine aq̃ caret vita ita monach9 sine mõasterio. s. in quo manet sub obedientia.

Quod sit maxima virtutū ptꝫ
in hoc: qꝛ obligat ad semꝑ vsqꝫ
ad mortē ⁊ post mortē religiosū
nam si religiosus resurgeret a
mortuis esset religiosus ⁊ sub o
bedientia. Quod nō sic est de
vxorato. nā post mortē si resur
geret: esset solutus a matrimo
nio. qd̄ ipo viuēte contraxit. et
posset nubere cū alia: si vellet.
⁊ ecōuerso. vt notat Hug. di. ꝙ
Lazarus post resurrectionē nō
potuisset repetere vxorē. nec il-
la eū. Sꝫ si vellet ꝯiūgi oporte
ret: ꝙ ꝯtraheret de nouo. Facit
ad hoc. 32. q. vii. Licite. i. q. i.
Quod quidam.

Sexto ar

nota ꝑfecta de obediēcia

guitur ꝓbando ꝙ obediētia sit
maxia virtutū: illud ē maximū
per quod hō meret maximū ꝓ
mium: sed ꝑ obedientiā meret
religiosus maximū premiū: er
go obediētia est maxima virtu
tum. Añs notū. sꝫ ꝯñs ꝓbatur
ꝑ illud: qd̄ invitis patrū habet
de quodā. qui rapt⁹ vidit. qua
tuor ordines ante deū. Prim⁹
erat hoim īfirmātiū ⁊ deo gra
tias agētiū. Scd̄s erat hospitā
tium ꝓ deo pauperes recipien
tium. Terti⁹ erat anachoritaꝝ
solitudinē gerentiū. Quartus
erat obediētiū. et hi preceteris
hībāt altiorē gloriā. qꝛ erāt vtē
tes torq̄a aurea. Ideo scribit
ad phi. 2. Factus obediēs. ⁊c̄. i
cōtinēti sequit maximū ꝓmiū
ꝓpter qd̄ exaltauit illū. ⁊ dona
uit illi nomē: quod est suꝑ omē
nomē. Et iō dicit Dyo⁹. vi. ca.
angelice gerarchie. Proficiēdo
rum oīꝫ altior ordo monachoꝝ
id est obedientium.

Septio ar

guitur idē ꝯfirmādo. s. ꝙ obe-
dientia est maxima virtutū in
religioso: qꝛ si ⁊ ipē obedit ꝓ la
to suo: irrationalia aialia ⁊ fe-
rocia obediūt ei. Nā invitis pa
trum legit de Paulo abbate ꝓ
cipiēti discipulo suo Johāni: vt
afferret ei fimū bonū q̄ erat ne
cessarius ad ortū suū. at ille re
spōdit. in loco vbi fim⁹ est: habi
tat leena. cui abbas: si venerit
suꝑ te: alliga eā. ⁊ duces eā te-
cum. Iuit iste. et iuenit leenā.
et cū vellet ruere suꝑ eū: ipē vo
luit eā tenere. sed fugiit. iterū
iohānes eā sequebat dicēs: ab
bas ꝓcepit vt alligatā te ducaꝫ
ad eū. et stati bestia obediuit ei
et subsistit. et cum eo reuersa ē
ad monasteriū. Nō solū aialia
sed insensibilia ⁊ arida obedie
tib⁹ obediūt. Vñ Johānes cas
sianus li. ꝓmo collationū nar-
rat: ꝙ cuidā fratri abbas suus
ꝓcepit vt lignū aridū irrigaret
donec floruisset. ille obediēs ab
bati ꝑ duo miliaria quotidie a
quā in humeris portabat. et li
gnum siccū rigabat. tertio an-
no lignū frōduit/ et floruit. qd̄
perpēdēs abbas in laudē obe-
diētie dixit. Ecce fratres ligni
obediētie flores. His premissis
miraculis ostēdit: ꝙ obediētia
est virt⁹ maxia Ideo Grego. 2.
dialogoꝝ ait Si obediētes fue
ritis ꝑpositis vrīs: obediet de⁹ orō
nib⁹ vrīs Vere maxia vt⁹ ē obe
diētie. qꝛ religiosus q̄ suo obe-
dit supiori: deus obedit illi. qd̄ ē
maximū. ꝙ tāta maiestas obedi
at tā vilissimo sterq̄linio sicuti est
hō religios⁹ despect⁹ a toto mūdo

cōsequēter ꝓbat idē ꝙ obediētia sit maxima vir tutum.

Et ideo bonū quodqȝ sine quo
potest esse salus: debet dimitti
ppē obediētiā. xi. q. 3. qd ergo.

Quodobe
dientia sit maxima virtutū: vi
deri potet per hoc: qꝛ meliꝰ est
religioso mortē eligere q̄ non
obedire. Nā dānādꝰ est: q̄ resi
stit: cui subiectus est: vel ei non
vult ꝯsentire vel acquiescere:
nec suo supiori obedire. 23. q. v.
Nō vos. ⁊ ca. se. Et ideo. Ber
nardꝰ i laudē virtutis obedien
tie religiosis sic aloquitur. Me
mēto fratres: qꝛ Christus ne ꝑ
deret obedientiētiā: ꝑdidit vitā

Premissis
oibus rationibꝰ ꝓbatū esse vi=
detur: q̄ obediētia ē maxima vir
tutū Et ꝑ ꝯñs videretur: q̄ papa
possit dispensare i oibus votis
cū i isto voto obedientie solēni
zato qd̄ est maximū dispensa=
re nō possit. cū nulla causa ma
ior nec melior videatur reperiri.

Ad hoc re
spondeo: q̄ papa sua maxima
potestate ⁊ dicione potest in isto
voto maximo religiois dispen
sare. qꝛ ipse hēt plenitudinē po
testatis. Ipse maior homie. ipse
angelus. nō per substātiā: sed
quia dona diffūdit i inferiores
adinstar ange orum. Ipse tenet — predicatacō
claues regni celorum. Ipse spon — ueni: cia pa
sus sponse ē sacrosācte matris — pe.
nostre militātis ecclesie. Ipse
clauiger paradisi ianue. Ipse.
Christi vicarius. Ipse i huma
no corpore h: spitās deus christꝰ
deus est. Ipse similis filio hoi=
nis ē largitor donorum ē. dispēsa
tor canonū ē: correctoꝛ malorum
premiator bonorum. In tantū q̄
de ipso dici potest illud Hest. 12.
Cōturbatū ē cor meū pre ti=
more glorie tue. valde enī mi=
rabilis es. ⁊ facies tua plena ē
gratiarum. Sua ergo autoritate
potestate ⁊ maxima dicione po
test in voto maximo obediētie
dispensare. Nā ois religionis
regula ab ipsius tātū autorita
te vires summit. Extra de reli.
do. c. f. ⁊ ca. religionū. li. vi. Si
cut ergo religionē ⁊ eius sub=
stātialia instituit ⁊ aꝓbat: sic
illa tollere potest. extra d̄ re iu.
Ois res. Habes ergo: q̄ papa
sua dicione ⁊ autoritate potest
monachū a voto obediētie sol=
uere. Et nimirū: qꝛ monachꝰ
trāsferi ad ecclesiā secularē: q̄
nō ē subiecta abbati suo: ex to
to eximetur a iuridictione sui ab
batis. xvi. q. i. In parrochia.
Multo magis papa potest mo — optima ra
nachū ab obediētia prelati sue — tio
religionis eximere indubitāter

Sed quid
si prelatus monachi mādat ip
si monacho: q̄ nō ostāte man=
dato apostolico sibi obediat / et
ne exeat de claustro. i. obedien
tia: quā ꝓmisit seruare vsqȝ ad
mortē i sua ꝓfessione: iste talis
cui debet magis obedire ⁊ man
datis cuius debet parere?

Respōdetur
q̄ pape: cui prelatus monachi
tenetur obedire. Quisquis enim
obediētia maioribꝰ exibeat: q̄
ab iferioribꝰ desiderat. 2. q. vi.
Qui se scit. Nā ⁊ monachus et

monachi prelatus si pape non obediret: peccaret. Nam qui nō obedit apostolice sedi & eius mādatis peccat mortalr. lxxxi di. Si qui psbiteri sūt. xix. di. c. Nulli. Seruāde sūt ergo leges apostolici sicut leges petri. cui dixit Christus: Quecūqz ligaueris &c. Et quecūqz solueris &c. Notatur. xi. di. Palam

Si mona

chus nollet assētire mādato pape: sz in monasterio pficere / et sue religiōis prelato obedire? Talis peccat mortalit p supbiam in nō obediendo pape. Nā pceptis apostolicis null' supbe dz resistere. Gregorius. ix. di. Preceptis. Et de necessitate salutis est obedire preceptis pape De here. Ad nostram. i clementi. Necnō et pctm paganitatis icurreret: si quis sedi apostolice nō obediret. Et notat de celebra mi: Dolētes Religiosus siue monach' nō peccat: si autoritate pape soluit a vinculo obediētie sue religionis. Potius debet obedire pape q̄ plato religiōis. q̄ est inferior Christi vicario. Facit ad hoc. xi. q. 3. Si his. Et. c. Si quis phibeat Vn̄ glosa sup ad ro. xvii. i hūc sensū alloquit sic: Si quid iusserit impator: nūquid faciēdū est: si contra pro consulē iubeatur. Rursū si contra pro consulem iubeat imperator: nūquid dubitabit illo cōtempto isti esse seruiendū? Ergo si aliud imperator / aliud deus iubeat: cōtempto illo obtēperandum est deo. Tāta est eni pape autoritas / & tā extēsa eius dicio q̄ potest supra ius dispensare / et de iusticia potest facere iniusticiā. ptās pape. corrigendo iura & mutādo. Et plenitudinē hz ptātis. nō puri hois / sed vicem dei gerit in terris. Et qd̄ fit in autoritate pape: dicitur fieri autoritate dei: si iusta causa fiat. De transla. episcopi. Inter cor. & ca. se. De conces. pre. Proposuit. Semp eni presumēdū est: q̄ quādo papa dispensat vel aliquid facit: quod videt repugnare iuri saltem alicui decretali debes illam intelligere: q̄ nō pōt illud facē de ptāte limitata iuris. sz absoluta magnitudis potestat et nūq̄ talia faceret nisi ad cōmodū & vtilitatē aiar & salutē et in hoc semp intendit. Quod testatur Bonus papa in primo sextili. decretalium. vbi ita inquit: Curis solicitamur continuis / & assidua meditatiōe vrgemur: vt iuxta nobis credite dispensationis officium subditorum cōmodis in quorum psperitate vtiqz prosperamur: intendamus. Si enim dispensat in omnibus votis: facit: qd̄ facere potest et ad salutem plebis sibi cōmisse qz papa oia pōt claue. scilicet non delinquēte.

Sed in his

premissis votis dispensādo vtitur papa duplici claue. primo claue potentie non excedente. secundo claue scientie non errante. Non eni excedit sue potentie terminos: si facit: quod de iure potest. licet illud directe repugnet alicui decretali. quia talis decretalis intelligenda ē q̄ papa non potest facere illud Duplici claue papa vtitur dispensando.

talē de potentia limitata iuris
et non est intelligenda: ꝙ non
possit facē de absoluta magni=
tudinis potestatis. Secūdo nō
excedit terminos sue sapientie
vtendo claue scientie non errā
te. Non est errare animas sal=
uare/ et ouibus sibi commissis
salutem procurare. In premis
sis non excedit / nec errat si dis
pensat. Quantus est compre=
hendi potest per illud. Bernar
di loquentis ad Eugenium pa
pam li. iiii. vbi dicit Eugenio
pape: Considera te esse formā
iusticie/ sanctimonie speculum
pietatis exemplar/ assertorem
veritatis/ fidei deffensorem/ do
ctorem gentium/ christianoruz
ducem/ amicum sponsi/ sponse
paranimphum/ cleri ordinato=
rem/ pastoremqz plebium/ ma=
gistrum insipientium/ refugiū
oppressorum/ pauperum aduo
uocatum/ miserorum spem/ tu
torem pupillorum/ iudicem vi
duarum/ oculum cecorum/ lin
guam mutorum / baculum se=
num/ vltorem scelerum/ malo=
rum metum/ bonorum gloriaz
virgam potentum / malleū ti=
rannorum/ regum patrem/ le=
gum/ moderatorem/ canonuz
dispensatorem/ sal terre/ orbis
lumē/ sacerdotē altissimi/ vica
riū christi/ christū deū postrēo de
uz pharaōis. Ecce cāt⁹ ē Qua
lis enim est: sapiens. Nam vt
dicit Seneca li. exordiorum/:
Indignum est: vt illi debeant
ecclesias regere: qui seipsos ne
sciūt gubernare. cuz ergo pape
totam ecclām hēat gubernare
ꝑsumēdū ē: ꝙ vti ꝫ dictamine ra
tionis et sapientie. Ideo dice=
re potest illud Johannis vii.

Si quis sitit: veniat ad me: et
bibat. nam de ventre meo flu=
ent aque viue. scilicet sapientie
Quod ꝯsiderās idem Bernar
dus libro primo dicit Stultus
et sapiens seruus ⁊ liber diues
et pauper vir et femina senex
et iuuenis clericus et laicus iu
stus et impius omēs pariter ꝑ
ticipant te. omnes de fonte pu
blico bibūt pectore tuo. Et post
paululum: Sane diriuentur
aque tue. scilꝫ sapientie in pla=
teis. homines et iumenta et pe
cora bibant ex eis. quin ⁊ came
lis pueri abrahe tribuas potuz
En qualis est? Dicere his attē
tis potest de se illud canticoruz
iiii. Ego sum fons ortoruz/ pu
teus aquarum viuentium: que
fluūt ipetu de libano. His om
nibus constat: ꝙ religiosus qui
pape negare non erubuit pote
statem/ et asserere non timuit:
ꝙ dictis fratrib⁹ mercedis pri=
uilegium cōcedere non potuit
Saluo sui honore iura non de
nudauit. Nam propter iuriuz
corticis amaritudiem non gu=
stauit nuclei veritatis dulcedi
nem. Nam qui potestatem in
maioribus habet ⁊ in maximis
fortius in minoribus et mini=
mis. Dicatur ergo de domino
nostro papa: quod scribitur ec
clesiastici. viii. Sermo illius
potestate plenus est. Nec dice=
re ei quisꝙ potest: quare ita fa
cis? Et nimiruz: quia papa vo
cem dei habet in terra. et vica=
rius est Jesu christi. Extra de
transla. Quanto. Et hec de ꝑ=
ma qnestione sufficiant

q̃stio secūda

querit.2.

vtrū papa vtrāq3 partē voti cō mutasse credat. Ad questionē dicitur ponendo conclusionem responsiuā: oia vota quantum ad vtrūq3 comprehendit cū nichil ex eis i suo idulto retinuit.

Deo ad

vberiorē huius ↄclusionis euidentiā atq3 solutionē questionis noto: ꝙ omne votū constat tm̄ ex vna promissione vel pluribus. Scdō: ꝙ si votū ↄtinet plures ꝓmissiones: nō dicitur nisi vnū votū: Tertio ꝙ licet votū ↄstet ex pluribus ꝓmissionibus. s. laboribꝰ eūdi ⁊ oblationibꝰ dādi: ex hoc nō quelibet promissio dicit votū ꝑ se. sed ambe simul faciūt vnū votū: Quarto: ꝙ labores eūdi ⁊ oblationes date ↄprehēdūt sub vna sola ꝓmissione voti. Et hec ex diffinitione voti colligi possūt. Nā sic diffinit a. Raymundo Uotum est alicuiꝰ animi boni cū deliberatione facta ꝓmissio. Nō dicit: ꝙ votū sit promissiones in plurali: sed promissio i singulari. Et ꝑ magistrū i. iiii. sen. di. xxxviii. sic diffinit: Uotū ē testificatio q̄dā ꝓmissionis spōtanee. q̄ deo ⁊ de his que dei sūt fieri d̄bet Ecce ꝙ nō dicit ꝙ sit testificatio ꝓmissionū. sed ꝓmissionis.

votū cōstat

diffinitio voti

his premis

sis ꝓbate intēdo: ꝙ papa vtrāq3 partē voti i hoc indulto comprehendit. Et ꝑ ↄñs ꝙ fratres virtute indulti possunt pro redēptione captiuoꝝ vtrūq3. s. labores expēsas ⁊ oblationes cōmutare.

Et argno

sic. Omne signū vniuersale affirmatiuū ↄfūdit terminū sequētē se ↄfuse distributiue sꝫ i isto idulto ē huiusmodi signū: ideo ↄfūdit terminū sequētē se ↄfuse distributiue. ⁊ ꝑ ↄñs facit illū stare ꝓ oibꝰ suis suppositis preter exceptis. Cū ergo papa dicat: remittimꝰ oia vota: ergo istud ⁊ istō ⁊c. ⁊ ꝑ ↄñs quodlibet votū: siue ↄstet vna tm̄ ꝓmissione siue multis: remittit. ⁊ autoritatē fratribꝰ ↄfert ↄmutādi q̄dlibet votū quātū ad vtrūq3. Quia nō minꝰ videtur ↄcessisse q̄ad vnā voti partē q̄ ad aliā. cū votū cōstet vna sola vel pluribus ꝓmissionibus.

inteligas terminū immediate sequētē ipedimento remoto.

Arguitur 2

probando idem et Arguo a loco ab autoritate sic. Est q̄dam maxima phī ab oibꝰ ↄcessa: ꝙ q̄ totum dicit: nichil excludit. sed papa in hoc indulto dicit: remittimus oia vota: ergo omne votū ↄprehēdit ⁊ quālibet partē voti ⁊ nullū votū dēptis ⁊ retētis per cū excludit/nec aliquā partē. siue votū ↄstet pluribus partibus vel vna tm̄. Nam si aliquam voti partem excluderet. tc maxima qui totū dixit: nichil excludit: esset falsa et papa falsū diceret. q̄d a nullo sane mētis ↄcederet. Perfectis nec mētiri nec dicere falsū cōcessū est. xx. q. 2.

13

Arguit ter tio ad idē: sūma veritas dixit. Data est michi omis potestas. Mathei vltimo. vel iste terminus potestas ratione signi vniuersalis p̄cedētis. Cois exstat pro oibus suis suppositis: aut ne. si primū habeo ppositū. si scdm: habes dicere: q̄ Christus dixerit mendatiū: ptz: q2 nos q̄ credimus ei: in verbis suis essemus decepti. q2 mēdacium est fallacia signo vocis cū intētiōe fallēdi. 22. q. 2. par isto. Ille ergo. Vel dixerit falsū: nā falsū dicit: quicūqz aliud q̄ qd verū est: loquit. Et si forte dicis: q̄ credidit dicere verū: pro nisi signo rantiā in deo. et hoc dicere: eēt hereticū. q2 nō est deus quasi homo. vt mētiatur numeri. 23. Habes igit cōcedere: q̄ signū vniuersale. rc. Et sic q̄ qn papa dicit vt in hoc idulto: remittimus oia vota: q̄ li oia facit stare terminū sequentē se. s. vota pro oibus votis / pro qualibet parte votorum.

Falsū dicere

Quarto p batur per exemplū in ista ppositione. Deus remisit oia pctā magdalene: si oia: ergo istud istud. sic de oibus septē pctis mortalib9. quod videt ita Gregorius itellexisse. dixit: de qua scz magdalena eiecit dn̄s septē demonia. i. septē pctā mortalia Et si oia dimisit ei pctā mortalia: per 2ns quālibet pcti mortalis partē siue speciē. Nā multe sūt partes. i. species cuiuslibet pcti mortalis. Et ad istud mei propositū magis pbandū induco: quod querūt doctores theologici.

Vtrum vo lūtas opus exterius sint vnū peccatum.

Ad quod respōdit dn̄s Petrus de tarantasia sic. Si loquamur de voluntate et opere: prout sūt coniuncta vt causa et effect9: sic sūt vnū pctm formaliter. rc. Dubium ergo: dicit: deus remittit oia pctā magdalene vel cōterēti: sequitur: q̄ istud istud. et per 2sequēs cū volūtas opus exterius sint vnum pctm: remittit vtrāqz partē illius peccati. videlicet peccatū volūtate 2tēptū et pctm opatione patratū. Cōcluditur ergo: q̄ papa qn dicit remittim9 oia vota: vtrāqz ptē voti 2prehēdit. et nō min9 vnā q̄ aliam. Quod videtur pbare Bn̄s ad Eugeniū li. 2. Nichil excipit. qui distinguit nichil. qui dicit o ia: nichil excipit. rc. di. Si romanorum.

Sed cōtra premissa videret forte: qd cōiter sentiūt doctores sup hac materia dicētes sic: q̄ vota deb ent cōsiderari vel scdm labores expensas vel scdm oblatiōes siue dona. si scdm labores expensas: hec possunt cōmutari in aliquos pios vsus caritatis si secundū oblationes: he sūt mittēde loco: vbi pmisse sunt. Et ex his doctor dictis ob iici potest

[C]ontra p̄dictā clausulā p̄uilegii videlicet ꝙ licet dicatur remi- timus oīa vota ⁊ illa possint cō- mutari ꝑ religiosos ordīs mer- cedis in opus piissimū redēptio- nis captiuoꝝ: hoc soluz est quo ad expensas ⁊ labores sed mini- me quo ad oblatōes siue dona Non sane quidā intelligūt. q̄z sub nube latet veritas.

Vn̄ ad eui

Que vota sunt necessi- tatis et q̄dā voluntatis.

dentiam huius rei est cōsiderā- dum: ꝙ votoꝝ quedā sūt neces- sitatis. quedā vero volūtatis. Necessitatis sūt: sine quibus nō potest esse salus. ad que ad iplē- da oīs homo tenet necessario vt est tenere fidē catholicā. legis decem p̄cepta: ⁊ etiā oīa facere que sūt de necessitate salutis. Et quotiēscūq̄z quis ꝯtrarium facit: peccat mortaliter / ⁊ ē trā- gressio hoꝝ votoꝝ: ad que obli- gauit se seruare in baptismo / a- brenūciando sathane ⁊ eius pō- pis. De cōse. di. iiii. Primū. vo- ta hec necessitatis nō sūt de pre- senti cōsideratōne. ¶ Sed ali- qua vero sūt vota volūtatis. et dicūtur illa vota: ad que nō te- netur aliquis. q̄z sine illis pōt esse salus Sed postq̄ spōte se o-

Que vota solēniaque simplicia.

bligat ad illa: postea tenetur i- plere.

Et nota ꝙ

de volūtariis de quibus hic agē- dum est quedā sūt solēnia / q̄dā simplicia. Tria ad ꝓpositū sunt solēnia. s. paupertas / casti- tas / ⁊ obediētia ꝑ ꝓfessionē reli- giosi solēnizata Et in his nisi so- lus papa potest dispēsare vt dif- fuse supius est visum. ¶ Alia vero sunt vota simplicia. quoꝝ quedā sūt: in quibus solus pa- pa habet manuz apponere. Et hec sūt tantū duo. i. votū terre sancte / ⁊ votū continētie. De p̄- mo dicit Raymūdus in sūma: de casibus penitētie sic. De vo- to autē terre sācte redimēdo cō- mutādo vel differendo nullus se potest intromittere nisi papa vel alius de suo speciali manda- to. ⁊ hoc sine opinione

Sed ꝯ hoc

videtur esse illud: qđ doctores cōmunit̄ dicūt. s. ꝙ omia vota possunt ꝯmutari in votum reli- gionis / etiā sine arbitrio supio- ris. q̄z illud indubitāter meliꝰ est. Extra e. Scripture. Et Ray- mūdꝰ dicit ꝙ ipa religio i p̄mo i- gressu soluit huiusmōi vota. q̄z et soluit iuramēta vt puta ma- trimonii ⁊ huiusmōi. Extra de regula. Sane. xix. q. 2. Due. ⁊ idem. Tho. in quolibet. dicit ꝙ cū obediētia sit maximū votoꝝ pro omi voto sufficientissime re- cōpensat. Et q̄z ingrediēs reli- gionē nichil ibi potest retinere ꝓprie volūtatis: nullū votū pro- prie volūtatis factū retinere o- portet. sed illud debet ostēdere patri monasterii ⁊ se in hoc eiꝰ subiacere volūtati. Hec Tho. ¶ Ex dictis p̄missoꝝ videret: ꝙ nō solus papa habet ꝯmutarē votum terre sancte. cū tale vo- tum terre sancte possit ꝯmuta- ri i votum religionis / vel solui ꝑ religiōis igressū. Ad qđ meo videri pōt dici saluo iudicio pe- ritoꝝ: ꝙ ꝑ igressū religiōis nō soluit̄ ex toto vouēs a voto ter-

re sãcte. Cuius veritas tali po
test iuestigari ratione: bonũ pri
uatũ nõ debet ꝓferri bono cõi.
sed itrare religionẽ est bonũ pri
uatum siue singulare: ergo ta
le nõ debet ꝓferri voto t̃re san
cte: cũ tale votũ sit cõmunis v
tilitatis. aliud singularis. Hec
ratio fundat̃ i iure. In fauorẽ
huius ratõnis videt̃ ꝙ sic. Guil
lermus glosator Raymũdi di=
cens: ꝙ ꝑ igressũ religiõis si q̇s
vouerit magnã quãtitatẽ pecu
nie terre sancte: nõ est liberat⁹
licz talis si vouerit ire: liberat⁹
sit a labore eundi vel mittẽdi.
nõ autẽ ad pecuniã: quã vouit
quia tale votũ ꝑ aliũ ꝙ̃ ꝑ papã
solui nõ potest seu ꝯmutari.
❡ Et dñs Bartholomeus de
sancto cõcordio i iuris sũmam
voto. v. querit: si aliquis vouit
i subsidiũ terre sancte ire cum
centũ militibus: si esset solutus
per igressuz religionis? Ad qđ
respõdit sic ꝙ i similibus vbi ꝓ
babilit̃ dubitat̃ vtrũ ꝓpõderat̃
debeat cõis vtilitas vel ꝓuata
credit ꝙ papa est ꝯsulẽdus. Ad
hoc facit extra đ vo. Ex multa

Videret ex

premissis ꝯcludendũ: si ꝙ votũ
terre sancte est tale: ꝙ sit vtili=
tatis singularis ⁊ ñ cõis: ꝙ tũc
ꝑ igressũ religionis soluat. Si
vero ecõuerso: tũc qđ oblatõnẽ
s. pecuniã magne quãtitatis vt̃
subsidiũ mãgnũ militũ armoꝝ
solus papa habeat manũ appo
nere Quo ad laborẽ eũdi vł mi
tẽdi ꝑ religionis igressũ vouẽs
liberari videtur ❡ Aliud autẽ
simplex votũ est ꝯtinentie. ⁊ il=
lud est pape reseruatũ licet ali

qui voluerint dicere ꝙ papa nõ
potest i hoc voto dispẽsare/ nec
illud ꝯmutare. vt ponit Ray.
in sũma iuris. Et sãctus doc=
ctor. 2. 2. q. lxxxviii. dicit: ꝙ ali
a vota excepto voto ꝯtinentie.
possunt ꝯmutari. Nã dicit: Vo
tum debet esse melioris boni.

Ad hoc di

cendum: ꝙ doctores istud asse=
rentes loquuntur: vt prenota=
tum est de potestate limitata iu
re. sed de absoluta magnitudi
nis potestatis solus papa potest
dispensare ⁊ illud commutare.
Nam si quod maius est: facit/
et potest facere scilicet dispensa
re in votis solennibus solenni=
zatis per prophetionem: proba
biliter et quod minus est. Naz
si post votum simplex continen
tie qui sit vouit per verba de ꝓ
senti: tenet matrimonium. li=
cet peccet mortaliter/ et habeat
facere penitentiam de voti fra
ctione. Extra ꝙ clerici vel vo.
Veniens. Quomodo quis de=
negare poterit: ꝙ papa non pos
sit istud votum continen ie sim
plex commutare/ et in illo dis=
pensare: si vult etiam licet tale
votum continentie fuerit quo=
uis modo solennizatum.

alia sũt sim

plicia vota de consuetudine cu
rie romane reseruata. vt sũt vo
ta visitandi apostolorum Petri
et Pauli limina/ et vota eundi
ad sanctum iacobum. Et ita
seruat̃ curia. vt testatur Domi
nus Bartholomeus de sancto
concordio voto. quinto.

Vota reser
uata de ꝯsu
etudine ro
mane curie.

Et in his cõmutatio est episco
pi. causa tñ rationabili apparẽ
te. ꝙ si deest rationabilis causa
ñ põt. Vñ Tho. 2. 2. q. lxxxviii
dicit. Sicut pꝛelatus non põt
pꝛecipere malũ: ita nec ipedire
bonũ. s. opera virtutis. Sed ad
pꝛelatũ spectat diiudicare: ꝗd
sit magis virtuosũ et deo acce=
ptabile. Hec Tho. Ad hoc facit
extra. e. ca. i.

vota q̃ sunt in potentia epi.

Alia vero

simplicia volũtatis vota sunt i
potestate episcopi / ⁊ in illis ma
num cõmutandi si vult ⁊ dispẽ
sandi apponere ꝑtest. Attamẽ
attẽdere debet eps: ne dispen=
set idiscrete. qꝛ si de hoc fuerit
accusatus puniendus est pena
depositõis. d. li. c. i. in fine. ⁊ c.
Qui in aliquo. in fine. Sꝫ Ho
stien. dicit. ꝙ hoc foꝛte habet lo
cum: si cõmunitus incoꝛrigibi
lis sit / et ꝓpter hoc suspensus. ⁊
sententiã excõmunicatiõis cõ
temnẽs in suã cõtumaciã per=
seuerat. ar. extra de p̃ben. Gra
ue. parafo. Volentes. Vel pꝛe
dicta capitula ꝑssunt intelligi
quãdo episcopus dispẽsat i eo:
quod de iure nõ potest. Sed in
hoc est bene attendẽdũ. s. quõ
debet fieri cõmutatio voti. s. pe
regrinationis.

que cõsideranda sũt i voto.

Et nota: ꝙ

in tali voto tria debent cõside=
rari. Pꝛimũ laboꝛ vie. videlicet
pꝛo quãto nollet pati tantũ la
boꝛẽ. Scõm debet considerari
dãnũ ꝓpꝛie domus de sua ab=
sentia. Tertiũ expensas: quas
faceret maioꝛes in via ꝙ̃ in do
mo ꝓpꝛia. Et si votũ est hiero=
solimitanũ vel cõtra hereticos
vel infideles oia sine diminuti
one debent transmitti. Atten=
de tñ hoc foꝛe fiendũ in his cõ
mutationibꝰ: vbi adest possibi=
litas. Nã pauper est sufficiens
causa ⁊ legitima ipedimẽti se=
cundũ Albertũ in. quarto sen.
Et dicunt doctoꝛes: ꝙ in voto
isto transmarino etiã oblatio si
ue donũ dandũ ꝓmissũ est trãs
mittenda siue transmittendũ.
Inducẽtes sup pꝛemissis decre
talẽ. extra. e. Magne. ⁊. c. Nõ
sup his. In aliis autẽ votis. s.
apostoloꝝ. Petri et Pauli san=
cti Jaccbi ⁊ alioꝝ peregrinati
onis votoꝛũ ⁊ abstinẽtie et simi
lium eedẽ expẽse vt supꝛa cõsi
derãde sũt / et i alios pios vsus
caritatis cõuerti possunt ratio
nabili causa attenta. Extra. e.
ca. i. et c. Scripture. Et ad lo=
cum ꝑegrinationis mittẽda ẽ
oblatio siue donũ ꝓmissum. vt
cõmuniter aliqui dicunt.

Hec pꝛemis

sa ita extẽse deducere volui:
vt veritas quesiti euidẽter in=
spiciatur. cũ queritur: an papa
vtranqꝫ partẽ voti. s. quo ad ex
pensas laboꝛes ⁊ etiã dona pꝛo
missa seu oblationes cõmutas
se credatur. cũ per dicta votoꝝ
de his cõmutationibꝫ lequẽtiũ
videat illud nõ posse fieri quo
ad dona ꝓmissa seu oblationes
quas affirmãt foꝛe mittendas
in locis: in ꝗbus pꝛomisse sunt
Et per ꝯñs ex dictis hoꝛum vi=
deretur: ꝙ ex indulto pape fra
tres mercedis nõ possent etiaꝫ
dẽptis illis tribus votis omia

alia vota quantū ad vtrāq3 p̄tem votoꝝ ꝯmutare. ¶ Ad huius dubitatōnis nuditatem et indubiam declēratōnē sūt dicēda que sequūtur. Primo: ꝙ seclusis trib3 votis pape reseruatis indulto per idem indultum cōcedit religiosis ordinis mercedis ⁊ eoꝝ nūcijs potestas cōmutandi omnia alia vota quātum ad vtranq3 partē ipsoꝝ votorum. Et hoc probat. Nā si inferiores .s. episcopi qui hñt partem solicitudinis: possūt vota ꝯmutare exceptis excipiēdis vt supra ostensū est: quātomagis papa cunctis superior habens plenitudinē potestatis. Et sicut diocesani talē ptestatem ꝯmittunt ⁊ ꝯmittere pɔssūt quibus volunt: fortius ⁊ papa potuit / ⁊ ꝯmisit hanc potestatē his viris religiosis causa rationabili ⁊ honestissima .s. p redēptione captiuoꝝ. vt series īdulti hoc itelligēti docet. ¶ Scdo arguit idē pbādo: nā si iudices de legati hñt potestatē a supiori iudice: erit denegandū ꝙ superior iudex. s. papa eandē nō habeat potestatē? Et si forte diceretur episcopi a iure habent / et non isti religiosi: et non ne priuilegium est ius priuatum cōtra ius cōmune concessum per papam canonum dispensatorem.

Tertio ar

guit idē pbādo papa potuit p̄dictis religiosis istud concedere / vel nec. si sic: habeo propositum. si non potuit concedere: male concessit. patet q3 decepit predictos fratres vtentes tali indulto apostolico / pariter ⁊ dātes de eorum facultatibus ad opus redemptionis: eo q3 non consequerentur illud: pro quo bona sua dedissent: ⁊ omnium causa horum malorum ⁊ errorum esset papa. Nam iuris ē ꝙ qui occasionem damni dat: damnum dedisse videtur. Extra de homicidio. c. De cetero. ⁊ ca. fi. Extra de iniurijs ⁊ dāno dato. Non est ergo asserendum: ꝙ predicti religiosi non habeant auctoritatem votum cōmutandi quo ad labores expensas et etiam dona siue oblationes.

Seofortas

sis diceret aliquis: nō negatur ꝙ per indultum apostolicū nō habeāt dicti fratres priuilegiū exceptis excipiendis cōmutandi oīa vota: sed nō q̄tum ad dona oblanda locis sanctorum. ¶ Ad hoc dicendum: ꝙ cū in indulto dicat: remittimus oīa vota exceptis tribus ⁊c. etiā excepatent dona siue oblationes sic remittimꝰ oīa vota exceptis donoꝝ votis oblādis siue oblationibus ꝓmissis locis sanctorū: qđ tñ nō fit. Non enī ergo sunt p̄uilegia stringēda: sed āpliand a: ⁊ nullius est interpretari: nisi cuius est condere

quarto ar

arguitur ad idē. Ista ꝓpositio seu oratio, remittimus omnia vota ⁊c. est vera vel falsa: non est dare medium Nam regula est veritatis: ꝙ ab eo quod est vel nō est orō vera vel falsa est

Si dicis: quod est vera: hec propositum. s. quod omnia vota quoad utrumque apprehendit. et sic fratres possunt illa commutare quoad utramque partem voti. cum nichil excludit in indulto nisi tamen tria vota. Si dicis: quod est falsa: hoc dicere habes eo: quia ita non est: sicut per ipsam significatur. et hoc dicere esset in ecclesia dei ponere errorem: et mendacium in ore domini nostri pape. qui gerit vices christi. Habes ergo dicere ex premissis: quod hec propositio est vera. quia ita est: sicut per ipsam significatur. Et cum dicat remittimus omnia vota/ et nichil excludat deceptis tribus: quod omnia alia vota comprehendit quantum ad utramque partem voti indifferenter.

euasio.

Sed contra

hoc obiicitur: in contrarium doctores dicunt: quod oblationes votorum siue dona promissa debent transmitti ubi promisse seu promissa fuerunt ¶ Respondetur quod verum est nisi commutentur per autoritatem habentes causa rationabili precedente. Et ad dicta doctorum per que videtur: quod oblationes sunt mittende locis: in quibus promisse sunt/ cetera autem convertenda ad alios pios usus caritatis. ¶ Ad hoc dicendum est quod papa non artatur dictis doctorum nec apostolorum nisi tantum articulis fidei et sacramentis etc. ut prenotatum est. Sed quod ad decretales allegatas respondeo cum domino Bartholomeo de sancto concordio in sua iuris summa voto quarto quod tales decretales. s. extra. e. Magna. et ca. Non sup his. et extra. e. c. i. et ca. Scripture. nullam faciunt mentionem de huiusmodi oblationibus mittendis. Ad quod ergo doctores inducendo illas decretales asserunt: quod oblationes sunt mittende locis: quibus promisse sunt: Dicitur: quod hoc fore fiendum dicunt de honestate. non autem de necessitate. s. hoc modo: quod tales oblationes honestum est mittere: ubi promisse sunt. sed non est necessarium. eo quia commutari possunt. An tevero commutationem largiende sunt locis sanctorum. sed postquam commutate sunt: non. sed tribuende sunt ubi commutate sunt. cum sit de ratione voti in melius commutari. Sed ponatur casus: quod tales decretales expressam facerent mentionem de huiusmodi oblationibus mittendis: nunquid papa potuerit/ et potest contra tales dispensare: ut de facto dispensauit cum fratribus mercedis et pro redemptione.

Respondet

quod canone non obstante inquiente papam decet iura seruare. Extra de sup. ne. Licet. xi. q. i. Peruenit. quia talis decretalis sic intelligitur: papam decet iura seruare verum: nisi utiliora respexerit/ vel nisi aliud melius suade at ut notum est. Et licet non valeret secundum iura vel allegatas decretales casu quod sonarent de facto tales oblationes fore mittendas locis: ubi promisse sunt: papa de potentia absoluta magnitudinis potestatis faceret valere: quod conderet non obstantibus decretalibus in contrarium. Quia quod non valet: facit valere. et quod valet: facit non valere. extra de excess. prela. Tanta et de concess. pre. Constitutus. Non debuit ergo negare: qui nega-

nota

ait ꝙ papa nõ potuit istud con
cedere religiosis ordinis mer=
cedis quo ad oblationes . quia
esset ꝯtra iura ⁊ ꝯtra doctores
quod nõ est verũ. imo dixit istđ
asserendo falsũ. Nã Augusti=
nus / et recitat a magistro sen.
i. li. Dicit. ⁊ in decretis. c. Quã
uis errare. xxxviii. di. Si quis
existimet scire: quod nescit: pu
ero quippe approbat falsũ. qđ
erroris est ꝓpriũ. Et licet forte
opinatiue dixerit: falsum asse=
ruit. Quia scđm Bernardum
opinio ē quasi pro vero habere

nota bene. aliquid : quod falsũ homo ne=
scit. Studeant iperiti iura: an
teq̃ velint allegare illa. Nã ec
clesiastici ⁊ litterati multũ de=
bent abhorrere falsa dogmati
zare. et quod ignorant: nõ de=
bent diffinire. nõ redarguãtur
Uñ li. de forma vite. Senece
dicit. De dubiis non diffinias.
sed suspensã teneas sententiã
Mendaciũ sepe specie veritatꝭ
occultatur. A cetero talis ⁊ q̃s
quis timeat christi vi ario dene
gare dignitatē suam altissimã
autoritatē potentissimã. et ne
dicat: papa nõ potest facere. ꝓ
sito ꝙ esset contra ius . nã ipse
habet in scrinio pectoris sui iu
ra. ca. Licet de cõstitutionibus
libro. vi . Et si nõ debet facere
aliquid ꝓtentia limitata iuris
ꝓtest tamē facere absoluta ma
gnitudinis potestatis. Nã di=
cere talia / et pape potestatē de
negare non bene sonant in ore
mitrati religiosi eccľiastici ne=
q; litterati. quia in orevno. scꝫ
christiani cum laudibus christi
non se capiunt laudes iouis. i.
diaboli. lxxxvi. d. Cum multa.
Laudare christũ ⁊ polluere os
suum contra christi vicariũ et
laudare iouem. id est diabolũ.
Attēdere debet christianus ad
illud verbum bernardi de con=
sideratione libro quarto ad Eu
genium. Cui irasceris tu: deũ
s. bi iratum non hominē putet
qui te non audierit: auditurꝫ
deum et contra se paueat. Hec
Bernardus. Ex predictis con
cluditur: ꝙ ex ꝑuilegio religio
si ordinis mercedis licentiã ha
bent et autoritatē cõmutandi
vota quantum ad labores ex=
pensas et oblationes :non ob=
stantibus decretalibus et doc=
torum dictis et allegatis. Nul
lus ergo min uere audeat pote
statem pape. maxime illi quib⁹
gratiarum et beneficiorum si=
ue dignitatum dona largitus
est. ne de ingratitudine possint
redargui . et ne de eis dicat il=
lud. Hiere. quarto. Nunquid
redditur pro bono malũ : aut
qui foderunt foueam aie mee.
Ingratitudo autoritate cano=
num et legum culpatur . ix. q.
secũda. Octaua. Et hec de pre
dicta secunda questione suf=
ficiant.

Querit̃ ter

tio. vtrum per oblationeꝫ voti
vbi ipsa promittitur: ius acqui
situm sequatur Pro solutione
questionis ponitur talis cõclu
sio nullum fit preiudiciũ locis
sanctorum : si oblatio voti dat
redemptioni captiuorum.

Ad hui⁹ rei

euidentiã est notandum : ꝙ ad
hoc ꝙ de re aliqua acquiratur

Ad acquirẽdum ius alicuius rei requiritur

ius alicui: requiratur vnū de tribus vel ꝙ sit illi acquisita rei actio/ vel fuerit ipsi facta pro=
missio vel ꝙ de tali re fuerit ipsi facta obligatio. per vnū isto=
rum est de re aliqua alicuius acquisitum.

Contra pri

mum Arguitur sic. Cuiuscūq3 rei est alicui acquisita actio. cui iam facta est donatio. sed de obligatione vouentis siue vo=
ti per solam promissionem nondum facta est donatio. ergo nō est loco. ꝛc. acquisita actio. Cō
sequentia constat ex premissis Maior patet: quia in continenti cui res est data: illi donatio ẽ acquisita. an non. Hoc fore ve
rum videtur per diffinitionem donationis Nam scdm. Host. Donatio est rei licite nullo iu=
re cogente mera liberalitate facta collatio Minor patet. quia de oblatione siue de re votata non est per vouentem loco. ꝛc. facta collatio siue donatio. er=
go nondum est acquisita actio eo ꝙ nondum dedit. imo penes se retinet Quare tali loco de tali re votata siue promissa non est actio acquisita. Quod erat probandum Tu3 vouens qn̄ vouit: dixit: dabo vel mittam. et non dixit: do vel mitto. que verba sunt presentis temporis per quod ostenditur. ꝙ per verba futuri temporis non ẽ acquisita actio. eo quia nondum dedit licet promiserit Unde. a vulgo dicitur. Plus valet vnum do das ꝙ dabo mille cras. Factum vero et non promissio valet. et illud remuneratur. ff. de re militari. Non omnes parta fo fi. Facit ad hoc. ff. de pactis l. Iuris.

Secundum

p qd alicui de aliq̄ re acqrit ius est: ꝙ sit illi facta promissio. S3 contra hoc volo contrariu3 probare. videlicet ꝙ de re votata seu promissa non acquiritur loco sanctorum ius Et arguo sic illi est danda voti oblatio. cui facta est promissio sed deo ẽ facta promissio. igitur deo est danda voti oblatio. Ex quo sequitur ꝙ illi loco de tali re votata seu promissa non est acquisitū ius con sequentia sequitur ex pre=
missis Maior nota est de se nā qui promittit. tenetur dare cui promisit/ vel ad nutum eius alteri pro eo. Sed minor proba=
tur. s. ꝙ deo sit facta promissio et hoc per diffinitionem voti Nam secundum magistrum vgonem vt supra diffinitum ẽ in principio secunde conclusionis votum est testificatio pro=
missionis spontanee: que deo etiam fieri debet. Ecce habes ꝙ votum fit deo. non sanctis licet sancti nominentur. eis vo=
tum non fit: nisi deo. Et ideo ius acquiritur de re votata seu pmissa do ñ loco seu locis scōꝝ

Quod hoc sit verũ: audite psalmigraphũ. Reddite votũ deo iacob. Et alibi dixit deo Reddã tibi vota mea: que distinxerũt labia mea. Et deutero. 23. Cũ votũ voueris deo tuo: non tardes reddere. Ex pmissis videt: ꝙ cũ deo et nõ scis votũ fiat: ꝙ deo de re votata adquirit ius siue de re promissa.

de pmissiõe et voto scdm vtrũqz ius.

Pro euidẽ

tia hoc est cõsiderãdũ: quid doctores sentiũt de pmissione: et quid de voto: ⁊ his visis videbit de re promissa si adquirit ius/ et cui. Unde reperio: ꝙ de pmissione due sũt opiniones. vna legũ/ alia canonũ. Scdm legistas no est de re pmissa sola pmissione actio neqz ius alicui acquisitum imo scdm istos licitum est seruire de vento. hoc est multa promittere ⁊ parũ dare vel nichil. Et ad hoc faciũt leges ꝑ allegare. ff. de re mili. Nõ oẽs parra. fi. Et. ff. de pactis. l. Iuris. Scdm vero canonistas promissione sola adquirit ius: cui res promissa est. Et scdm Bñz glosatorẽ decretaliũ/ ⁊ extra de pactis. c. i. habet: ꝙ qui recedit a pacto siue pmissione: peccat mortaliter/ ⁊ tenet seruare pactum seu pmissionẽ. Et extra de pactis. c. Cũ p idẽ. ⁊. c. i. ⁊. c. Studiose. Et de p̄ben. ca. Relatum. Habet: ꝙ q̄ promittuntur: opere debent impleri.

circa votũ

dubitat primo: an votũ sit promissio. Scdo si differũt/ ⁊ i quibus. Tertio: si acqrit de re votata ius basilice seu loco sctõꝝ.

ad primum

dubiũ an votũ dicat promissio est dicen. ꝙ sic. Nã votũ sic diffinit a Ray. in sua iuris suma Votũ est alicui⁹ animi boni cũ deliberatiõe facta pmissio. promissio ponit loco generis/ ⁊ votum vt eius species.

diffinitio voti.

ad secũduz

dubiũ dẽ: ꝙ differũt: ⁊ in multis. Primo: ꝙ pmissio de qua loquuntur canones: fit ab hoie hõi. votũ ab hoie deo. Scdo de rõe pmissionis nõ est comutari. de ratione voti est in melius commutari. Etiã res q̄ promittit debet dari a pmittẽte: cui promissa est. res q̄ votat: pot dari alteri q̄ꝫ pmissa sit ⁊ alioi.

differẽtia inter votũ ⁊ pmissionem

ad tercium

dubiũ. si acquirit de re votata seu per vouentẽ pmissa basilice scti vel sctẽ ius. Ad hoc dicedũ ꝙ cũ votũ premissis differẽtiis differat a pmissione: q̄ fit ab homine hõi. de re votata seu deo promissa nõ adquiritur loco sãctoꝝ ius. Nã licet sola pmissione vt doctores asserũt acqrat ius: cui res promissa est/ et qui promisit: teneat dare: cui pmisit aliter mortaliter peccaret. Hoc eni est intelligendũ de promissione: q̄ fit inter hoies adinuicem. sed nõ de voto seu pmissione: que fit ab hoie deo. q̄ fit sctis vel sub noie sctõꝝ locis quibus nõ acquirit ius nisi deo. cũ de votũ fiat. licz scti nominet

Et ꝓpter hoc nõ differũt facta ab hoie deo ꝓmissio et votuȝ. iõ dicũt doctores: ꝙ de ratione voti est in melius cõmutari. Nõ nõ est sic de ꝓmissione: q̃ ab homine fit hoi. Nã talis de rõne sui nõ est ꝯmutabilis ad aliũ sine ꝓiudicio illius: cui facta est ꝓmissio. cũ illi sola ꝓmissione sit ius adq̃situ͂. qđ nõ est sic de ꝓmissione voti. que sanctis fit. vt sũt vota oia dẽptis tribus reseruatis facta sanctis. que possunt ꝯmutari/ ⁊ ꝯmutant̃ i melius: q̃ñ redẽptioni dantur.

quid sit de ratiõe voti ⁊ ꝓmissiõis

Sed his ra

tionibus videretur repugnare quod dicũt doctores. s. melius est nõ vouere q̃ a voto cadere. Notat̃. 32. q. v. Si paulus Si eni illud quod per votũ seu vouentẽ votatũ ẽ vel ꝓmissũ alicui loco sanctoꝝ: eidẽ loco non datur: sed redẽptioni ꝯmutat̃/ tũc vero votum nõ seruatur. et hoc est a voto cadere.

adhoc dicẽ

cadẽ a voto

dum ꝙ nõ est a voto cadere illđ in melius cõmutare. Nã solus ille a voto cadit et illud transgreditur: qui deserit maius bonum ꝓpt min⁹ vel par. 20. q. 5. Propositũ. Deus eni in se ⁊ in sanctuariis suis nõ indiget auro neqȝ argẽto pannis sericis nec aureis margaritis neqȝ aliis lapidib⁹ ꝓciosis. ⁊c. Q: vt dicit ꝓpheta bonorũ nostroruȝ nõ indiget. nisi in mẽbris suis scȝ paupertib⁹. quib⁹ oio pauperiores sũt captiui christiani inimicis fidei venditi et subiecti

Sed ex ꝓmissis posset oriri vnũ dubiũ. ecce ꝙ aliquis sub his vel similib⁹ verbis dicit: ego ꝓmitto sancte marie mõtis serrati vel alibi vnã lãpadẽ vel coronã argenti vel aliud/ et nõ dicit: ego voueo vl' votũ facio. ⁊c.

queritur si qđ

ꝓmissũ est per istud verbũ promitto sancte marie mõtis serrati põt cõmutari in redẽptionem captiuoꝝ: cũ nõ dixerit ꝓmittẽs voueo? Ad dubiũ respondeo ꝙ sic. quare q: licet sit ꝓmissio et nõ votũ: tñ talis promissio vim hab; voti. Primo q: sicut votũ fit ab hoie deo: sic et talis ꝓmissio. Secũdo sicut votum est in melius cõmutabile: et talis ꝓmissio. Tertio ⁊ sicut votũ fit sub noie sancti vel sctẽ vel eoꝝ sanctuario: sic ⁊ talis ꝓmissio. Et si opponat̃: res q̃ ꝓmissa est vi ꝓmissionis debet dari: cui ꝓmissa ẽ. sed talis res scȝ lampas vel corona ꝓmissa ẽ sancte marie de monte serrato ergo ipsi vel loco ei⁹ liberãda ẽ

Adhoc rñ

det ꝙ verũ est ante cõmutationem in melius. ita est eni de tali ꝓmissione si[:]ut est de voto. qđ in melius põt cõmutari. Ecce ꝙ talis ꝓmissio ⁊ ꝯsimilis vi habet voti. Et ideo põt sic diffiniri Promissio facta deo ab hoie ẽ votũ. et econuerso. Votum est deo ab hoie facta ꝓmissio. Ex predictis colligi potest/ ⁊ clare ostẽditur: ꝙ promissio facta ab hoie homini et promissio facta ab homie deo nõ sũt idem. imo

multū differūt. Nam ꝓmissio deo ab hoīe facta habet vī voti.

Pro huius

vero materie maiori elucidatione aliqua sūt notanda. Prio ꝙ quidquid ꝓmittitur seu vota tur sancte vel sancto locis sctōrum vel loco: sub noīe eoꝝ deo ꝓmittit. Scḋo: ꝙ in voto vel equiualenti ꝓmissione adquiritur primo ⁊ ꝑncipaliter ius deo cui factū est votū illud seu promissio illa. secūdario: pro deo illis sanctis locis vel loco sctōꝝ: sub quorū noīe votū factū est. ¶ Tertio: ꝙ voti oblatio semp loco est tradēda: vbi fuit ꝓmissa nisi in melius sit cōmutata. ¶ Quarto ꝙ dū in melius cōmutatur: locus sanctoꝝ in aliquo nō preiudicat. ¶ Quinto ꝙ votū factū deo seu ꝓmissio si in melius ꝯmutat: ius sanctoꝝ in illo opere meliori transferre nō denegat. ¶ Sexto: ꝙ illud ius quod deo per votū seu promissionē fuerat acquisitū: nō aufertur a deo post voti vel promissionis cōmutationē.

His ꝑnota

tis faciliter pōt responderi ad rationē illius boni patris ⁊ dn̄i inquientis: ꝙ ablatio voti non poterat cōmutari piissimo opi redēptionis. eo qꝫ de tali oblatione erat ius acq̄sitū solo voto seu ꝓmissiōe loco sanctoꝝ. ⁊ ex cōsequēti si talis oblatio redēptioni cōmutaret: hoc fieret in preiudiciū illius loci: ad quē votum fuerit directū ¶ Ad quod dicendū: ꝙ nō est verū post cōmutationē in melius. vt videri potest manifeste ex supradictis rationibus ꝑnotatis. Minus ergo bene se habuit: quādo falsum veritati preposuit ille. Nā talis in honorē talia dicendo sibi ipsi ꝓcurauit. Nā vt dicit philosophus. secūdo sue rhetorice manifesta negare irreuerētia est. Et turpe est illi negare: q̄ oībus scire conuenit.

Tertiū per

quod adquiritur de re aliqua ius alicui: est obligatio. Si enī per instrumentū constat aliq̄d alicui fore obligatū cum iuramento penisqꝫ pecuniaꝝ vel aliter et cū testibus conditionibus in similibus apponendis appositis: verissimū est ꝙ virtute talis obligationis est ius adquisitū illi: cui per tale publicū instrumentum noscitur talis res esse sua. Ita est in proposito: si voti oblatio tali obligatione esset alicui domo vel loco sanctorum obligata: non est denegandum: ꝙ non sit de tali re siue oblatione loco ius acquisitum. ¶ Sed non sic ꝙ talis obligatio non possit auferri / et res obligata tolli. Et etiam si res talis loco sanctorum data et diuinis vsibus dedicata est. ¶ Et si hoc fieri potest: multo magis res talis scilicet oblatio voti de qua sola promissione nō est ius acquisitum loco sanctorum nisi pro deo.

Nam fortius est posse auferre quod iam datū est ⁊ deo dedicatum ꝙ cōmutare in meli⁹ illud: quod loco s(an)ctoꝝ est ꝓmissū. Et ad hoc ꝓbandū deducere intendo aliqua iura ⁊ rōnes.

rōnes ad ꝓbandū ꝙ papa pōt ꝯmutare vota in pios vsus.

Et prīo sic.

Papa potest ecclīasticā ꝑsonaꝫ iure suo priuare. viii. q. 3. Per ꝑncipalē. di. xix. In memoriaꝫ Extra de ꝯces. preben. Quia ad diuersitatē Cū ergo loci s(an)ctoꝝ seu ꝑsone sanctuarioꝝ sint ecclesiastice ꝑsone: q̄bus de oblatione voti est ius acq̄situ ⁊ actio acquisita: illaꝫ ꝑsonas ecclīasticas pōt iure ⁊ actione acq̄sitis priuare/ et talē rem seu voti oblationē alteri vel alibi dare. intm̄ ꝙ nullū amplius hēbunt iuꝫ exigendi. Et si hoc pōt facere papa: forti⁹ quod min⁹ est talē voti oblationē: de qua sola ꝓmissiōe erat locis seu eoꝝ ꝑsonis ius acquisitū: ꝓ deo redēptioni cōmutare. ¶ Sc(un)do deducit̄ idem sic. Papa pōt absoluere hoiem ab obligatione: qua tenet̄ hōi. ⁊ hoc s(ecundu)m Innocentiū de plenitudine ꝑtatis. ar. ix. q. 3. Per ꝑncipalē. C. de quadrieni. ꝑs. Bene a zenone. Et. C. de ꝑmi. off. l. Quotiens Idē Hosti. ⁊ Gōs. Igit̄ pōt illum hoiem obligatū absoluere ab illius oblationis voti obligatione. q(uia) obligat⁹ est loco s(an)ctoꝝ seu ꝑsone locu regēti vel ministranti: cui facta fuit talis obligatio Et si hoc pōt facere: multo magis illū absoluere ab oblatione voti. in qua solū tenetur sola ꝓmissione. Nā talē oblationem voti papa potuit ⁊ potest redēptiōi cōmutare. cū magis sit absoluere ab obligatione ꝙ a promissione. ¶ Sed q(uo)d si talis obligatio de tali obligatiōe voti facta sit roborata iuramēto/ Dico: ꝙ nō obstāte iuramēto si interpositū sit obligatus: erit totaliter liberatus. Nō q(uia) papa pōt cōcedere vt q(ui)s veniat contra iuramētū licitū. Extra de iureiu. Venientes. Vn̄ sanctus doctoꝝ s(ecundu)m a s(e)c(un)de. q. lxxxviii dicit sic. In iuramētis ꝓmissoriis dispensari pōt sicut i votis Et post quedā verba inq(ui)t. Cuꝫ vero ꝓmittit̄ aliq(ui)d cū iuramēto: quod est manifeste licitū et vtile: in tali iuramēto nō videt̄ habere locū dispensatio vel cōmutatio: nisi aliq(ui)d ocurrat melius faciendū. quod maxime videtur ad potestatē pape. q(ui) habet curā vniuersalis ecclesie. similiter ⁊ iuramenti relaxatio.

Rōnib⁹ er

go ꝑmissis cōcludit̄: ꝙ licet loco sanctoꝝ seu ꝑsonis eoꝝ ius acq(ui)rat̄: tn̄ si redēptioni datur vel ꝯmutat̄: in hoc talis locus nō ꝑiudicat̄. q(uia) vt dictū est illō iuꝫ ꝓ deo quod fuerat loco tali acquisitū. per cōmutationeꝫ transfert̄ ad illud pietatis op⁹ in quo de re votata seu ꝓmissa fuerat loco illi ius acq̄situm. et hoc fit per cōmutationē. Constat ergo sepe repetitū: ꝙ hi religiosi ordinis mercedis vi ꝑuilegii possunt ad tā vtile ⁊ licitū redēptionis opus vota ꝯmutare quo ad oīa nullū preiudicium inferendo loco nec loci persone. ¶ Et merito istis singulariter illud est cōcessum ꝓpter

finem ad quem ordo iste fūda
tus est. Nam quecūqz fiunt:
necesse est accipere finez. 3. phi
sic. Et cum scdm phm. ii. phic.
finis non solū est vltimū rei: sz
est optimum et vltimū: et finis
huius religionis seu eius fūda
tionis sit maximus: qz ꝓpter
redemptionis opus: ideo neces
sario ꝓpter hunc finē fuit illis
religiosis auctoritas ista cōces
sa cōmutādi vota. Quia finis
ponit auctoritatem in hiis que
sunt ad finem: vt inquit comen
tator Auerr. Sed anteꝗ̄ de fi
ne isto aliquid tractē: ꝓposui
deducere fundationem huius
alme religionis.

de fundatione atqz origine dicti ordinis de mercede

Vnde sciē
dum: ꝙ ordo iste fuit diuini-
tus premostratus et miracu-
lose reuelatus modo sequenti
In illa nobili ciuitate barchino
ne ꝓuincie cathalonie fundate
ab Hercule grecorū fortissimo
milite: que nūc fulget diuitiis
moribus et consiliis regnante
tunc temꝑis rege Jacobo. sancte
memorie: erat quidam vir dei
noie Petrus de nolasco merca
tor optim⁹ iustus et pi⁹ ac mul
tum cōpatiens et misericors.
Hic fuit ab origine mancii san
ctarū puellarꝫ sancti pauli dio
cesis deo eiusqz genitrici mul-
tū deuotus: qui cū vidisset fre
quenter maris christianorū ri
parias versus partes illas infe
stare a saracenis fidei inimicis
plurimos vtriusqz generis fi-
deles christianos capere rape
et captiuare et ad vrbes secte
machometice damnate trans
portare: non modicum tristis
de illorum infortunio ad virgi
nem dei matrem recurrere nō
est oblitus. Sed flexis genib⁹
multiplicatis gemitibus et su
spiriis cū lachrimis orando hu
militer postulabat: vt sub ueni
ret: si sāctitati sue placeret vna
cum vnigenito suo dulcissimo
illis miseris christianis capti-
uatis sub iugo agarenorum in
fidelium detentis. Quadā au-
tem vice cum sic perseueranter
orationibus instaret / apparuit
ei illa peccatorum ꝓpicia aduo
cata vestimentis miromodo cā
didissimis adornata / portans ī
vlnis suis filiū suū preciosissi-
mum iesum benedictū huma
ni generis redemptorem: que
allocuta est ei sic. Charissime
mi deuote fletibus tuis et inde
sinente oratione tua cōmotus
est animus meus ad cōpatien
dū captiuis christianis: de quo
rum captiuitate afflictus ma-
net et tribulatus spiritus tuus
quare a modo letare et desiste
a lachrymis: a deo quia a dile-
ctissimo filio meo obtinui: ꝙ fiet
vna noua religio in hac ciuita
te: cuius fūdator erit nobis di
lectus rex aragonum. Huius
religionis titulus erit sancte
marie de mercede. Cuius fra-
tres redimient et liberabūt chri
stianos captiuos a tirānica po
testate inimicorꝫ fidei orthodo
xe: ꝓpter quod magnam conse
quentur mercedez ꝓ opere isto
coram filio meo. Que enim vi
disti et audisti: nuncia regi tuo
Jacobo nobis deuoto. Quod
et fecit. et idem quod iste vide-
rat et audierat: rex vidit et au
diuit: nunc non et frater Ray
mundus de pen aforti ordinis

predicatoꝝ confessoꝛ regis qui in illis tēpoꝛibus ful gebat mᵗ tis miraculis. De cuius consilio ipse rex fundauit istā ꝓuīā religionē. Et ille sanctꝰ vir petrus de nolasco factus est ꝑmus frater huius religionis. Et tēpore summi pōtificis honorii tertii pontificatus sui anno. vi. s. anno dñi. M. ccxviii. kl's augusti. s. prima die mēsis recepit habitū oino albū ad honorē virginis. Et signū i quo de super est crux ꝓpter tria significata. Primū: quia sicut christus nos redemit per crucē sic ⁊ isti religiosi erāt captiuos christianos redēpturi. Secundum ꝓpter locum. s. sedem cathedralem ciuitatis barchinone: que ītitulatur sancta crux. Tertium ad honoꝛem ḃginis eulalie patrone dicte ciuitatis q̄ fuit in cruce siue eculeo martirizata. In cuius capella dictꝰ petrus de nolasco recepit habitū cum signo crucis. Et a receptione habitus i dicta capella in primoꝛdio religionis noīati fuerūt a multis hi viri religiosi fratres sancte eulalie. In eodē vero signo sub cruce ponuntur vexilla regis aragonū lineę crocee ⁊ rubee ad denotandū ꝙ rex aragonū fundauit hanc sanctā religionem.

Crux ponit in signo religionis de mercede

His premis

sis reuertamur ad illud quod dictū est: videlicet quare a sede apostolica cōcessum est fratribus huius religionis posse cōmutandi vota ꝓ redemptione captiuoꝛum et ipsi gaudent pre ceteris multis gratiis ⁊ pri

uilegiis in ecclesia dei. Ad q̄d dictum est iā: ꝙ ꝓpter finē maximum redēptiōis. Tho. scd̄a scd̄e. q. clxxxviii. dicit: ꝙ illa religio tenet gradū suū que oꝛdinatur ad altioꝛem actum ⁊ ad plura, vel que hēt ad finē ꝓpositum ꝓsequēdum cōuenientiora statuta.

Cum ergo

hec religio sit fundata et oꝛdinata ad altissimū actū vite charitatis actiue. s. ad redimēdū principaliter captiuos christianos et ad plura. s. oia alia pietatis opera vite actiue. Nā in isto opere sex alia opera charitatis icludūtur. Nā isti religiosi captiuos vestiūt, pascūt, potant visitant et sepeliūt. Merito ergo ꝓpter tam altissimum actum redēptionis et plurium sex alioꝝ operū vite actiue est istis fratribus cōcessa auctoritas cōmutandi i vota. ¶ Secūdum propter quod est istud eis cōcessum: est ꝓpter finem ꝓpositū cōsequēdū statuta oꝛdinis ꝯuenientioꝛa. Hoc ex dictis sācti tho. scd̄a scd̄e. q. vt supra. Hi religiosi ex statutis. i. constitutionibus oꝛdinis ꝓpter istū finem ꝓpositū ꝓsequendū redēptionis habēt maria transfretare, periculis maris se exponere ventis tēpestatibus et fluctibus intantū: ꝙ nonnulli submerguntur: alii piscibꝰ proiiciūtur: vt nostris tempoꝛibus visum est de fratre Guillermo camini monasterii valentie cōmendatoꝛe: que ex maris tempestate incredibili poste de nauis summitate cādente in capi

naufragia et picula passa a religiosis oꝛdinis ꝓ captiuoꝝ redemptione

te grāuiter percussa smigrauit
ad dn̄m/et in mari proiect⁹ da
tus est in escā piscibus. Hoc ei
ꝓpter finē ꝓpositū ꝓsequēdū.
Non maris soluꝫ in fortuniis:
sed inimicoꝝ insidiis non tm̄ i
fideliū: sed qd̓ deterius est chri
stianorū hi religiosi viri subdū
tur. Nā nostris tēporibus pira
ta quidam christian⁹ noie Bo
to ciuitatis marcilie habitator
cuꝫ naui sua hoste feroce arma
ta inuasit nauigium: vbi ade=
rant fratres redēptores: quib⁹
illatis iniuriis ꝛ improperiis at=
qꝫ vulneratis in eorum corpo=
rib⁹ plagis multis semiviui du
cti sunt ad portū marcilie. ꝛ na
uigio fratrū retento oēs mer=
ces siue mercātias quib⁹ erāt
captiui xp̄iani redimēdi: penes
se pirata retinuit: ꝛ nudos fra
tres redēptores dimisit. Et ꝓ
pter istud impietatis opus ṗn
cipaliter rex aragonū alfons⁹
filius regis ferdinādi p̄dictaꝫ
ciuitatē inuasit/ꝛ ignis incēdio
cōbussit. Hec oia fratres passi
sunt ꝓpter finē ꝓpositū redē=
ptionis ꝓsequendū. Quasi cō
simile fecerunt semel ianuen=
ses: nā nauē vbi redemptores
fratres et captiui iam redem=
pti erant intus: inuadere ausi
fuerunt/non obstante securita
te regis illius patrie saraceno
rum et repetitio bello fuerunt
dicti fratres sagittis ꝛ lanceis
totaliter ꝑcussi. Quoꝝ vn⁹ erat
cōmēdator mercedis perpinia
ni frater petrus mali sangui=
nis: alter vero frater iohānes
de granata ꝓuincialis castelle
Hec propter finem propositūꝫ
prosequendum.

Etiam quā

doqꝫ contingit: ꝙ vigente tem
pestate nauigia scindunt et in
littore maris inimicoꝝ fidei du
cunt/et rūpunt. Et qui ad offi
ciū redēptionis sunt deputati
efficiuntur captiui: vt sūt duo
de presenti. s. frater laurētius
ꝫpany cōmendator sctē marie
podiū valentie/ ꝛ frater petrus
boteti cōmendator maleville.
qui capti fuerūt anno dn̄i. M.
cccc. xxxvii. circa principiū mē=
sis decēbꝛ. ꝛ adhuc manēt sub
dominio regis tuniꝫ in captiui
tate. Et ꝓ eorū redēptione que
runt quinqꝫ milia duple auri
ad quod p̄ciū soluendū nō suffi
cit ordinis facultas. Istud du=
cunt fratres propter finē ꝓpo
situm ꝓsequendū. Hi religiosi
qn̄ sunt in terra infideliū ꝓ re
demptione captiuorum: sepe ꝑ
cutiuntur alapis: feriūtur lapi
dibus verberantur fustibus ce
dūtur gladiis/sputo fedantur
luto sordidātur ꝛ martirio cō=
summātur. Nā in pricipio hu
ius religiōis frater quidā fuit
in patibulo latronum suspen=
sus: eo quia infra determina=
tum tempus non potuit solue=
re precium cuiusdaꝫ christiani
quem redimerat/et ꝓ illo in pi
gnore captiuitatis remāserat.
Omnia hec et maiora portant
isti pro redemptione captiuoꝝ
scilicet propter finem proposi
tum redemptionis ꝓsequendū
Et vnde tanta mala et aduer=
sa nisi ꝓpter cōuenientiora sta
tuta. s. constitutiones. Quod
eni ex cōstitutionibus ꝑueniāt
eis ita hētur libro ꝯstitutionū.

secūda cōstitutōe.c.xvii. titulo
de fratrib⁹:qui mittuntur ad
terrā sarracenoꝝ.⁊ hec sūt ver
ba:Fratres qui ꝑ magistrū or=
dinis vel generale vel ꝓuinciā
ale capitulū ad intrandū terrā
sarracenoꝝ ꝓ captiuis christia
nis redimēdis fuerint assigna
ti:qm̄ circa astutiā et callidita
tē sarracenorū diligens adhi=
benda est cautela: primo ante
oia sint ita sobrii in cibo et po=
tu/⁊ sagaces circa emptiones
xp̄ianorū captiuorū:ꝙ ab ip̄is
sarracenis possit minime de u
di aut i aliquo defraudari. Ca
ptiuos quoqꝫ xp̄ianos ipsi fra
tres per se et nō ꝑ iterpositas ꝑ
sonas pure et legitie absqꝫ do
lo et fraude misericorditer re
dimāt/⁊ prudēter emāt a sar=
racenis. et cōmoti pio exēplo
iesu christi redēptoris generis
humani:qui dedit semetipsuꝫ
ꝓ nobis.vt nos redimeret a po
testate diaboli. Un⁹ corū quē
inter se ad hoc duxerint cōcor=
diter deputandū:remaneat in
pignore detētus in posse sarra
cenorū ꝓ certis termino ⁊ pre
cio ꝓ liberatione captiuorum:
vbi nō sufficerent thesauri ad
redimēdū eosdē. Oia aduersa
predicta ꝓpter istū finē ꝓposi
tū cōsequēdū et ꝓsequendum
portant fratres. Et hoc ꝓpter
cōuenientiora statuta.i. ordi=
nis cōstitutōes.per quas obli
gantur ponere se in pignore ⁊
captiuitate ꝓ captiuorum re=
demptione.

Ex premis
sis duo notanda sunt. Primū
ꝙ ꝓpter istū finē prosequēduꝫ
habent maria transfretare/et
multis vt supra visum est peri
culis et morti se hn̄t exponere.
Scdm̄:ꝙ per eūdē finē obli=
gātur captiuitati et pignori se
offerre et imorari ꝓ termio cer
to et p̄cio. Ex hoc infero:ꝙ hec
religio est de artioribus mūdi
religionibus et perfectioribus
ꝓpter cōueniētiora statuta ad
finē ꝓpositū redēptionis cōse
quēdū et prosequendū.i. cōsti
tutiones.per quas hmōi fra=
tres habent se morti et mortis
periculis exponere. vt supra vi
sum est/⁊ dare pignori et capti
uitati. Ex quo religiosi aliarū
religionū liberū habere possūt
ingressum in hāc religionem.
Potest eni aliquis laudabili=
ter transire de vna religiōe ad
aliā ex zelo perfectioris religio
nis.in qua nō attēditur excel=
lētia secudū solā artitudinem
vite.sed principaliter secūduꝫ
illud:ad qđ religio ordinatᷓ.et
cōsequēter secūdū discretionē
obseruātiarū fini ꝓportiona=
tarū petita tn̄ licētia ꝓpter hu
militatē licet non obtenta. Ex
dictis sci Tho.secūda secunde
q.vlti. Et recitatᷓ in summa de
casib⁹ Bartholomei de scō con
cordio religio.v.parrafo.i. Cū
ergo ex dictis sci Tho.religio
illa habet premināētiaꝫ:que ad
actū sūmū ordinatᷓ/et habet cō
uenientiora statuta ad finē ꝓ=
positū prosequendum. Et hec
duo habet hec religio.⁊ hoc di=
uersis respectibus:sequeretur
ꝙ habet saltem quoad finem
istū.s.tot donis caritatis robo
ratū preminētiā super oēs re=
ligiones.cū istū finē habeat al
tissimū ex cōuenientiorib⁹ sta-

De sublimi
tate religio
nis ⁊ nobili
tate ⁊ quali
ter religiosi
aliarū reli=
gionuꝫ pūt
ad istā euo=
lari.

tutis. vt pbatū est. Nulla eñ
est maioꝛ caritas ꝙ̄ ponere ai
mā suā pꝛo amicis suis de re=
nūci. Nisi cū pꝛudē versa. ꝗ re.
Querit Tho. secūda secunde
q. xxvi. an sit de necessitate ca=
ritatis ꝙ hō ꝓpꝛiū corpꝰ expo=
nat pꝛo salute pximi: Et dicit
ꝙ nō nisi in casu quo tenet eiꝰ
saluti pꝛouidere. Sꝫ ꝙ si aliqͥs
ad hoc spōte se offerat: ꝯtine=
ret ad magnā perfectionē cari
tatis. Hec Tho. hāc magnā et
maximā caritatē hñt hi religi
osi. ⁊ hoc ex ꝯstitutōibꝰ. Nam
pꝛo salute ⁊ redēptōe pꝛoximi
libere se exponūt maris et ini=
micoꝝ fidei periculis ⁊ sponte
se offerūt moꝛti ⁊ captiuitati
Nā etiā casu cōtingente si vi=
dent aliquē captiuū xpianum
in terra paganoꝝ fidē xpi ab=
negare volentē illū a tā nefan
dissimo opere retrahūt/ ⁊ pꝛo=
pꝛiū coꝛpus pꝛo illo captiuita
ti exponūt. ⁊ in pꝛeciū redem=
ptionis libere tradūt. vt vidi=
mus de fratre Dñico nauarro
cōmēdatoꝛe gerūde ciuitatis
qui duobus annis remansit i
captiuitate: vt captiuū chꝛisti
anū ab erroꝛe infidelitatis et
fidei abnegatiōe pꝛeseruaret
Hec oīa ex cōstitutionibus ꝓ=
pter hunc finē ꝓpositū ꝓseqn
dū. O alta religio ad tam al=
tissimū finē oꝛdinata caritatis
Nā qui paratus est pꝛo pꝛoxi
mo moꝛi: hꝫ perfectā caritatē
De peni. di. ii. Si quis tantā
Perfecti ergo dicūtur: qui ꝓ
fratribus parati sunt moꝛtem
subire.

Doctoꝛes

theologi. 3. sen. cōcludūt: ꝙ pͥn=
cipua cā incarnationis verbi
fuit redēptio generis humani
Vñ Greg. Nichil nobis nasci
pꝛofuerit: nisi redemi pꝛofuisset
Finis ergo ꝓpter quē dei filiꝰ
fuit in vtero virgis incarnatꝰ
fuit redēptio humani generis

Ex hoc in

fero: ꝙ cū finis huius religio=
nis sit redēptio humane gen=
tis chꝛistiane: ꝙ iste talis finis
ad quē oꝛdinatur hec scā reli=
gio: est pͥcipuus ⁊ maximꝰ. nō
absolute loqnendo necꝫ se ni=
si cōsideretur inter opera vite
actiue. Sed inquātū hec reli=
gio ꝓpter hunc finē pꝛopositū
cōsequendū ⁊ pꝛosequendum
hꝫ cōuenientioꝛes cōstitutio=
nes. per quas tenēt et obligā=
tur hi religiosi vt deductū est
exponere se maris infoꝛtuniis
inimicoꝛū iaculis/ moꝛtis insi
diis/ pignoꝛi ⁊ captiuitati: ⁊ qͥ
buscūqꝫ eis aliis superuenien
tibus aduersis durante viati=
co eundo stando et redeundo.
Et hec in eoꝝ pꝛofessione pꝛo
fitentur in posse superioꝛis ex
voto voti obedientie. ⁊ per cō=
sequens quoad istū finē. s. tot
insigniis caritatis fulsitū hec
religio habet maximā pꝛemi=
nentiā super omnes mūdi re=
ligiones: nisi ad cōsequenduꝫ
finē habeat religio aliqua alia
conuenientioꝛa statuta vel ad
minus consimilia huic religio
ni. s. aspera ⁊ aduersa. Hec ex
dictis colligi possunt sci Tho.
in secunda secūde. q. clxxxviii.
¶ Cum ergo hec religio ad tā
altissimum finē caritatis fue

tit ordinata: merito his religi osis est a sede apostolica dispensatū: vt pro isto fine. s. redemptionis possint vota cōmutare sine p̄iudicio scōꝝ seu sanctuariorū. Et dico: q̄ postq̄ istō supplicatū fuit per istos viros religiosos a sede apostolica. ipsa nō debite egisset: nisi dispensasset ꝓ tampiissimo negotio fratres isti ꝓpter hoc redimunt captiuos: ne abnegēt fidem catholicā. nā de abnegatiōe fidei catholice multoꝝ captiuorum christianorū valde est timendū Ideo fuit dispensatū ⁊ talis dispensatio fuit iusta ⁊ debita. nā dispensatio debita est: cū multorū scandalū timet̄ d. l. Ut cō stituerer̄. in fine.

quod autē

Debita dispensatio

fuerit debita: volo probare saltē quoad vi nois scdm illa que iuris sunt vel similitudinē illorū. est eñ dispēsatio debita vbi subest iusta cā. videlz rōne temporis vel psone vel pietatis vel necessitatis siue vtilitatis ecclesie vel euētus rei.

¶ His oibus ɔsideratis erat ⁊ fuit dispensandū cum p̄dictis fratribus pro opere redēptōis Nā pro his ecclesia solet dispēsare rōne. s. tēporū vel persone ⁊c. ar. ii. q. v. Quāto in fine Et primo est debita rōe tpis. q2 antequā dispensatū esset: illo tēpore malū erat multis x̄pianis. eo q2 captiuabātur ⁊ rapiebātur a fidei inimicis. Similiter si fuit dispensatū cum fratrib9 istis ꝓ redēptōe illorū: cum ad hoc isti religiosi fuerit ordinati ¶ Sed quare nunc talis dispensatio non cessat. Quia nō cessat talis necessitas neglectu atq3 defectu x̄pianorū principū. qui deberent cōmittere bella ɔtra sarracenos ⁊ insurgunt ɔtra seipsos. ⁊ sic in pace dimittunt viuere paganos. Et hoc modo quotidie crescit numer9 x̄pianorū captiuoꝝ. quoruz infinitus est. nō eñ debet cessare qd vrget nisi necessitate tēporis cessante. vt habet̄. i. q. vii. c. vi. Requiritis. parrafo Nisi. ⁊ c. Nō pro remedio. Ad hoc facit. disti. xxviii. De siracusane. di. lxi. parrafo. His oibus Imo ꝓpter maliciā tēporis poti9 eēt dispensatio amplianda q̄ cessanda. et propter hoc merito hi religiosi redēptores dicere psit illud ad hebreos. v. Nūc redimentes tps qm dies mali sunt. nūc. i. isto tpe nos sumus redimētes. i. redēptores x̄pianorū qd tēpus est malū. q2 dies mali sunt. s. pro illis: qui continue ab infidelibus rapiunt̄ captiuant̄ ⁊ ad terrā sarracenorum transportantur.

Secundo

fit dispensatio debita rōne persone seu personarū. s. simpliciū ⁊ senū atq3 puerorū. Habetur lxxxvi. d. c. Tāta. heu quot sūt in terra paganica christiani captiui senes pueri ⁊ puelle dolētes ⁊ flentes: qui in subportabilibus laboribus subprimūtur. quot simplices inocentes distiguere nescientes: an sint sarraceni/aut christiani. Iō erat dispensandum istis cum fratribus pro eorum liberatione. eñ tales persone sint senes puuli

ꝗ simplices.xi.q.3.c.Qui con
sen.33.q.ii.c.Antiqui.de cõse.
d.iiii.Cũ pro ꝑuulis.

Tertio di

spẽsatio debita fit rõe pietat
vt i.c.xii.q.vii.hi q̄ vsu peita
tis'Ubi habet de corpore vici
atis.⁊ qꝛ natura est fragilis:
exercenda est pietas in ipsis.
Quot cẽ̄ sunt ꝑtibus:vbi co=
lit basuma dãnatus xp̄iani ce
ci muti claudi gibbosi aliis ꝙ
plurimis corporalibus defecti
bus viciati.ideo exercẽda erat
pietas in eis.cuꝫ sint fragiles
natura.xxxiiii.di.Fraternita
tis.33.q.ii.Antiqui.
¶ Quarto dispensatio fit de=
bita rõne necessitatis.i.q.vii.
parrafo dispensatõres.Habe
tur:ꝙ ꝑsonis miserabilib⁹ est
cõpatiendũ.Et dicit̃ sup hoc
c.ad ꝓpositũ:ꝙ malefaciũt re
ges hispanie:q̄ naues fractas
occupãt.Nã dicit lex:ꝙ fisc⁹
nõ dꝫ calamitatib⁹ ditare mi=
serorũ.c.de nauf.l.i.li.xi.Si
sunt in vltramarinis partib⁹
inimicorũ fidei multi captiui
christiani miserabiles valde:
deus scit.maxime qꝛ sunt ex=
traneis a fide subiecti.ꝓpt̃
que est ipsis compatiendum
tristandũ dolenduꝫ.Facit ad
hoc:qđ recitat valerius lib.v.
c.i.de marcho marcello.q̄ cuꝫ
multos ciracusanos captiuos
haberet:ipsosqꝫ afflictos vide
ret:flere cepit pre nimia cor=
dis tristicia.quã hẽbat de ifor
tunio eorũ.Multe magis de
captiuis christianis infidelib⁹
subiectis miserabilibus perso
nis positis in maxima necessi=
tate.cũ nõ sit preceptum mis
talibus denegandũ.qꝛ cõe est
lxxxvi.di.Non satis est.⁊ sen
tẽtia que misericordia negat:
fugiẽda ẽ.l.d.Põderet.in fi.

quinto di

spensatio debita fit rõne vtili
tatis ecclesie.vt.i.q.vii.ver.
vtilitatis.⁊ in.c.xvi.Tali cõ=
iugio.In quo habet̃ ꝙ ꝓpter
vtilitatem ecclesie in filiis ra
ptoꝝ virginũ est dispensandũ
O deus ⁊ quot sunt rapte vir
gines paruule puelle ⁊ domi=
celle ab infidelibus:qui cũ vio
lentia furant̃ a domibus pa=
rentũ.quas corrumpunt fides
inimici seminãdo in vasis xp̄i
eius cruore redẽptis semia dy
aboli.Quot ⁊ sanctimoniales
rapte sunt virgies deo ꝯsecra=
te.quarũ cultores machometi
ce secte frãgũt claustra pudo=
ris.q̄ ꝓ deo itacta custodierũt
Quot ⁊ alie multe maritate ⁊
vidue regenerate sacro fontis
baptismate.quarũ oium ꝓles
licet generate in templis dei.
i.vteris matrũ post partũ ea=
rũ cultores efficiunt̃ diabolo
⁊ baffumeto dãnato.quarũ fi
lii sine forte vtiles fuissẽt eccle
sie dei:⁊ essẽt.Ideo ꝓ istis dispẽ
sandũ erat ꝓpter futuꝝ bonũ
ecclie.vt harũ virginuꝫ rapta
rũ geniti xp̄o seruirẽt:⁊ ecclie
ꝓficerẽt cuꝫ in talib⁹ raptarũ
virginũ filiis sit de iure dispẽ
sãdũ.23.q.iiii.Ipsa pietas.⁊.i.
q.vii.c.Et si illa.In quo habe
tur:ꝙ ꝓpter vtilitatẽ ecclesie
mutilant̃ et relaxãtur ꝓcepta
canonica.¶ Sexto et vltimo
fit dispẽsatio debita rõe ...

ius rei. i. q. vii. c. Maxime Et
ibi habet: ꝙ ꝓpter euentū rei
s. malū q̄ laici ordinabantur:
dispensatū est in illis. Qualis
euētus rei malus de captiuis
xp̄ianis expectari pōt nisi ab=
negatio fidei: xp̄i blasfematio
⁊ vtriusqȝ hois mors sempiter
na. Talis casus sepe ⁊ sepius
ꝯtingit istis. nimirū cum sint
tā moribus ritis ⁊ ꝯsuetudini
bus sarracenorū atqȝ ipsorum
secte assueti ⁊ eruditi. nam co=
lūt diē veneris, ⁊ festiuāt scd̃m
ritū patrie sarracenorū. et ces
sant illa die ab operibus ma=
nuū. sed diebus dn̄icis fidei
xp̄iane inimici illos in oppro=
briū xp̄i et christianorum faciunt
fodere arare seminare et ter=
rā cultiuare ⁊ oia seruilia ope
ra vilia ⁊ immūda exercere. ⁊
ista habent facere vi vel gratis
A quibus operibus dn̄icis die
bus christiani deberent absti=
nere ⁊ cessare. de cō. di. 3. Ieiu
nia. et extra de fer. c. i. Sed si
inter christianos essent: et vbi
xp̄s adorat: ab his operib⁹ ces
sarent: et festa colerent. quod
tn̄ facere non possunt. ⁊ hoc qȝ
nō sunt sui iuris. iiii. d. Deni=
qȝ. xxxii. q. vii. Quid in. Ideo
istis et ꝗplurimis cōsideratis
multi deuiant a fide catholica
⁊ cōione fideliū christianorum
quorū caput est xp̄s. nos vero
⁊ ipsi captiui christiani ei⁹ su=
mus mēbra. nā vnica est sācta
mat ecclesia. in decretis. xxiiii
q. i. c. Loquit dn̄s. ergo ne ta=
lis euentus pessimus fidei ab
negationis ⁊ eterne dānatio=
nis eueniret eis dispensatum
est pro illis cū fratribus iuste ⁊
debite. nam dispēsandū ē: qñ

timet maius malū. xxxv. q. iii.
Quedā lex. De his modis di=
spensatōnis debite ⁊ singulis
horum habet. i. cā. q. vii. parrafo.
Nisi rigor. et capitulis seque=
tibus vsqȝ ad parrafū. Ec.e.

Attendat

vnusquisqȝ ex premissis: ꝙ iu=
ste et debite fuit per sūmū pon
tificē dispēsatū cū fratrib⁹ hu=
ius scē religionis ⁊ ꝓ redēptio
ne. ⁊ in hoc nulli loco scōrum sit ꝑ
iudiciū: si oblatio votorum ꝯmu=
tat redēptōi captiuorum. cū illā
ius trāsferat ꝑ cōmutationem
ad opus piissimū redēptionis.
Nō em̄ bn̄ vigilat: qui ꝯtrariū
dicere tētat. Vigilāti ⁊ nō dor
mienti iura subueniūt. Et nō
obstat illud: qđ ab vno bono pa
tre fuit allegatū in ꝯtrariū vi=
delicet ꝙ talis oblatio si redē=
ptioni cōmutaret: esset contra
ius. ⁊ sic ꝙ papa nō poterat cō
cedere. qđ est falsū cū dispensa
tio a iure sit/ et ius est.

Namsecū

dū Raymūdū dispēsatio dȝ cō
siderari dupliciter. Primo scđȝ Dispēsatio
ꝙ ē in eo: cū quo dispēsatū est. bifarie cōsi
vt est in ꝑdicto priuilegio cum derari debz
fratrib⁹ ordinis mercedis. Et
sic est ius priuatū. i. licētia vel
ꝑmissio q̄dā fcā alicui cōtra ri
gorē iuris. sȝ nō est ius cōe ar.
33. q. i. Inter factores. Et. q. 3
c. In adolescētia. Cōcordat ho
sti. Scđo dȝ dispēsatio ꝯsidera
ri: scđm ꝙ ē in dispensante. et
sic est potestas siue actus pote
statis a iure concessus. Habes
ergo: ꝙ dispensatio est ius. et

est actus a iure concessus.

Potester

go papa dispensare in urgenti bus et arduis ɔtra rigorẽ iuris et nimirꝫ cum maiora negotia ad ipsum sint referenda .ii. q. vi. Omis oppressus. Propter duo merito est dispensandum scꝫ ꝑpter necessitatẽ et vtilitatẽ maxime cõem. Unde Bñs li.iii. ad Eugeniũ: Ubi necessitas urget: excusabilis dispensatio est. vbi vtilitas prouocat: laudabilis dispēsatio est. dico cõis nõ propria. Propter hec duo que cõcurrũt in redẽptõe captiuorũ christianorꝫ. fuit euꝫ fratribus istis ad istũ finẽ ordinatis dispẽsatum. et de his duobus.s. necessitate et vtilitate latius videbit in primo ⁊ .ii. quinte cõclusionis. Et nisi papa in his similibus dispẽsaret sequeret ruina multorũ. propter hoc et alia ꝑplurima posuit deus papã vicariũ suũ in terris tanꝗ̃ caput ecclesie. vt sicut caput hꝫ preeminẽtiã super oĩa mẽbra corporis: sic et papa ceteris mẽbris mistici corporis esset altior dignitate auctoritate ptãte et virtute. Nã si in ecclesia dei istud non esset caput: quo mẽbra regerentur tuerentur et custodirentur: ecclesia dei esset vt quoddã monstrũ in natura corp⁹.s. acephalũ. Ponere ergo voluit plasmator humane creature papã vt caput ecclesie. cuius regimine tuitione et potestate regeretur sponsa sua ecclesia militãs vt illius filii finaliter perducerentur ad sanctã hierusalẽ triũphantem ecclesiam. Nũꝗ̃ ecclesiã verbũ patris cuius bonitas nõ despexit hois creature sue ifirmitatẽ. vt iquit Damascen⁹ li.iii.c.i. permittet ꝑmanere sine capite. Sẽper eni hẽbit caput in re vel i spe. sicut vacante sede qñ dignitas non est mortua. sꝫ persona. Et hoc quare nisi vt protegatur ⁊ conseruetur eccl'ia et tueãtur eius mẽbra ⁊ ne ꝑdant. Istud caput in ecclesia dei est positũ nõ vt mercẽnarius: ꝗ lupo veniente fugit: sed vt bonus pastor qui aiam suã dat pro ouibus suis. Pastor est ouiũ.i. hoim: nõ solũ bonorꝫ sctõrũ ⁊ iustorꝫ: sed malorꝫ reorũ errantiũ ⁊ pctõrꝫ int' quos cõuersatur vt pastor. qñ qꝫ nõ iter oues sed iter lupos rapaces et feroces.s. tirannos scismaticos hereticos ifideles rebelles igratos ⁊ ptãtẽ a deo sibi datã denegãtes. Qđ attẽdens Bñs de cõsideratõe lib. iiii. ad Eugeniũ iquit: Increduli ⁊ subuersores tecũ sũt. lupi nõ oues sunt. taliũ tamẽ tu pastor. Et sequitur post paulũ: pastorẽ te populo huic certe aut nega aut exhibe. nõ negabis. ne te cuius sedeꝫ tenes: te neget. Sẽper eni papa tendit et attẽdere debet ad salutem aiarũ. ad qđ iuuat diuino subsidio et adiutorio. Qđ considerans Bñs vt supra dicit ita: Queso fac tu: quod tuũ est. nã de⁹ quod suũ ẽ: satis absqꝫ tua sollicitudie et anxietate curabit. Plãta/riga/fer curã. Ecce ꝙ ad hoc papa caput et pastor posit⁹ est in eccl'ia dei gerẽs vices xp̃i vt non solũ bonorũ sed malorũ salus acquiratur. Et

propter salutē istoꝝ o; papam dispēsare i multis casib⁹ ⁊ periculis in qb⁹ icidūt frequēter miseri christiani peccatores.

Nullus a

cetero dicat qn̄ papa dispēsat papa nō pōt facere hoc: q꞉ est ꝯtra ius. s. cōe imo multotiens necessariū est rūpere ius cōe: qđ est rigor iuris per priuatum eius: ⁊ istud cōuenientissime potest inuestigari per illud Luce. xii. c. vbi legit: ꝙ cū Petr⁹ vna cū sociis suis piscaret / ⁊ per totā noctē laborātes nihil cepissent: ꝯtingit: ꝙ dn̄s nauim in altū duci iuberet / ⁊ retia laxari. Cū ergo Petrus cu; sociis suis hoc audisset: respōdit: p̄ceptor ꝑ totā noctē laborātes nil cepim⁹ i verbo aūt tuo laxabo rete. Sic factū est: ꝙ tantā pisciū multitudinē ꝯcluserūt ꝙ rete petri rumpebat, ita ꝙ nauis ei⁹ ⁊ alia iplerent piscibus Et dn̄s petro: Noli timere: iā eris hoīes capiēs. Hec nauis petri ē ecclia militās. i qua petrus xp̄i vicarius ⁊ quil; papa eius successor p̄sidet i mari huius mūdi cū sociis suis. s. p̄latis. S; aliter ⁊ alit. Nā i hac naui h; papa plenitudinē potestatis socii. i. p̄lati ꝑtē sollicitudis. ii. q. vi. Decreto. Et. c. qui se scit.

In docma

ri. s. seculo papa h; magnā nauē. s. vniuersalē ecclesiā gubernare. Ceteri p̄lati puillam ī habēt nauē regere. q̄l; suā nauē i. ecclesiā sibi ꝯmissā. vn̄ Bn̄s li. ii. ad Eugeniū: Petrus non nauē vnā vt ceteri q̄sq; suā s; sclm̄ ipm̄ suscepit gubernaculū Mare em̄ seculū ē. naues eccle. Et ieodē li. dicit Quisq; ceteroꝝ h; suā. tibi vna cōmissa ē grādissima nauis fcā ex oīb⁹ ipsa vniuersalis ecclia toto orbe diffusa. heu q̄s es. hoc Bn̄s S; q̄d ꝑ noctē i qua laborantes nihil capiūt: intelligit vbi pctm̄ mortale. in quo q̄ diu homies sūt: papa nunc alii p̄lati nihil capiūt. i. nullū de hoibus ad vitā ꝑducere pn̄t. Vn̄ scūs doctor secūda secūde. q. xxxv. iquit Pctm̄ mortale d;: quod tollit vitā spūalē. q̄ ē ꝑ caritatē. iō scđm augustinū q̄ istis. s. mortalib⁹ dn̄ari ꝑmiserit eterno igne cruciabuntur. d. xxv. parrafo Criminis.

¶ Hāc nauē iussit dn̄s: vt i altū eleuaret. qđ petr⁹ ⁊ sui successores fecerūt. nā i oīb⁹ partib⁹ mūdi exaltata ⁊ dilatata ē vt noscit. lxxxxiii. dis. Legim⁹ vbi d;: Affrica ꝓsis omēs india ⁊ oēs barbare natōes vnū xp̄m adorāt vnā seruāt regulā veritatis.

per illud

qđ Petr⁹ dixit Xp̄o. In verbo aūt tuo laxabo rete: itelligitur auctoritatis cōmissio quā Petus ⁊ sui successores a xp̄o susceperunt. qn̄ dcm̄ fuit petro: Tu es petrus ⁊ sup hāc petra; edificabo ecclesiā meā. ⁊ porte iferi nō p̄ualebūt aduersus eā Et quodcūq; ligaueris super terra ⁊c. Quid ꝑ rete qđ laxat ⁊ i quo pisces icluduntur: nisi ius cōe: quod laxat ⁊ extendit

vt pisces hoc ẽ hoĩes itus ĩtrẽt ⁊ bñ viuãt. sicut decet xp̃ianos viuere. ⁊ nõ aliť. qꝛ q̃ ↄtra ius fiũt: debẽt ꝑ ifectis hẽri. Extra de re iu. q̃ 2. li. vi. Et si queris: q̃d est ius ius ẽ ars boni et eq̃ ⁊c. ff. de iusti. ⁊ iu. l. i.

quid ueitã

tã piscĩu multitudine iclusam ĩ hoc rete nisi turbã magnam xp̃ianitatis. q̄ nemo dinumerare põt duoꝝ statuũ. s. clericoꝝũ ⁊ laicoꝝ. Propter quam multitudinẽ maximã rũpitur rete. hoc est ius cõe. q̃ñqꝫ ꝑ dispẽsationẽ iuris. nã dispensatio nõ est nisi cõis iuris ruptio Vñ Raymũdus diffiniẽs illã dicit Dispẽsatio est iuris relaxatio. Vñ vocaꝫ vuln⁹: qꝛ vulnerat cõe ius. xxiii. q. iiii. Ip̃a pietas circa finẽ. et sic isto mõ ꝑrete ruptũ ꝑ dispẽsationẽ ex piscibus ĩtra rete iclusis. hoĩbus papa iplet duas naues. s. ecclesiã militantẽ ⁊ triũphãtẽ Et ne expauesceret de tãta multitudine ⁊ retis ruptione dixit xp̃s petro ⁊ cuilꝫ successori suo Noli timere. iã eris homines capiens.

Audeo dicere: q̄ mlťi xp̃ianoꝝ ĩtra rete cõmunis iuris iclusi ꝑderent nisi ꝑ dispensationem iuris illud cõe ius rũperet. et q̃s hoc põt facere? papa Quare redarguẽdus est nisi seip̃m corrigat: qui xp̃i vicario oblationẽ voti redẽptõi captiuoꝝ cõmutare pesse denegat / ⁊ locis scõꝝ ĩ hoc p̃iudicare affirmat. Talis qui dixerat hoc: nõ p̄uiderat: quod ex gestis Bonifacii martiris habeꝫ ĩquiẽtis de dño nostro papa xp̃i vicario. Huius culpas redarguere p̃sumit mortaliũ nullus qꝛ cũctos iudicaturus a nemine est iudicandus. nisi dep̃hendaꝫ a fide deuius. In decretis. i. ꝑte. di. iiii. c. Si papa. Et hec p̃dicta questione sufficiant.

Queritur

Vtrũ ↄmutatio votorũ in pniaꝫ pecuniariã sit furtum

quarto. vtrum talis oblatio si alibi largiaꝫ: ex hoc furtũ asseraꝫ Adhoc rñdeo ꝑ istã cõclusionẽ q̄ si talꝭ oblatio voti redẽptioni ↄmutaꝫ absitꝑ pter hoc q̄ furtum cõmittatur

¶ Veritas huius cõclusionis iuestigari põt sic. Furtũ opponitur iusticie equitati ꝑ violẽtiã retenta eius substãtia. per furtũ eni nõ redditur. sed violenter iuito dño eius substantia retineꝫ. sed cõmutatio oblationis seu voti non opponiꝫ equitati iusticie. qꝛ ꝑ talez cõmutationem non aufertur aliquid domino inuito. sꝫ datur cuius est. s. deo. Igitur si talis oblatio redemptioni cõmutaꝫ furtũ nõ cõmittitur. Consequentia sequitur ex premissis Maior nota est de se. Sed minor probatur. nam illud non opponitur equitati iusticie: q̃d commutatur in melius. vt est talis oblatio commutata ĩ captiuorum redemptione. Et in hoc nõ aufertur aliq̃d de substantia illius: cuius est scilicet dei. imo deo datur: dum commutatur in melius. Et talis commutatio non fit domino ĩuito. cum fiat per vices gerentẽ suũ. s. christi vicariũ, qui ha-

potestatē et plenitudinē potestatis talia cōmutandi. Cū ergo ꝯmutare non sit auferre: sequit: ꝙ qui cōmutat nō furat

Arguitur

secundo ad idem. tūc cōmittit furtū: qñ aufertur aliquid ab aliquo: per quod est illi ius adquisitum: sed per ꝯmutationē oblationis voti nō aufertur aliquid a loco sanctoꝝ. sed transfertur in me liusquod est de rōne voti in melius ꝯmutari. ꝛ illi cui de tali oblatione voti in ius acquisitum. s. deo: oblatio dat. Sequitur: ꝙ de tali re taliter modo comutata nō acquirit furtum. Dicit glo. sup illo verbo pphē. Vouete ꝛ reddite ꝛc. Vouete volūtati consulit: sed post voti pmissionē redditio necessario exigitur ❡ Sed si qrit :cui est reddenda res vota cui pmissio est facta. Sed cui facta est? deo: nō loco. ideo reddenda est deo. Sed quid ad illud: quod supra dictū est: ꝙ loco santoꝝum est ius p deo acqsitum? Dicendū: ꝙ tale ius nō aufertur a tali loco: sed transfertur in melius p cōmutationē: vt in presenti opere redemptionis.

Tertio ar

guitur principaliter. Furtum iure humano et diuino phibit non furtū facies: sed cōmutatio voti in melius a iure conceditur. ergo bene sequitur: ꝙ q oblacionē voti cōmutatā redēptioni tribuit furtū nō cōmittit. Dicit tho. ꝙ vota in melius cōmutari possunt secunde secunde. q. lxxxviii.

quarto ar

guitur principaliter. Qui alienū capit vt elemosinam faciat furtū cōmittit: q2 iniuste agit. xiiii. q. v. Forte. xxxii. q. iiii. Sicut nō sunt. Sed qui vouit et oblatioē voti commutataꝫ redemptioni eidem illā tribuit iuste agit. iō furtum nō cōmittit. Quod iuste agat: patet. nā votoꝝum cōmutationē ei ius cōcedit/ et permittit. Ius eni secundum Isidoꝝ li. ethi. dictuꝫ est q2 iustum est. Et albert' de officio sacerdotis dicit: iuꝫ significat rem iustam. Cū ergo furtum sit res iniusta/ cōmutatio oblationis voti sit res iusta quia a iure concessa: sequitur: ꝙ si cōmutata voti oblatio redemptioni dat: ex hoc furtum non cōmittitur.

quinto ar

guitur principaliter. Quid qđ suū non est accipit: peccat moꝛtaliter: q2 facit contra dilectionē primi: cui infert nocumentum. Hec ex dictis tho. scđa secūde. q. lxvi. Intellige tñ nisi i extrema necessitate: q2 tunc talis nō peccaret: sed vteretur iure suo. De cō. d. v. Discipulos Et scđꝫ tho. vbi supra nō tm̄ p se sed p alio permittitur furari. Nam in tali casu omia sunt comunia. d. xxxvii. Sicut hi Sed ille qui oblationē voti cōmutat redemptioni/ ꝛ quiouerat talem oblationē: post voti cōmutationē redemptioni tri-

Diffinitio furti.

duit alienū nō capit/ nō nocumētū alicui facit sed qđ deo pmisit: dando redemptioni deo tribuit. ergo neuter pecat: imo meretur: q; qđ facit: ad vtilitate pximi facit. ideo talis nō furat: si quod pmissum est redēptioni dat.

Item siiu

dex nichil ex arbitrio suo facit sed scđm leges et iura pnūciat et discernit: iuste agit. Sed si religiosi ordinis mercedis commutāt vota quo ad vtrunq; redēptioni secundū iura seu priuilegia eis cōcessa: iuste agūt et bñfaciut. Sed nō iuste agerēt si furtū cōmitterēt. ergo Actio furti daē non solū cōtra furem siue furtū cōmittētē: sed cōtra opem cōsiliū fauorem et pmissionē dantē. ff. Si is q. pactafo. Si tu. Sz talis actio nullomō datur cōtra cōmutationes votorum facientes opem consiliū pmissionē dātes/ nec cōtra talia cōcedentes. ergo vota cōmutādo furtū nō cōmittiē: q; actio furti cōtra iā dictos nō hz locū imo tales cōcessum cōsilium auctoritatē opē ?c. dantes in tali cōmutatione redēptionis merenē cū sint boni operis factores cōsortes et participes. Nā qui occasionē boni dat bonum de ille iudicabiē: sicut q occasionem damni dat damnum dedisse vē extra de homicidio. c. de cetero. ?. c. si. de iureiu. et dā no dato. ¶ Item iquiri potest per diffinitionē ex genus et differentias furti. diffinitur autē furtum sic. Furtum est contractatio rei alieue mobilis ? corporalis fraudulosa inuito dño lucri faciendi gratia siue ipsi rei siue etiam vsus possionis ve. vt. ff. e. l. i.

Diffinitio furtu:

¶ Nūc pbaē: qp talē oblationis voti cōmutationē non cōmittitur furtū. Et arguiē sic de quocūq; verificatur diffinitū et diffinitio: sed de oblatiōe voti cōmutata in redēptionē non verificatur furtū: nec etiā ? diffinitio furti. Ergo si oblatio voti redemptioni cōmutatur: furtū nō cōmittitur. Non eniz est verū dicere: qp cōmutatio oblationis voti sit contractactio rei aliene ?c. /

Argumēta pbāde qp ?cōmutoationē voti non ppetrerē furtum

Secundo

arguitur sic per genus diffinitionis: cōtractatio rei aliene ē genus ad furtū: sed istud genus nō verificatur de oblatione voti cōmutata redēptioni. g. non eniz est vera ista predicatio: cōmutatio oblationis voti est cōtractatio rei aliene. Nā cōtractatio ?c. non predicatur de cōmutatiōe oblationis voti vt genus de sua specie/ et minus tā q de suo indiuiduo q̄cunq; idē sunt: sunt idem numero gñe vl' specie sed istud genus furti qđ est contractatio rei aliene: non verificatur de cōmutatiōe oblationis voti: neq; predicatur de re aliquo modo premisso/ ergo commutatio voti non est cōtractatio rei aliene: ? per cōsequēs talis commutatio non est furtum: cum genus furti non verificetur: nec vere/ p dicetur de tali voti siue oblationis cōmutatione. ¶ Etiam cōtractatio in hac diffinitione est genus ad

furtum et ponitur in diffinitio ne: quia sine ea non est furtum etiam si interueniret volūtas seu verbum. Cum per solā voluntatē esset quis transgressor alterius precepti. s. illius. Nō concupisces rem primi tui. Cū ergo istud genus contractatio nō ponatur in diffinitione commutationis oblatiōis voti: nō est furtum. Et sic illem cōmutando in opus piissimū redemptionis nō committitur furtum.

Differentie diffinitiōis furti

Tertio potest pbari per differentias diffinitionis furti. Prima differētia est rei aliene mobilis et corporalis in re imobili ꝛc. nō cōmittitur furtum/ nec in re ppa sed bene in re aliena. Sed tales oblationes voti cōmutate redemptioni nō sunt bona aliena. qꝛ ante voti pmissionē fuerunt ppria vouentis: ꝛ post pmissionem seu votum talia facta sunt dei: que cōmutata in melius vt in presenti opere redemptionis: de quo hic agitur deo cuius sunt redduntur seu tradunt. cui fuerat de illis ius acquisitū. Si ergo deo datur tales oblationes cuius sunt: p voti cōmutationem non committitur furtum.

Secunda differentia diffinitionis furti ē fraudulosa: quia si aliquis credit rem esse suam: que non sit vel si est sua: credit ꝙ etiam ab eo qui habet in re ius: possit accipere: non cōmittit furtum. lꝫ alias teneatur. insti. de vi. bo. ra. partvko. Qꝛ cum. et parra fo sequenti. Si ergo illi q̄ post voti cōmuttationē retinent pmissa/ et forte credunt illa fore sua: cum non sint nisi dei ꝛ illi' operis ad quod cōmutata sūt ꝛ illi tales retinent illa per aliquod tempus: non cōmittunt furtum. dum tamē habeant ppositum soluendi. Tenent eni adimplere quod visum est eis p auctoritatem hn̄tem talia cōmutādi infra tempus assignatum scd̄m arbitrium boni viri Et si tempus transiret: nisi in potentia eum excusaret furtū tunc cōmitteret in non dando redemptioni.

Tertia differentia est inuito dn̄o. p̄onit ī uito dn̄o qꝛ si credit dn̄m pmissurum/ ꝛ sub est iusta causa credendi non cōmittit talis furtū secus si nō subest iusta ꝛ credēdi causa. ff. e. Si is qui rē. Si ergo hi religiosi ordis mercedis cūquid vsdispensatū est: vt tales faciant cōmuationes: credunt dn̄m pmissurū. s. christiui cariū: ꝛ subest insta causa credendi: imunes sunt a furto. s. i commutando/ recipiendo siue contractando/ ac in seipsos alēdo. ¶ Primum habent expresse a summo pontifice in indulto: vbi habetur. Remittimus omnia vota dispensando tamē cum fratribus et p redemptione captiuorum.
¶ Secundo in eodem indulto tacite compzenditur. nam quibus datur auctoritas cōmutādi: datur et auctoritas recipiēdi: maxime cum ad hoc hi reli

giosi ordinati sint: vt elemosi-
nas fructus et ꝓuentus colli-
gant et recipiant: vt captiuos
redimere valeant.

¶ Tertio ꝙ nõ cõmittunt fur
tum in seipsos alendo patꝫ per
supradictum: qꝛ credunt ⁊ cre
dere possunt talium dñm rerũ
permissurum et permittentem
Et iusta causa subest credendi
quia qui altare seruit: de alta
ri viuere debet. xii. q. i. Ex his
Isti religiosi vt possint capti-
uos redimere ⁊ amauimus in
fidelium liberare perambulãt
orbes terrarum p̄dicando: con
fessiones audiendo: et seminãt
in cordibus fideliũ istud re dẽ-
ptionis opus tam piissimum vt
inde colligant fructus. i. pecu-
nias ꝓ redẽptione istoꝝ cũ tan
tis laboribus sudoribus mise-
riis iniuriis improperiis mur
murationibus detrationibus/
angustiis et calamitatibus. de
us scit cui oia patent. De ipis
vero dici potest illud ꝓpheticuꝫ
verbuꝫ psalmigraphi. Euntes
ibant et flebãt mittentes semi
na sua. Et qꝛ seminatores et
collectores talium ꝓuentuum
merito debent vesci fructibus
per ipsos ꝓcuratis. Unde ad
Thi. ii. Laborantem agricolaꝫ
oportet primũ de fructibus p-
cipere. Et math. x. Dignus est
operarius cibo suo.

Cõpescant

ergo latrãtes linguas suas do
losas. Nam tales assimilãtur
quibusdam caniculis non pa-
scentibus prati herbas virides
nec sinẽtibus pascere celi aues
Si bona ecclesie pauperũ sunt
xvi. q. i. Quoniam et hi viri re
ligiosi sunt pauperes et colle-
ctores elemosinarum pauperũ
captiuorum/ et sunt nudi red-
ditibus et ecclesiasticis benefi
ciis/ et aliunde non habent
vnde viuant nisi de elemosinis
eorum studio ꝓcuratis: oportꝫ
viuere de illis. In hunc sensuꝫ
loquitur Hieronymus in qua
dam epistola dicens. O mona
che si eges et accipis potiꝰ das
ꝙ accipis. Pro hoc facit quod
habet. xvi. q. i. parrafo Is ita.
v. Item non alligabis: os bo-
nis triturantis alligari non de
bet. Isti sunt in ecclesia dei an
cipitres siue falcones qui venã
tur ꝑdices ⁊ gallinas. i. christi
anorum captiuorum animas.
et edunt in mensa sedis aposto
lice lenticulas. Alii ꝙ plurimi
religiosi et si venantur: galli-
nis ꝑdicibus ⁊ anseribus satu
rantur: hoc est ꝙ gaudẽt ⁊ ditã
tur maximis redditibus et pin
gibus abbatis prioratibus ⁊ al
tis dignitatibus de quibus for
tasse quidam prosunt tantum
modo sibiipsis. Isti in vinea
domini sabaoth colligũt de spi
nis vuas. Alii vero de merce-
de de vuis spinas.

his premis

sis attentis dicere possunt religi
giosi aliis reditibꝰ et bonis ha
bũdantibꝰ: nos ordinis posses
sionis sumus ⁊ nihil possidemꝰ
⁊ ideo spectaculum factũ sumꝰ
mundo et angelis et hominibꝰ

Nota.

Nos stulti ꝓpter xp̄z. vos au tē prudētes in christo. Nos in firmi. vos aūt fortes. Vos no biles. nos aūt innobiles. Usqz ethī in hanc horā esurimus / et sitimus / ⁊ nudi sumus / ⁊ cola- phis cedimur. Instabiles su- mus / ⁊ laboramus manib⁹ no stris. Maledicemur / ⁊ benedi- cemus. Persequutionez pati- mur: ⁊ sustinemus. Blasfema mur: ⁊ obsecramus tanq̄ pur gamenēta huius mūdi facti su mus. prima ad corin. iiii.

Cum ergo dignus sit operari⁹ mercede sua Luce. x. isti de mercede crede- re pūt / ⁊ subest iusta cā creden di dn̄m bonorū ecclesie christi vicariū permissurū: vt de tali bus ꝓuētibus elemosinisqz ca ptiuorū viuere debeāt. cuz de laboribus suis aliā mercedez nō habeant i terris. Hi religio si de bonis petitis ꝓcuratis et acquisitis pro captiuorū redē ptione viuere debent: ⁊ possūt Ideo in parabolis xxxi. c. Da te ei. s. laboranti de fructu ma nuū suarꝫ. nec ꝓpter hoc furtū cōmittūt maxie cū istud exp̄sse sit ꝯcessū eis p Inno. iiii. ⁊ Ur banū. iiii. ꝯfirmatū p alios sū mos pōtifi. vt manifeste osten dē in. iii. ⁊ vltimo vltie partis diuisiōis quite cōclusionis.

¶ Quarta differentia est gra tia lucri ⁊c. Quia si quis ācil- lā rapuerit nō causa lucri sꝫ li bidinis nō cōmittit furtū. ff. e. uerum. ii.

¶ Ponitur etiam siue vsus. ⁊ ponis ve: quia non solum com mittit furtū: qui rei domini uz vult lucrari / sed etiā vsū vel petitionē. d. l. Qui sacū. ff. eo. Qui iumēta. Isto modo hi vi- ri religiosi nō cōmittunt i cō- mutando / nec recipiendo / nec alendo seipsos furtum. qz ta- lia nō faciunt gratia lucri faci endi. nisi velis dicere animarꝫ fideliū. quas cū illis subsidiis et oblationibus deo lucrātur / et eorū corpora per ipsos frēs emūtur et redimūtur. nec ha- bent vsum nec potitionem in talibus oblatiōibus ⁊ ꝓuenti bus sine uito dn̄o. sed ipso ꝑmit- tente et concedente vt declara tum est in tertia differentia. Nec ipsi captiui habent vsum nec potionē in talibus. nisi tā- tum sacri aceni recipientes ma nibus fratrum ista bona i pre ciū captiuorum.

Ex premis sis deductis potest cōcludi q̄ i cōcedendo cōmutando largiē no colligendo tales oblatiōes votorū cōmutatas in pijssimū opus redemptionis nō cōmit titur furtū: nec fratres in seip sos alendo. Tamen licituz est furari captiuos xp̄ianos: eos- dem liberare a potestate inimi corū fidei semper. nisi tempo- re treuge. Et furātes illos nō tenentur ad restitutionem. vt dicit Hostiē. ⁊ Ray. Facit ad hoc. xxiii. q. ii. Dominus. xxii. q. ii. Utilem.

¶ Sed quid si tempore treu- ge furarentur: tunc tenerēn- tur pagano restituere non ho- minem propter periculum ani me. sed extimationem vt etiaz eodem tempore de alijs abla-

tis tenerētur. ar. xxiii. q. i. No
li. Sed quid si tempore treu-
ge pagani compellerent capti-
uos christianos ad circuncisio
nem vel idolatriam / vel quod
minus est ad aliquod leui' mor
tale peccatum:

Dicenduz

q tunc temporis furantes nō
peccarent / & captiui penitus li
beri facti essent. ar. d. liiii. Nul
li. ¶ Ex iam dictis dicere pos-
sum: q non sanis oculis respe-
xit ad lucem veritatis: qui au-
sus dicere fuit. q si talis obla-
tio voti redemptioni cōmuta-
retur furtum cōmitteretur. eo
quia loco sāctorum fuerat ius
acquisitū. Forte voluit dicere
q furtū cōmittit: q aufert ali-
cui aliqd. xiiii. q. v. Dicit. par-
rafo Item obiicitur.

Ad quod

dicendum: q illud pro deo ius
quod ante comutationem voti
erat loco sanctorum acquisitū
non aufertur sed mutat & trās
fertur in melius scz in opus re
demptionis. Nā longa est dif-
ferentia inter auferre & trans-
ferre. Istud non preuidit bon'
ille pater. Dicit augustinus: q
oculis egris odiosa est lux: que
puris est amabilis: sic oculis ra
tionis tenebra ignorantie ob-
fuscatis odiosa ē suo modo do
ctrina veritatis. Caius iuris
veritatem non puiderat. Naz
iuris est: q ea que ad certū vsū
largitione fidelium sunt desti-
nata: ad illum et nō ad alium
debēt conuerti. Et solus papa

potest mutare vsum illorū vel
illarum reruz: que per fideles
donata sunt vel relicta ad cer-
tū vsum. De condi. apo. per to
tum. et de reli. do. c. ii. in clemē
tinis. Si ergo que data sunt p
fidel's: papa pōt commutare et
mutare: nō minus que solum
modo sunt pmissa. & fortius q
de iure possunt talia dona et a
lia iam cultui diuino dedica-
ta vendi et dari captiuorum re
demptioni. multo magis ergo
dona promissa: vt latius decla
rabitur in. vii. v. conclusionib'
Et hec de quarta questione suf
ficiant.

Q Verit

quinto vtruz obla
tio voti si redemptioni commu
tatur: in melius conuertatur.
p huius qstionis declaratione
ponitur conclusio responsiua:
q sine dubio in melius cōuer-
titur: si piissimo operi redem-
ptionis illa distribuitur.

Probatur

hec conclusio cum de ratione vo
ti sit in melius comutari: vt se
pissime preallegatum est: q iō
summus pontifex concessit fra
tribus his: vt vota possint com
mutare in captiuorum redem
ptione tanq in opere meliori.
¶ Et nota: q nunq votū frā
git: si in melius cōmutat Cum
ergo oia vota demptis tribus
dño nostro pape reseruatis su
perius expressis isti religiosi co
mutare valeant pmissa cōcedens

auctoritate: sequitur ꝙ nisi in melius cõmutarentur: eis ab apostolica sede indultum non fuisset. Est ergo asserẽdum: ꝙ vota que per ipsos fratres redemptioni cõmutantur in melius mutantur.

hec conclusio ratiõibus. vii. ꝓbatur. Primũ est magnitudo necessitatis que viget in captiuis. Secunda est latitudo vtilitatis in subuenientibꝰ illis. Tertia est plenitudo meriti in succurrendo istis. Quarta est similitudo dei magis relucens in eis. Quita est promptitudo subsidii q̃ debetur ipsis. Sexta ẽ rectitudo rationis reddens ecclesiasticos magis debitores his. Septia est fortitudo iuris compellens ecclesie bona dari pro horũ subsidiis.

magnitudo necessitatis captiuorum.

Quo ad primam sic votum in melius commutatur: si redemptiõi datur hoc ꝓbat magnitudo necessitatis que viget in captiuis. Omnes pauperes habent necessitatem magnã: iter quos captiui christiani habent maximam Ergo vota si redemptioni commutãtur: certe in melius conuertuntur. Nam subuenitur illis de rebus ꝓmissis seu votatis: qui habent maiorem necessitatem eo qꝫ non solum istis inest necessitas corporalis: sꝫ extrema necessitas spiritualis. Sunt ei in periculo abnegandi fidẽ domini nostri iesu christi: in maiori bero necessitate sunt relictã tes in spiritu ꝙ i corpore. Etiã habent maiorem necessitatem corporalem ceteris aliis. pauperiores eni sunt.

Et ideo ꝓ istis fuit etiam indultum seu concessum posse fratribus mercedis cõmutandi vota expresse ꝓ redemptione captiuorũ tanꝙ in melius. Et reperio: ꝙ propter necessitatẽ magnã pauperum cibaria sunt eis ministrãda. iiii. d. c. Sicut. cum captiui inter infideles sint i maiori necessitate: debẽt magis adiuuari. Alias quomõ eos adiuuat vt pascat: reus non est mortis postꝙ patiuntfamen. lxxxvi. d. Non satis. Magna necessitas est in nudis: multomagis in captiuatis: non solum nudis idumento: sed hospitalitatis tecto et christianorꝫ subsidio. Et hoc eis maxime ꝓuenit ex maxima distantia et christianorum absẽtia. Quilibet dicere potest illud psa. Obliuioni datus sum tanꝙ mortuus a corde. Ideo indumentũ quod tenemus vltra illud quod induimus eorũ est. xlvii. d. Sicut. Omni necessitatẽ habẽti est subueniẽdum et magis bono ꝙ malo consanguineo ꝙ extraneo. ergo multo magis pauperi christiano iter inimicos fidei commoranti ꝙ pauperi inter fideles hostiatim petenti. cũ maiorẽ necessitatem patiantur. xlii. d. Quiescamꝰ. Propter magnã necessitatem est peginis ꝛ inimicis subueniendũ. ergo multomagis captiuatis christianis: qui sunt nostri amici ꝛ nobiscum vnius fi

dei. Et qui non facit: debet cō-
demnari. xxiii. q. Hec aūt. Et
si oibus necessitatem patienti
bus opera misericordie sūt ex-
ercenda nō minus istis: quib9
qui subuenit oia opera mise-
ricordie exercet. Facit ad hoc.
d. lxxxvi. Cōpatiamur.

Volo intui

tu humane nature suut omēs
homines diligendi: et per q̄ns
in eorū necessitatibus suuenie̅
di. Vñ Seneca. Oēm hominē
fratrem tuū iudica esse. Memē
to q̄ vnus artifex nos cōdidit.
Amor odiū nescit. Et si omēs
indifferenter: multe magis isti
adiuuandi sunt: quorum oim
maior est necessitas. Pro hoc
facit. lxxxvi. d. In ipsa.

Ostendit

necessitatis magnitudo captiuo
rum in hoc: quia ceteri alii chri
stiani patiūtur necessitatē cor
poralē tm̄: captiui corporalez et
spiritualē. Nam oēs christiani
necessitatez hn̄tes aut sunt ca-
ptiui: an liberi: si liberi aut sūt
in terra paganorū vel christia
norū. Si in terra christianorū
duplici cibo reficiunt: spiritua
li et corporali. s. pane quotiquo
tidie vescimur illum mādu cā-
do et recipiendo: et sic necessi-
tas corporalis a talib9 subleua
tur. Secundo reficiūtur. s. spi
rituali: quando aīa reficitur de
quo veritas diuina loquitur.
Non in solo pane viuit hō: sed
in oi verbo quod pcedit de ore
dei. Hoc duplici pane necessi-
tas istorum captiuorum non po

tolli cum ipsi non sint in terra
christianorum vbi aliis mise-
ris et eorum necessitati subuenit
per fideles. et pabulo corporali
et spirituali. Nā isti nō sunt in
ter fideles: sed paganos q̄ xpi
amore ipsis non subuenirent/
nec subueniunt captiui fideles
ab infidelibus. Secundo si sūt
liberi et i terra paganorū vtro
q3 predicto pane vescuntur: cū
inter sarracenos christiani libe
ri habitantes sint diuites mer
catores vel eorum seruitores/ et p
prius diuitiis habent victū et ve
stitū corporalē. et habent presbi
teros et religiosos cōductos: q̄
pane spirituali. s. verbo diuino
et sacramentali reficiunt eos.
his duobus indigentes sunt ca
ptiui in terra sarracenorū. Si
vero christiani sunt captiui: vel
sunt i terra paganorū vel xpia
norum: si in terra xpianorū: gau
deo et gaudere debēt vtroq3 ci-
bo premisso. et nō possunt arta
ri ad infidelitatem / neq3 fidei
abnegationē: et gaudent et gau
dere debent ecclesie sacramen
tis. Si eni sunt captiui in ter-
ra paganorum oibus premissis p̄
uati sunt. Quibus oibus consi
deratis maxima est necessitas i
istis. Merito papa ppter horū
maximā necessitatem dedit au
ctoritatem predictis religiosis
mutandi vota in redemptionē
captiuorum tanq̄ in melius.
Est ei istud opus iustissimū et san
ctissimum ppter necessitatem
grandissimam captiuorum. Il
li vero charitate inflammātur
maxima: qui istud opus maxi
me necessitatis operātur redi-
mendo et adiuuando. Quia se

eūdum Augustinū negociū
cuius suscipit charitas: quia
vbi charitas nō est iusticia esse
non potest. xxiiii. q. i. Ubi. Uo
tum ergo si redēptioni datur:
in melius cōmutatur quod p=
bat magnitudo necessitatatis:
que viget in captiuis.

Quartū ad

latitudo vti litatis.

secudā q votum in melius cō=
uertitur: si redemptioni cōmu
tatur: hoc docet latitudo vtili=
tatis in subuenientibus illis.
Oibus benefactoribus huius
piissimi operis puenit vtilitas
magna: q2 quācunq3 maior est
necessitas: tanto magis subue
nienti acquiritur vtilitas. Dis
pensatur eni non solum ppter
necessitatem sed cōem vtilita=
tem. Est eni cōis vtilitatis redi
mere captiuos christianos. Il
lud bonum est cōis vtilitatis:
quod tangit oēs: sed redimere
captiuos tangit omnes de ec=
clesia dei: q2 ad hoc oēs tenent
ppter hoc meritum cōsequent
cum captiui sint nostri primi.
Facit ad hoc. di. lxxxvi. Sigu
lis. Est eni cōis vtilitatis redē
ptio captiuorum: nō solū quo
ad redimentes: sed ad redem=
ptos cū de oibus mundi stati=
bus rapiantur captiui. s. clerici/
z laici/ principes z serui/ prela
ti et subditi/ nobiles et rustici/
pauperes et diuites/ iuuenes z
senes/ viri z mulieres. Redem
ptio istorū cōis vtilitas est cor

Quinto habendā est charitas

Ad istud

opus charitatis qd est cōis vti
litatis: quilibet catholicus tenet

De regula et tran. relig. Licet
Nam charitas est caput oim v
tutū et mia complementū. De
offi. custo. c. i. Illud est cōis vti
litatis quod est bonū/ z inest oī
bus a natura: s3 misereri mise
ris est quid bonū/ et inest oibus
a natura. ergo misereri sup capti
uos est cōis vtilitatis. Nō insit
a natura misereri Iob. viii. Ab ī
fantia creuit mecum miseratō
et de vtero matris mee egressa
est mecum. Quod sit bonū z vti
le oibus miam faciētibus. Chri
stus in euangelio. Beati miseri=
cordes: qm miam consequent.
Miserendū est ergo captiuo tā
q primo: alter a diabolo cōprē
mēdus ē. De peni. di. ii. Caritas

Cōmunis

vtilitatis est iusticia: q regula
ordinat quēlz vt faciat illud al
teri: quod sibiipsi desiderat fie
ri. Sed quilibet si captiuus esset
christianus in posse paganorū
desideraret redimi: ergo idem
debet facere alteri. Et istud est
de iusticia et iure. Nam iuris
est q quilibet tenetur redime=
re alium pecunia propria isto
modo si ego video: q aliquis ve
lit te occidere: nisi ego dem ei
pecuniā: teneo redimere vitā
tuam. Ad propositum quoti=
die vidimus et sentimus: q
pagani inimici nostri et fidei
domini nostri Iesu christi vo=
lunt captiuos christianos occi
dere morte vtriusq3 hominis.
Primo hominem interiorem.
id est animam inducendo ver=
bis et multis promissionibus
miseros captiuos christianos.
vt fidem christi abnegent

⁊ qm̄qz nōnulli de captiuis re=
periūtur hn̄tes fetidos cōcubi
tus ⁊ illicitos cū mulierib⁹ sar
racenis. qua ꝑpter aut hn̄t fi=
dē abnegare: ne lapidibus ob=
ruātur aut mortē corporalem
eligere: ne eternaliter dānent
Quid ergo debent catholici fa
cere: vitā captiuorū redimere
vtrāqz ꝓprijs pecunijs subsi=
dijs ⁊ elemosinis Facit ad hoc
lxxxiii. distinc. parrafo. i. xxiii.
q. i. Paratus.

Cōmunis

vtilitat is est carnē suā quēli=
bet nō despicere. Nam nemo
carnē suam vnq̄ odio hab uit.
Apostolus ad ephe. v. Sed re
dim re captiuū xp̄ianū est car
nē suā nō despicere. sed illam
diligere. ergo oēs redimētes
captiuos carnē suā nō sūt de=
spicientes. sed cōseruātes ⁊ a=
mantes. Et h c est oibus faciē
tibus cōmunis vtilitas. Ideo
Criso. omelia. xv. inquit. In
vnū corpus vniti sum⁹. vt nō
diuellamur. sed scd̄m carnem
vnius amicitiā obseruemus. ⁊
vnusquisqz suam carnem non
despiciat.

¶ Utilitas cōis est elemosina
i. oibus recipien tibus ⁊ facien
tibus illā pz: qz sicut aqua exti
guit ignē: ita elemosina extin
guit peccatū. de peni. distin. 3.
Qui vult. Facite igitur chri=
stiani captiuis in terra inimi=
corꝝ fidei detentis elemosinaz
⁊ oia mūda erūt vobis. lxxxvi.
di. Pasce. de peni. di. i. Medi=
ca metū. Ex his premissis clarebi
de t: ꝙ votū si t redēptioni ꝯmu
tatur in melius cōuertitur. qd̄
ꝓbat latitudo vtilitatis in sub
uenientibus illis.

Quantuz ad

tertiā rationē ꝙ votū in meli⁹
cōmutat: si redēptiōi dat. hoc
ꝓbat plenitudo meriti in suc=
currēdo illis. Ad hm̄oi proba=
tionē talē facio rationē. Sicut
ꝓpter peccatū quisquis deme
retur: ita ꝓpter bonū opus et
virtuosū meret. Nā scd̄m phi
losophū cōtrariorū ꝯtrarij sūt
effectus. ⁊ quāto qs maiora et
plura bona ⁊ meritoria operat
tanto maiora p̄mia cōsequit.
De his habem⁹ figurā. Luce.
xix. de illo cui dn̄s min⁹ dederat
mnaz vnā. ⁊ cū illa lucrat⁹ fu=
it. x. cui dn̄s dixit: Eris habēs
potestatē supra. x. ciuitates. ex
boni opis actōe sequit meritū
et ex merito premiuz.

¶ Septez sunt opa misericor
die vite actiue multū merito= qd̄ mie operū ē pcipuū
ria. sed precipuū opus ⁊ magis
meritoriū iter hec est redime=
re captiuū captiuatum i terra
seu patria inimicorū fidei. qui
vero istud solū operat: maius
meritū cōsequit operādo tan=
tū vnū: q̄ qd̄cūqz aliu distoruz
Unde hoc ex maioritate sui. p̄
cellit enim cetera alia opa vite
actiue. Unde Greg. Inter om
nia opera misericordie non est
maius q̄ redemptio captiuorū
Idem Tho. in secūda secunde
Etiā q istud solū opus operat
maximū meritū consequitur.
Nā acquirit meritū illud: qd̄
ꝑ quolibz opere vite actiue qd̄
opar tur op tando cōsequere
tur. Ratio qz in redemptiōe ca
ptiuorū exercent alia sex opa

mie que i isto ope icluduntur.
Nꝫ qui redimit captiuū bar=
baris subiectū pascit esuriētē
potat sitientē/nudū vestit/ ho
spitē colligit: visitat infirmuꝫ
sepelit mortuū. ⁊ sic redimen=
do captiuū attigit meritū oim
mie operū. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑmiū: qđ ꝓ
horū quolꝫ operās attigere po
test. Nā vnusquisqꝫ mercedeꝫ
accipiet scđm suū laborez. xxi.
q. iii. Pꝛesens in fine.

Et aduerte

ꝙ ex quadā sequela ꝯñti ex re=
dēptōe captiuorū redimentes
sipsis captiuis redēptis et ad
ptes xp̄ianoruꝫ reductis si vo
lunt ꝯsequi ꝑñt. vii. misericor
die opa spūalia. s. ipsos in du=
biis ꝯsiliare: de eoꝝ erroribꝰ et
viciis castigare: eos tristiciam
patientes ꝯsolare: ipsos onero
sos ⁊ incōportabiles ferre: iiu
rias si eis faciūt remittere/ip
sos ignorātes docere/ pro eis
dñm exorare. Et tūc de tali ca
ptiuos redimente. vii. corpora
lia opa ⁊. vii. spūalia operante
verificari poterit illud: quod i
figura hētur apoca. i. c. vbi le=
gitur: ꝙ Johānes vidit similē
filio hois in medio. vii. cande=
labroꝝ aureoꝝ. ⁊ habebat i de
xtera sua. vii. stellas. Iste simi
lis filio hois est redimēs capti
uum. q̄ dicit̄ similis filio hois
i. dei ꝓpter opus redēptionis
Quia sicut dei filius christus
nos redemit: exēplo christi ta=
lis redimit proximū suū. et ta=
lis stat in medio. i. in statu ꝑfe
ctionis. nā in medio ꝯsistit vir
tus. vt inquit philosophꝰ. Se
ptem candelabra aurea sūt se
ptē misericordie opa corpora=
lia. que sunt sicut aurū p̄ciosa
Per dextera q̄ est ꝑfectior sini
stra: intelligitur operatio vite
actiue spūalis/que ꝑfectior est
corporali. Et talis in dextera.
i. operatione vite actiue spiri=
tualis tenet. vii. stellas. i. septē
opera spūalia misericordie. q̄
sunt velut stelle fulgētia et re
splendentia. Istud opus mise
ricordie. s. redemptio captiuo=
rum vere dici potest plenitudo
virtutū alioꝝ corporaliū mise
ricordie operū: ⁊ forma virtu=
tū spiritualiū misericordie ope
rū di. lxxxvi. Singulis quoqꝫ
Cōcludi potest ex dictis: ꝙ vo=
tū in melius cōmutatur: quā=
do redēptioni datur. quod pro
bat plenitudo meriti in succur
rendo istis.

Ad quartā

rationē ꝙ votū si redemptioni
mutatur: in melius cōmutat̄.
Hoc ꝓbat similitudo dei ma=
gis relucente in eis. Ad hoc in
uestigandū presuppono ꝙ do=
ctores theologi tractantes de
christo dicunt: ꝙ deus est pas=
sus mortuꝰ sepultꝰ ⁊c. Et hoc
qꝛ christus qui est deus et ve=
rus homo: fuit talis. ⁊ propter
cōicationē idiomatū inquātū
in christo fuerunt due nature
humana ⁊ diuina: fuit verum
dicere: christus est mortuꝰ ⁊c.
Et hoc inquantū hō. Et quia
xp̄s est deus: verificantur ta=
lia predicata de deo. Et tales
⁊ similes cōsequentie sunt con
cedende: Christus est mortuꝰ
ergo deus est mortuus. Pro=
batur: qꝛ christus est deus.

Dei simili=
tudo i capti
uis relucēs

30

Adpropositū: multa de deo verificātur ꝓpter rationē p̄missam. eo q̄ de Christo sunt vel fuerūt predicāda. Et inter cetera paupertas miseria et similia verificātur de deo. nā verū est dicere: deus fuit pauper: q̄ Christus fuit pauper. Ex hoc habeo dicere: ꝙ paupertas est quedam similitudo dei: que relucet i xp̄i pauperibus. sic ꝙ pauperes in paupertate sunt deo cōsimiles. Et ista similitudo dei dico: ꝙ relucet in captiuis magis scz q̄ in aliis pauperibus ⁊ miserabilibus personis. et ideo ratione huius similitudinis quā habēt maiorē cū christo q̄ ceteri pauperes Christi audeo dicere ꝙ dei similitudo relucet magis in captiuis. Proptē quā similitudinē maximā miserie ⁊ paupertatis est verū dicere: ꝙ vota que in redēptionē captiuoꝝ mutantur: in melius cōmutantur.

paupertas est

Miserie ⁊ captiuis amicantia.

Sed restat deducere: ꝙ magis paupertas reluceat in captiuis q̄ in aliis Et reperio. x. miserie ⁊ paupertatis relucentia i istis magis q̄ in aliis pauperibus et egenis.

Et primū est sūma indigētia atq; miseria. multi ei pauperes habent magnā miseriā ⁊ indigentiā. sed isti maximaz Et i hoc dei similitudo magis relucet in istis. cū Christus fuerit pauperrimus et miserie multe. Unde propheta i christi persona: Pauper sum ego i laboribus. s. supportādis a iuuentute mea. accipitur ibi iuuentus p̄ oī statu vite christi. Fuit paup̄ q̄ in paupcula matre cōceptus/ in stabulo natus cū asino ⁊ boue associatus/ cuz rusticis cōuersatus. s. apostolis in paupere lecto mortuus s. in cruce: et in sepulchro alieno sepultus. sic ꝙ tota vita xp̄i fuit seminata spinis miserie ⁊ paupertatis. Eo modo sūt captiui christiani pauperrimi.

Pauper est: qui modicū h; pauperior: qui nichil h; paup̄rimus: q̄ seipsum nō h;. sed ē alterius. vt sunt captiui: q̄ alterius sunt. nō fidei cultoris. sed blasfematoris.

qui paup̄ est quid paup̄rior

Etsi non possint habere maiorem paupertatem captiui Teste Ouidio: Non bene pro toto libertas venditur auro. Esse alterius et non sui iuris maxime infelicitatis est Est ne aliquid magis felicis q̄ libertas? Propter hoc dicere possūt captiui illud Boetii de consolatione lib. secundo prosa quarta Hoc quod vehemēter mire cohit summum infelicitatis genus est: fuisse felicum. Propter insupportabilem paupertatem ipsorum et miseriam incitant animos nostrorum ad compassionez proponendo nobis illud quilibet ipsoꝝ trenorū tertio. Recordare. s. o christiane paupertatis mee. Subueniamus ergo eis. q̄ poscentibus nobis misericordiā misericordes esse iubemur. xxiii. q. quinta parrafo. Precepta.

Secundum paupertatis ⁊ miserie quod relucet magis; i

captiuis est esuriens. Et i hoc assimilantur christo qui esurire voluit vt nos satiaret. Et cum ieiunasset. xl. diebus & xl. noctibus: postea esuriit. Captiui quotidie esuriunt & famescunt. Nam antequam vesci pane possint: sudore vultus eorum habent acquirere: alias infideles eorum dñi eos fame mori permitterent. Et de his verificatur illud propheticum verbum ps. Famem patient vt canes. et circuibunt ciuitatem. Si isti totam ciuitatem i patria paganorum perquirerent amore iesu christi morsellum panis nõ inuenirent. Nõ sic de aliis pauperibus inter christianos cõuiuentibus. Et si inimicos et infideles etiam tpe necessitatis tenemur cibare: multomagis istos qui sunt nostri amici fideles et parẽtes. xxiii. q. [illegible] Hec aũt parrafo. Ex his.

Tertiũ pau

pertatis et miserie quod relucet magis in captiuis: est sitis. In hoc similant christo sitienti nostram salutem: qui in angustia mortis exñs in crucis supplicio clamauit sitio. & dederut ei mirratũ vinũ. Hoc sepe contingit istis miseris captiuis fessis & lassatis laboribus multis quasi ad mortẽ. Quare dicere pñt cũ propheta. In siti mea potauerũt me aceto. Multotiẽs bibentes aquã putei vel fõtis miscuerũt illa cũ lachrimis. Dicere pñt cũ ps. Potum meũ cum fletu miscebã. Istis cõpati debemus eo: qz nõ sunt nobis pares: hi non habent vinũ nos habemus ad plenũ. Isti esuriũt & sitiunt: nos verõ inebriamur. Non debet vnus esurire vel sitire et alius ebrius esse. xvi. q. vii. c. Decimas i glo.

Quartum

paupertatis et miserie qp i istis magis relucet: est nõ habere proprium domiciliũ: in his similitudo dei magis relucet. Nã christus licet rex eternus / et scdm humanitatẽ ortus de stirpe regali: tñ tante paupertatis fuit qp domunculam neqz hospitiolũ habuit in hoc mundo. Vere dicere possant isti illud ad hebreos. Nõ hẽmus hic. s. in patria infideliũ manentẽ ciuitatem: sz futurã inquirimus. s. patriam christianorũ: in qua nati sumus. Ad illã reuerti suspiramus & gemebundo corde reduci desideramus. Quilibet nostrum cogitare deberet: qp si in tali captiuitate esset in terra paganorũ inimicorum christianorũ: si desideraret duci ad patriam ppã et si sibi hoc aliquis fieri vellet aliis facere debet. Adiuuare vt redimantur captiui / et reducantur ad terrã eis desiderabilem et vt ad domũ propriam reuertantur. Qui i isto laborauerit nõ solum captiuis sz magis sibiipsi benefaciet. Quia qui prodérit sibi et aliis: vtroqz pede intelligit calciatus. viii. q. i. olim

Quitũ pau

pertatis et miserie quod relucet magis in istis est nuditas. Christus a militibus. id est gẽtilibus fuit oibus suis corporis vestimentis denudatus.

Unde ꝓpheta in ꝑsona ei⁹. Diuiserunt sibi vestimenta mea/ et super vestem meā miserunt sortem. Sic in his hec dei similitudo magis relucet. Nā quādo isti captiuātur a gentilibus scꝫ paganis: statim predant᷑ vsqꝫ ad carnes nil valoris dimittentes super ipsū. Dicere istorum quilibet potest in sua captiōe illud Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar. Ad eoꝝ nuditatē tegendū orat nos Christus dicēs. Qui habet duas tunicas det vnā nō hāti. Et si inimicis tuis volentibus tecū contendere et tunicā tuam tollere dicit christ⁹. Dimitte eis ⁊ pallium: quāto magis deberem⁹ gratis dare istis amicis nostris nobis non cōtendentibus/ sed nuditatē carnis nostre ostendētibus et miam postulantibus iuxta cōsilium Ysaie. Cum videris nudum: cooperi euꝫ/ ⁊ carnem tuā ne despexeris. Et ē ꝑmissis tunicā a nobis violenter auferre volentibus consulitur nobis etiam et palliū dimittam⁹. xiiii. q. i. parrafo. i. Quod sua captiuis gratis magis dare debemus.

Sextuꝫ qđ

relucet magis in captiuis miserie ⁊ paupertatis est corporis ꝑcussio. Hec similitudo dei reducet in captiuis. Christus enim fuit a plāta pedis ⁊c. taliter ꝑcussus: q̄ i eo non fuit sanitas corporalis: vt pꝫ Ysaie. i. ⁊ in ꝑsona xpi Ysaie. l. Corpus meū dedi percutientibus in me. Et miseri captiui quotidie ab inimicis dei fustigantur/ vapulātur/ verberantur/ flagellant᷑/ ⁊ vulnerantur frequent᷑ vsqꝫ ad effusionē sanguinis. Possunt dicere illō. ps. cxxv. Supra dorsum meū fabricauerunt pctōres .i. infideles. Flagella eorum ī cordibus nostris sentire debemus: et de tribulationibus cōpati tenemur ⁊ constringi pro eoꝝ pctīs. vii. q. i. parrafo Hac tunc.

Septimuꝫ

paupertatis et miserie quod in istis relucet magis est derisio. Christ⁹ fuit valde derisus Mathei. xxvi. Tunc expuerūt i faciem eius. Illa facies diuina sputo iudeorū fuit viliē deturpata. Huius dei similitudo lucet in captiuis: quorum facies sputis sarracenoꝝ quotidie sordidātur in cōtemptum dei dn̄i nostri iesu christi. Fuit et christus derisus ōibus/ afflictus cōtumeliis/ improperiis/ iniuriis/ cachinationibus/ maledictionib⁹ Et isti sic vocantur a sarracenis expuci/ eorū latrones ꝓditores/ incircuncisi/ dānati/ maledicti/ porci/ ⁊ canes. Possīt dicere illud Ysa. l. Faciem meam nō auerti ab increpātibus ⁊ cōspuentibus in me. Omnia hec patiunt᷑ ꝓ xp̄o quē adorāt ⁊ colū quod si patienter tollūt: beati erunt. Quibus christus allo qͥ᷑ Beati eritis: cum maledixerit vobis homines maxime infideles: et persecuti vos fuerint: et dixerint omne malum aduersum vos mentientes ꝓpter me Gaudete et exultate: quia merces vestra copiosa est in celis.

xliii. di. c. Scimus.

Octauum

paupertatis et miserie qđ ma-
gis relucet in catiuis: est vendi-
tio. Fuit christus venditus et
emptus. Johã. xxvi. Et dederũt
ei. s. vide. xxx. argenteos. Hec
dei similitudo lucet in istis: q2
emũtur ⁊ vẽdunť iter sarrace
nos multis preciis: clamãte ꝑ
cone ⁊ dicẽte. Plus dante da-
biť. Tũc dici põt Geñ. xxxvii.
de quolibet hoꝝ: Venditus est
Joseph. i. christianus ysmahe-
litis. i. sarracenis. Et iõ sicut
xp̃s voluit vendi ꝓ nostra redẽ
ptione: vt nos precio ⁊ precio-
sissimi sui sãguinis redimeret
testante apostolo. Ad coꝝ. vi.
Empti eni estis precio magno
sic et nos q̃ sumus empti tãto
⁊ tam altissimo precio: debem⁹
nostris diuitiis emere et redi-
mere exemplo xp̃i primum no
strum: de potestate fidei inimi-
corum vel saltẽ dare de nostris
facultatibus fratribus huius
ordinis ad redimendũ illos si-
cuti faciũt/ ⁊ ad oculũ videtis.
Ad hoc tenenť xp̃iani. xii. q. ii.
Sicut in glo.

Nonũ pau

pertatis et miserie qđ i captiuis
relucet: est vinculatio. Dñs xp̃s
fuit nõ solus captus sed cathe
nis ferreis ⁊ eneis ligat⁹. Nõ
fuerũt cõtẽti iudei: q xp̃m te-
nerent captum: sed etiã volue
rũt cũ ducere ligatũ. Joh. xviii
Et adduxerũt eũ ligatũ ad an
nã primũ. Similituno dei hec
splẽdet magis in istis. nã nõ so
lũ cõtentanť sarraceni ipsos ca
ptiuos ⁊ captos habere: sed ca
tenis ferreis et pedibus hone-
rare i tantũ q vix pñt moueri
sine alterius iuuamine. Ab ip
sa tanta iniuria tenenť ceteri
christiani ipsos eripere ꝓpriis
pecuniis/ ⁊ ad libertatẽ ducere
q̃tũ in eis est: si pñt. aliter pec
carent. Vñ Ambrosi⁹. Qui nõ
repellit a socio iniuriã si potest
tm̃ est in vitio q̃ ille qui facit
xxiii. q. iii Nõ iferenda. ⁊. c. se
quenti. ⁊. d. Ostẽdit. xxiii. q. v.
Reos. Et tho. scđa scđe. q. lx.

Decimum

et vltimũ paupertatis ⁊ miserie
quod relucet magis i captiuis
est crucis ligni suppliciũ. Fuit
xp̃s i cruce lignea cruciatus/ ⁊
clauis clauatus. Hec dei simili
tudo claret in captiuis q̃cunq3
cruciãť in ligneis istrumentis
videlz in cõpedibus ⁊ eculeis i
quib⁹ detinenť ⁊ vexãtur: non
cũ clauis sed sub clauib⁹ custo-
diũtur et claudũť. Et sicut xp̃s
in cruce oportuit pati ⁊ ita itra
re in suã gloriã: sic et isti i istis
ligneis suppliciis ꝑ pressuras
eorũ in alias miserias ⁊ tribu-
latioes patienter tollerãdo il-
las ꝑueniẽt in eternã gloriã si
cut xp̃s. Notať de cõ. di. i. Cõ
sulto. In istis. x. assimilanť ma
gis deo. Et ad hec hortať eos
ap̃ls ad hef. v. Estote imitato-
res dei sicut filii carissimi. Ex
q̃b⁹ ꝯcludi põt: q vota si capti
uoꝝ redemptioni dantur: non
immerito in melius cõmutãť
quod ꝓbat similitudo dei ma-
gis relucens in eis.

Presidia q̄ captiuis de bētur et de eoꝝ ꝓ̄ptitu dine

Q Vinto

botū si redemptiōi
dat: in melius cōmutat hoc ꝓ
bat ꝓ̄ptitudo subsidii: q̄ debe
tur ipsis. Et ad hoc inuestigan
dū est aduertendū: ꝙ oībus in
necessitatibus angustiis ⁊ mise
riis positis est subueniendū ci
to: q2 q̄ cito dat bis dat. Et ci=
tius dandū est ⁊ magis ꝓ̄pte
vbi maioꝛ est necessitas. Cum
ergo nulla sit maioꝛ necessitas
ne recipiat in numero s u vni=
uersalitate fidelium q̄ in capti
uis captiuatis christianis i ptā
te infideliū: iō illis poti ⁊ ꝓ̄
ptius est subueniendum. Exce
ptis parentibus: q̄ ꝑferēdi sūt
et quibus eni magis sum⁹ con
iūcti: potius elemosina dāda ē
vt dicit Augu. li. i. de doctrina
xp̄iana. ⁊ tho. scda s. de. q. xxxii
Legit ⁊ notad. lxxxvi. di.

Vtrū aiab⁹ exūti us in purgatorio pius subue nire debem⁹ q̄ captiuis.

Et reperio

ꝙ iter oēs fideles viuos ⁊ moꝛ
tuos ꝓ̄ptius videretur sub=
ueniendū esse aiabus existēti=
bus in purgatorii penis q̄ ca=
ptiuis xp̄ianis. Cuius rei con=
trariū ꝓbare itēdo. Et ꝑ hmōi
ꝓbatione octo deducent theo=
logice vitates: quarū pma ē
ista. Quāto alicui piculū emi=
net grauius: tanto misereri est
vtilius. Cū ergo captiui inter
paganos sunt in piculo eterne
dānationis aie in purgatorio i
viā saluationis: ꝓ picius est er
go captiuis subsidiū pstādū
quā animabus.

¶ Scda vitas est: captiui nō
sunt ita firmit radicati in grāi
quin cadere possint in infideli
tate patiēdo aduersa. Exūtes
in purgatorio sunt in grā co
firmati et nō pñt deuiare a r
cta iusticia. iō hi dimittendi c
ti⁹ sunt in penis tollerādo sup
plicia. ¶ Tertia veritas ē: ca
ptiui xp̄iani dilectione sunt ali
quantulū frigidi: ita ꝙ non va
lerent diu sustinere ꝓ fidei de=
fensione penas: alii ꝑfecta cha
ritate iflamati foꝛtes ad tolle
randū illas Nam tāta est cha
ritas in exūtibus in pena pur
gatorii: ꝙ cū illa et pena infer
ni euet amena: vt dicit Ugo de
arra sponse. ¶ Quarta veri=
tas est: captiui habent conuer
sos fidei inimicos: qui quoti=
die et continue eos sollicitant.
vt deuiare faciant existentes i
purgatorio habent frequenter
angelos visitatores et consola
tores qui suffragia ꝓ eis facta
presentant et denūciant.

¶ Quinta veritas est: captiui
paucissimos habent benefacto
res. qui a captiuitate eos libe=
rare ꝓcurent: anime habent i=
numerabiles: quia omnes de
ecclesia dei bonoꝛum largito=
res: vt a penis eos liberent.

¶ Sexta veritas est: captiui
habent deterius esse in hoc mū
do viuentes quā anime in pur
gatorie existētes duplici ratio=
ne. Prima: quia isti sunt con=
firmati in grati. Secūda: cer=
tificati de gloria: sed non capti
ui. Ideo ecclesiastes. iiii. Lau=
daui magis moꝛtuos quā vi=
uentes.

¶ Septia vitas ē: captiui ille
boꝛib⁹ ⁊ pēis captiuitatis tristāt

et plorant. Aie in penis purga
torii exultant ꝛ cantāt. Unde
Jo. apo. v. dicit. Audiui eos: q̇
in celo canunt et in terra ꝛ sub
tus terrā benedicētes deo ꝛ a=
gno. In hoc quod dicit subtus
terram loquit᷑ de substantibus
in purgatorio et nō de dānatis
in inferno: q̇ deū blasphemant

Octaua ve

ritas est captiui in captiuitate
ꝑmanentes hn̄t et expectāt ha
bere penā. aie i purgatorio exn̄
tes hn̄t penam satisfactoriam
sed expectant eternā gloriam.
De his Johel. xxxvi. Compla=
cebunt dies suos in bono. i. in
gratia. ꝛ ānos suos. s. eternos
in gloria.

¶ Sed cōtra premissa arguit᷑
sic. Ubi pena acerbior: ibi sub=
uētior vtilior: sꝫ pena minima
purgatorii est maio quacunqꝫ
pena quā hō pℯssit i hac vita pa
ti scd̄m btm augu iō promptiꝰ
ꝛ citius est subsidiū prestandū
exn̄tibus i purgatorio ꝙ capti
uis in captiuitate detentis in
hoc mundo.

Pro huius

dubii declaratione duo sunt cō
sideranda. vnū est ex parte aia
rum in purgatorio existentiuꝫ
scꝫ pena acerbissima. ꝛ cuꝫ ista
sit maior alia quacunqꝫ pena
huius mūdi. nā excedit oēm ꝑ
sentē penā. di. xxv. Qui i aliū.
Et de peni. di. vi. c. fi. circa finē
ꝟ. Nā primꝰ. citiꝰ est istis sub
ueniendū ꝙ captiuis. Aliud ē
considerandū ex parte captiuo
rū xpianoꝝ. s. ꝑiculū maximū:
in quo sunt. s. abnegādi fidē m
catholicaꝫ: vt sepissime multi
faciunt. Ex qua fidei abnega=
tione cōsequūtur penā eternā
que maior est ꝙ pena purgato
rii saltē quo ad perpetuitatem
quā vnusquisqꝫ debꝫ vitare nō
solū in se: sed in ꝓximo fratre
suo xpiano. Et hoc hꝫ ex prece
pto. Diliges ꝓximuꝫ tuū sicut
teipm̄. s. ad salutē. Si ꝯsidere
tur istud tā maximū ꝑiculū: in
quo captiui manent i captiui=
tate: ꝓptius captiuis est sub
ueniendū ꝙ aliis.

¶ Vel alter: pena est cōsiderā
da dupliciter vel in esse q̄ actu
est in aliquo / vel in spe que nō
dū est: sed speratur esse. Si ꝑ= Pena pur=
mo mō citiꝰ debemus subueni gatorii pōt
re aiabus iā in penis exn̄tibus considerari
ꝙ captiuis. Si scd̄o mō multo
ꝓptius captiuis: qꝛ ista q̄ ex=
pectatur de captiuis: est eterna
alia vero temporalis tm̄

Nūc vero

ad argumentū est respondēdū
qn̄ dr̄ in maiore vbi pena acer
bior ibi subuentior vtilior ꝛc:
verū est quoad pene ꝛ acerbita
tē: sed nō quoad periculū. Vel
etiā est dicendū: ꝙ quoad penā
que est in esse actu. s. quā iā hn̄t
aie in purgatorio: citius ē sub=
ueniēdū aiabus: sed quoad pe
nā q̄ nōdū est in captiuis: sꝫ ex
pectat᷑ esse in ipsis: q̄ est eterna
captiuis ei citiꝰ ē subueniēdū.
Quicq̄d eni sit: aiabꝰ in purga
torio subsidiū est prestādū citiꝰ
ꝙ captiuis rōne pene acerbita
tis: sed captiuis magis octo ꝑ=
missis rōnibus deductis. Etiaꝫ
possez vna tali rōne deducere

q͡ simpliciter est subueniendū ... ... captiuis q͡ aiabus in purgatorii penis, pter hoc: q captiui nō liberant a captiuitate p suffragia fctā mortuis. Sed aie a penis purgatorii soluūtur p subsidia et elemosinas: q̄ fiunt captiuis in eorū redēptione. Hoc videtur de intentione esse beati Aug. dicentis In redēptione captiuorū oia opera misericordie et pietatis exercent. nā p redēptionem captiuorū viui saluant mortui a penis purgatorii liberant. Et hoc fore vtilius videt. et iō prōptius captiuis subueniēdum p illud Greg. libro de officiis. Qui redimerit captiuū de captiuitate in die iudicii redēpt⁹ et salu' erit. xi. q. ii. Pro captiuis. Ergo vota que redēptioni dantur: in melius cōmutātur quod probat promptitudo subsidii: que debetur ipsis.

Rectitudo rōnis in plaris p captiuorū subuētione

Serto votū qd redēptioni datur in meli⁹ cōmutatur: qd pbat rectitudo rōnis reddens ecclesiasticos magis debitores his. Et ad huius rei pbationē cōsidero: q oia tēporalia bona diuitū q͡ maxie ecclesiasticorū retēto pprio sūptu distribui debent i pauperibus. Qd pbari pōt p ambro. dicētē cuilibet diuitū cōtrariū facienti. O ipudens dictu: q pp̄a dicis: q ex q bus recōditis in hūc mūdū detulisti: quō in hāc ingressus es lucē: quō de vētre matris existi Quibus q͡so facultatib⁹. Quibus subsidiis stipēdiatus igressus es. Et post pauca. Propū nemo dicat quod est cōe: plus q͡ sufficeret sumptū: et violenter obtentū est. Et post q̄dā: nihil reputas agere iniquū: si tā multorū vite subsidia solus obtineas. Quis enī tam iniustus: q͡ qui multorū alimenta suū non vsū s abūdantiā et delicias facit. Neq enī est criminis abūdāti tollere q͡ cū possis etiā abundans īdigētibus denegare. In decretis. i. pte. di. xlii. c. Sicut hi. Hēs q egeni et pauges debent a diuitibus adiuuari. et q̄ eos adiuuat: paradisū lucrat xvi. q. i. Reuertimini. Cū ergo bona diuitū paupibus sint distribuēda: plator bona multo magis sunt pauperibus eroganda. Cū illa bona ipsorū et aliorū ecclesiasticorū nō sint eorū ppa sed xpi pauperū. xvi. q. i. Quā Et speciali modo captiuorū: q sunt aliis xpi paupibus pauperiores et miserabiliores. Et hoc pbat rectitudo rōnis reddēs ecclesiasticos magis debitores his.

Circabant materiā. s. vtrū teneātur bona ecclesie pauperib⁹ errogare aliqua vidēda sunt. Et primo inqrendū est de epis ecclesie pre latis. Quis eni nisi insane mētis esset: iudicio rōnis cōtrariū iudicaret: q bona accōmodata nō essent reddēda accōmodati vel illis vel in illorū vsibus p q b⁹ accomodata fuerūt. Bona ecclesie pauperū sūt prelatus vero dispēsator et nō dn̄s ē. naz cū prepositus factus fuerit ecclesie oim q habet ecclia efficit dispensator. In. c. Fraterni.

De donatio. xii. q. i. c. fi. Dñs vero hoꝝ bonoꝝ ecclesie xp̄s ē. vt notat innocētius in. c. cū super. textus. iii. c. Qui christi. ⁊ c. Qui abstulit. xii. q. ii. Et bona hec quoꝝ xp̄s dñs est: pauperibus erogāda sūt ꝑ p̄latos ecclesie: q̄ pauperū ꝓcuratores sunt. Nā gl'ia xp̄i est pauperū opibus ꝓuidere. xii. q. ii. c. Gloria. ⁊ in. c. expedit. xii. q. i. Sed vtpio: q̄ nostri moderni p̄lati hec xp̄i paupibus et magis captiuis erogāda nō ipsis distribuūt: sed dignitatis honorib⁹ / scutiferiis / et militibus / mūdanis vanitatibus.

Primo hec

bona distribuunt dignitatū honoribus dicētes tenemur in altū extollere dignitatem nr̄am archiepiscopalē ⁊c. ne ecclia cōtemnat̄ s₃ honoret̄. Et p̄ textu ecclesiastice dignitatū accumulant honores honoribus. Et q̄ p̄bere debent exēplū hūilitatis et lucē mansuetudinis: sūt doctores supbie ⁊ pōpositatis. Hi dispē satores rerū paupeꝝ maxime captiuoꝝ nō imitant̄ dñz suū. Est seruus maior dn̄o suo ¶ Hoc cōsiderans Bñs dicit. Et si nō vis imitari hūilē hoīez saltē imitari hūilē deū. De coꝝ pōpis ⁊ honoribus nō modicū admirat̄ Ber. ad eugeniū papā inq̄ens. Vides totū ecclesie zelū ꝑ dignitate seruare tuēda Dignitati datur totū: sanctitati nichil vel parum. Et Ber. Parati sunt ad honores et excelsitudinē gradunm ecclesiasticoꝝ ipsis etiā angelicis humeris formidandā Dicit aug

Quantū in loco superiori: tanto in periculo maiori versatur. Attendere debent p̄lati: q̄ superbia appeta casū. Vñ greg. Tu dignitatis culmē affectas attendedvt videris quid lucrañ. Tu aie flagitiū / tue familie dispendiū / tui corporis periculū inquiris. Nā q̄to grad⁹ altior tanto casus grauior. Et Bo⁹. ii. de con. Qui caute vellet pennē ponere sedē: vitet cacumen mōtis alti. s. ambitionē honorū Et dat cām. Nam ille ꝓteru⁹ auster viribus vrget. Qd̄ cōsiderans Oratius inquit, sic sepe mentis egitate ingerens pirus: celseq₃ grauiori casu decidunt turres: feriuntq₃ fulgura summos montes.

qualiter eius tandi sunt honores magis appetendi.

De isto ca

Contra superbiā.

su ex honore superbie ꝓuenien te ait enricus contra fortunaz Ve tibi mortale gen⁹. ve q̄ sē per ad alta niteris: vt lapsu ꝑfidiore cadas. Attamen p̄lati sublimati in ecclesiastica dignitate tantum honorem affectant: q̄ casum non cōsiderāt subito ruūt: qui sup astra volāt si sublimitas illa. s. angeloruz de celo cecidit: quis cadere nō possit. Sed si i celo ruina: q̄ta magis in terra. De peni. di. ii. ð. Si altissima. Qua ꝓpter anselmus li. de similitudinibus. ca. xxv. Prelatos ambitiosos honoris cōparat prauis venantibus papiliones: qui dum eos sequuntur: in foueas cadunt. Et reuera cadunt q̄n̄q₃ de superlatiuo in cōparatiuū: de cōparatiuo in positiuum. s. in inferiorem dignitatē; ⁊ quali ad

ambiciosi p̄lati ꝯparās

nichilum reducitur sepe: dum a culmine dignitatis auferun tur et finaliter morte preueni untur/ et cinis in cinerē reuertitur. Etiam considerassent q̄ q̄n papa eligitur: stupa coram oculis eius accenditur: & cōbu ritur. eiqȝ dicitur. Sic transit gloria mundi. Idō metrice dicitur. Forma gen⁹ mores sapiē tia vis et honores non retinēt hoīem qui reddat ī cinerē. Ecce casum hunc cōsiderauit illi⁹ nobilis Job dei seruus hūilis dicēs. Eleuasti me. et quasi su per vētū ponēs elisisti me. scio q̄r: morti me trades. Job. ccc. Humilitatē requirit deus ī pre latis nō faustum dicens. Disci te a me: qȝ mitis sum et humi lis corde. Superbis enim resi stit. Humilibus dat suā gratiā Notatur de religi. & reue. san. ca. i. li. vi. glo. penul. Et exerci tia humilitatis sunt subdere se nō magnis & altis officiis & ne gociis curiarū regū et princi pū regimini cōitatum rerū se cularīū: sed causa humilitatis valorib⁹ et ministeriis īdignio ribus se tradere. De peni. di. ii. Si quis. In his honoribus bona xpi prelati exponunt que distribuenda pauperibus ma xie captiuis pauperiorib⁹ sunt quorū sciētia nō ignorat. Qua re vota si redēptioni mutātur in melius cōmutant quod pro bat rectitudo rōnis reddens p̄ latos magis debitores his

Secundo

prelati bona que pauperū sūt et maxime captiuorum: distribunt scutiferis et militibus. De quo redarguit ipsos Ber. Optimi dispensatores qui de maximis minimam/ et de minimis maximam curaȝ gerūt. Ad quid tot hominum seque la/ tot magnatū comitiua. Ecce quot equites ducunt/ quot militias distribuūt diuitibus. Nonne melius esset que pauperum sunt: darent pauperib⁹ et egenis/ et non minus captiuis christianis q̄ scutiferis et militibus locupletibus. Uēte Hiero. Da tantum inquit pau peribus: non locupletibus: nō vanis et superbis. Da q̄ neces sitas. s. pauperum sustentetur non quo augeant opes. Pars sacrilegii est res pauperum nō dare pauperibus: non locuple tibus. Utinam attenderent p̄ lati: q̄ tanta hoim sequela eos non sequitur: sed solum quedā non dignitatem: sed utilitateȝ Nam sequentes prelatos inse quuntur gurgitationes/ ebrie tates/ ventris voluptates/ nū mos & opes. nō aūt dignitates eorum neqȝ personas. Quod attendens Enricus confortu nam dicit. Vultur edax corru⁹ qȝ niger p̄resaqȝ cornix ventris ad ingluuiē semper adesse pa rant. Lactatrix mel musca lu pusqȝ cadauera: sic p̄redā non homines gens parat ista sequi Item Seneca. Multi aliquē comitantur mel musce sequū tur cadauera lupi frumentum formice: p̄dam sequitur tur ba ista: non hominē. Possunt pauperes et captiui dicere: ta lia facietes nō sūt dispēsatores pauperū: sed raptores nō Peu

cui faciēda ē elemosina

ratores:ſʒ diſſipatores: nō ſer
uitores xp̄i/imo antichriſti. Hi
ſimiles viue: qui vēdidit xp̄m
De quo dicit gloſa interli. ſup
illud math. xxii. Tūc abiit vnꝰ
ex duodeci. Non timuit iudas
dn̄m ſuum tradere: vt acquire
ret que daret quos carnaliter
amabat. Et ſi ꝑ qꝫ pauperum
procuratores ſunt: ⁊ comitiuā
ducere volunt: cur illā de pau
peribus et captiuis pauperio=
ribus ducere recuſant. Nōne
dn̄s opū chriſtus ieſus comiti
uā elegit pauperū. Quod eis
fiendū docuit dicēs. Semper
enim pauperes hēbitis vobiſcū
me aūt non ſemper habebitis.
In hoc oſtendit chriſtus: ꝙ ip=
ſum non ſemper perſonaliter
haberent: ſed in perſona ſua ꝑ
lati habere deberent pauperes
Chriſtus ſocietatem pauperū
elegit. inter quos vnus ſolus
fuit de alto et nobili genere re
gali locuplete et diuite. Et hic
fuit bartholomeus.

In hoc duo

de ſocietate euitāda a ꝑlatis

oſtenduntur. Primnm ꝙ pre
lati comitiuam pauperum de=
bent multoplus diligere tene=
re ꝙ̄ diuitum. Scd̄m ꝙ totali
ter non debent excludi poten=
tes et nobiles: maxime ſi ſunt
pauperes: vti erat bartholomꝰ
qn̄ vocatus fuit in apoſtolum.
Ad hoc iura ſonant: ꝙ pauperi
bus qui ditiores fuerūt eſt ele
moſina latius largienda. Nā
qui qn̄qꝫ fuit diues: eccleſia il
li melius debet ꝓuidere. xvi. q.
vii. Quicunqꝫ in. ii. ⁊ in gloſa.
Nec totaliter ſunt conſangui=
nei et parentes de cura ⁊ comi
tiua prelatorū euitandi. cum
chriſtus cōſanguineos i comi=
tiua ſua habuerit maxie ſi ſūt
ſicuti fuerūt iacobus et iacobꝰ
et iohānes pauperes. Qui cuꝫ
bona eccleſie pauperū ſint ⁊ nō
ſolū extraneis ſed ⁊ pauperibꝰ
filiis etiā ⁊ ꝓpinquis ſubnenie
di eſt. nō vt diuites fiant: ſʒ tm̄
ad eoꝝ pauptatē ſupportandā
x. q. ii. Ep̄s. xii. q. ii. Quiſquis
Sed inuici prelatoꝝ nullo or=
dine ſeruato ſcutiferis magna
tibus et militibꝰ atqꝫ parētibꝰ
diſtribuūt eccleſie bona: q̄ pau
peribus ⁊ captiuis ceteris pau
perioribus ſunt largiēda. ergo
votum ſi redemptioni datur:
in melius cōmutatur quod ꝓ=
bat rectitudo rōnis reddens ꝑ
latos magis debitores his.

Tercio bo

na pauperum precipue capti=
uorū q̄ pauperiores ceteris ſūt
et miſerabiliores: prelati expo
nūt mundanis vanitatibus. ſ.
equitaturis maximi valoris.
Chriſtus vo dn̄s eccleſie nūꝙ̄
legit eqtaſſe ꝑ ſe niſi tm̄ ſemel
nō ſup mulā cētū aureis nō ſu
per equū aial ſupbiſſimū. ſʒ ſu
per aſinā aial manſuetū et de
ſpectū. Et vtinā ſufficeret pre=
latis eqtaturas ducere ad ſuf=
ficiētiā: ſed tā altiſſimū equoꝝ
et eqtū apparatū ducūt ꝙ ſecu
lares ꝓuerbiū faciunt dicētes.
Ecce bona crucifixi ad qd ſer=
uiūt ad paſcendū bruta aialia
et de hoc iferiores ⁊ ſubditi exē
plū accipiunt viuendi. Equita
re et nutrire mulas pingues ⁊
latas et alias equitaturas ꝓ=
poſas. Nā quod agit a ꝑlatis: fa

ſſe trahiꝛ a ſubditis ī exēpluz
de voto magne. Etiā iā nc bo
na pauperꝝ ꝯmaxie captiuoꝝ
nō ceſſant expone ī ꝓpoſitis ve
ſtibus ⁊ fulgidis pānis ceticis
maximi valoꝛis/⁊ in multis di
uerſiſqꝫ mutatoꝛiis ihoneſtis
Nō ſic xp̄s vna ſola tunica et
pallio fuit cōtentus. Paupes
Chriſtū repreſentantes peunt
frigoꝛe. quos poſſent adiuua=
re. ⁊ pmittūt tremere: cū poſ=
ſent carnes illoꝝ tegere. Non
imerito de ipſis cōqueruntur
paupes ſcđm Bħin dicētē: Di
cite pōtifices: q̄ vaſa dn̄i eſtis
cur tātoꝝ cominius: cur tot in
dumēta varia: Ad quid plica
ta in manticis deaurata ī fre=
nis. Nō veſtrū: qđ tollitis no=
ſtrū eſt: qđ inaniter exponitis
Nec obſtat: qđ hobetur diſ. xl:
in prin. Opoꝛtet ep̄m eſſe oꝛ=
natū. qꝛ ibi loquiꝛ de oꝛnamē
to virtutū. Veſtis eñ humilis
⁊ honeſta laudaꝛ. ſuperba ⁊ pō
poſa repꝛobaꝛ. xl. d. c. Per ſy
moniam.

Ep̄m debet eē oꝛnatum

Pariter ſi
ne fructu inſiſtūt in edificādo
palatia alta ⁊ latiſſima. came=
ras magnificas. quoꝛuz tecta
auro argēto diuerſiſqꝫ coloꝛi=
bus aſſiſtunt depicta / ⁊ īſigni
ta armis ſuoꝝ parentū. vnde
trahūt oꝛiginē. Ad hāc vanita
tē largiſſimi ad pauperes ſtri=
cti/⁊ ad captiuos redimenduz
auari. O bone ieſu tu ſūm⁹ pō
tifex in tua natiuitate artum
habuiſti declinatoꝛiā. ſ. ſtabu=
lum Gregoꝛius: Vagit infās
inter arta conditus preſepia.
Habuiſti non pꝛopꝛium hoſpi
cium in vita. ſed alienum ſcꝫ.
Marthe ⁊ ſimiliuꝫ. In moꝛte
artiſſimū. ſ. crucem in qua ca=
put tuum pꝛecioſiſſimū locuꝫ
quieſcendi non inuenit. Iſaie
i. Vulpes foueas habent: vo=
lucres celi nidos. filius autēꝫ
hois. i. dei adee vel virgis non
hꝫ: vbi caput ſuū declinet. Epi
ſcopi circa edificandas domoſ
vel alia ſuper flua oꝛnamenta
⁊ placida. nō modicū peccant.
xii. q. ii. Gloꝛia.

Peccant
⁊ in vanitate cōuiuioꝝ inuitā
do ſepiſſime altos et claros vi
ros pꝛincipes nobiles magna
tes: ⁊ barones: eis pꝛecioſa et
pꝛecioſo modo pꝛeparata ci=
baria miniſtrando. Iſtoꝝ con
uiuioꝛū expēſas pauperes ſol
uunt: ⁊ nō comedūt. Et ſi ſo=
lū de fragmentis et vtinaꝫ ad
ſaturitatē iſtis miſeris ⁊ pau=
peribus et captiuis tenentur
epiſcopi pꝛouidere/⁊ infirmis
qui laboꝛare nō poſſūt. lxxxii.
diſtin. c. i.

¶ Perduntur bona pauperū
⁊ captiuoꝛum in vanis odoꝛi=
bus ⁊ vnguētis pꝛecioſiſſimis
Incedunt nāqꝫ in veſtimētis
redunditis. Hoc etenim eſt in
honeſtum eccleſie pꝛelatis. nā
vti non debent iſtis: que laſci=
uie ſunt incitamenta. Signū
enim oſtendit ſignatum. Qui
enim vtuntur vnguentis et ſi
milibus odoꝛiferis inhoneſtis
in veſtibus peccant. xxi. q. iiii.
Omnis ⁊. c. Nullus ⁊. c. vlti.

¶ Non ſolum in his ſꝫ ī mul=
tis aliis vanitatibus bōa pau
perum et captiuoꝛū diſtribuū

tur a prelatis. In tantum q̄ quando de palatio exeunt: nō prelati nec custodes sponse sci licet ecclesie: sed sponsi iudicā tur. cum tamen nō sit nisi vnus solus verus ecclesie sponsus Christus iesus. Quod attendens Beernardus de ipsis sic incedentibus alloquitur. Intuere: quomodo incedunt nitidi et ornati circumamicti varietatibus tanq̄ sponsus procedens de thalamo suo. Nonne si quempiam talium repente minus procedentem aspexeris: sponsum potius putabis q̄ sponse custodem.

In alius

q̄ plurimis vanitatis operibus nonnulli de modernis nostris prelatis delectantur. Contra quos loquitur Bernardus sermone. xxxvi. super cātica. Ministri Christi sunt: et seruiūt antichristo. Honorati incedūt de bonis domini. domino honorem non deferunt in his q̄ quotidie vides meretricius nitor historius habitus regis apparatus aurum in frenis et sellis in calcaribus. et plus calcaria quam altaria fulgent. Inde mense splendide ciphis et cibis. Inde comessationes ebrietates. Inde cythara lyra et tympana. Inde abundantia torcularia et promptuaria plena eructantia ex hoc in illud. Inde dolia pigmentaria. Inde. Pro his volunt esse et sunt ecclesiarum prepositi decani archidiaconi et episcopi

horum cuilibet loquitur Augustinus: Erubesce gloriari in vestibus refocillari in delectationibus appetere sublimari in honoribus. cum deus propter te factus est humilis et despectus Erubesce prelate diuitias accumulare: cum deus tuus pro te venerit mendicare. O quātum deberent prelati precauere ab his: cum sint tanquam signum ad sagittam. De accusatio. Qualiter et quomodo et suos proprios defectus corrigere. ne causam subditis prebeant delinquendi. Ideo dicitur eis. Non pudeat errores vestros corrigere: qui positi estis: vt aliorum corrigatis errores. De accusatōnibus: qualiter et quomodo. Et bona que in vanis operibus et negocijs distribuūt: erogēt pauperibus: quorum sunt. et prematime captiuis. ¶ Quod si non faciunt: deo odibiles erūt Nam qui offerunt sacrificium ex substantia pauperum: non placent deo. decimaquarta q̄stione quinta. Immolās. Nā talia bona pauperibus et pauperioribus captiuis et non vanitatibus distribuenda sunt.

Nota optimā exhortationem

Vota ergo si redemptioni dantur: in melius commutantur. Quod probat rectitudo rationis. reddens prelatos magis debito-

tes his.

Que erga captiuos et paupes xpi a ꝑlatis exerceri debent.

Visis pre

missis de quibus redarguendi sunt prelati: sequũtur tria exercenda circa pauperes captiuos. de quibus erunt prelati non modicum digni honore. Debent nanqȝ portas patentes tenere ad pauperes colligendum. Obuiam eis exire ad eos honorandum. Palmas suas extendere ad ipsos adiuuandum.

Primo de

entie. Legitur in gestis romanorum: ꝙ quidem nobilis romanus valde diues quendem filium adeptauit. quem filium heredem instituit sub tali pacto: ꝙ ipse haberet prouidere pauperibus: et eis tenere hospitalitatem. Et vt hoc attentius faceret: tales versus in superliminari domus eius scribi fecit. Porta patẽs esto. Nulli claudaris honesto. Sed mortuo diuite heres ei⁹ sententiam versus mutauit ⁊ isto modo punctuari voluit. Porta patẽs esto nulli. Claudaris honesto. Et sic pauperes a se abiecit. ¶ Iste diues amator pauperum est Christus ditissimus: quia deus. Quilibet prelatus est heres eius ⁊ dominus vult: ꝙ heres suus teneat portam dom⁹ sue patentem pauperibus. et hospitalitatem. Et quidam ieiu nent. et aliqui istorum mutãt sententiam versus sic: Porta patens esto nulli. Claudaris honesto. Et hoc fit: quia diues mortuus est in cordibus eorum. Non fuit de his ille deuotus episcopus nomine. Otho. qui despectiores pauperes introducebat in hospicio suo: et ante se in mensam ponebat a latere. Requisitus quare hoc tolerare poterat: respondit: ꝙ quidem vir nobilis eum docuerat scilicet Iob. dicens. Uisitans speciem tuã non peccabis. Ad hoc mouet prelatos Augustinus inquiens: Prebe eis tectum: et accipe celum. Sed isti heredes domini clausas tenent portas pauperibus eis denegãdo hospitalitatem. vt sibiipsis thesaurizent. Quorum cuilibȝ inquit versificator: Cur tu qui cinis es: per auaritiam sepelis eris es. Cur heres es eris. qui non eris heres quando sepultus eris. Quicunqȝ sepultor es eris Dici sepe putes: tu qui sub marmore putres. Nã hodie quod heri neu⁹ heres impetat ei.

O domini

prelati heredes Christi bona ecclesie date pauperibu et captiuis pauperioribus: et hospitalitatem eis tenete. hoc de pecul. cl'i. Ut vnusquisqȝ. De testan. c. Cum in offi. Et eo titulo. c. i. lib. vi. Ergo votuȝ si redemptioni datur: in melius

cōmutatur. quod probat recti tudo rationis reddens ꝑlatos magis debitores his.

Honor pau peribꝰ a ꝑ= latis exhibē dus est

Secūdo debent prelati obuiam paupe ribus exire ad ipsos honoran dum. Parati sunt ipsi exire ad occursum magnorꝫ: vt pro honore exhibeatur eis honor. Sed si eorū aspectibus paupe res representantur: viliter ex pelluntur: et ipsos videre de= dignātur. Imo quandoqꝫ ro= strū pauperū foribus percutit violenter. O maxima ingrati tudo nō honorare Christū. nō ne dixit Christus Luc. x. Qui vos spernit: me spernit. Pro= pter paupertatē pauperes cō= tēnendo contēnunt Christum pauperē. Dicit Iuuenalis li. i. Nil habet infelix paupertas durius in se: q̄ ꝙ ridiculos ho mines facit. Istorū cōtrariuꝫ fecit Abrahā. de quo legit ge. xviii. ꝙ cuꝫ vidisset tres viros occurrit in occursum eoruꝫ de hostio tabernaculi sui. tres vi= dit. et vnū adorauit. Sic pre= lati occurrere debent pauperi bus: in quibus representātur tres viri. i. tres persone in di= uinis. vnū tamen deū debent honorare et adorare. Quādo pauperes honorant. deus ho noratur. Magna igitur vene ratione debent pauperes vene rari. Ideo Cato: Pauꝑ ama= bilis ⁊ venerabilis ⁊ benedictꝰ Et vere benedictus. q̄ maxie si humilis est corde. Quare di cit Iauentosus lib. i. Felices humiles quos pauper spiritus amat Illos nāqꝫ celi regnum sublime receptat. Et Grego. Pauperes non sunt despicien di vt egeni. sed exortādi vt pa troni. Honor qui pauperibus exhibetur: deo specialiter exhi betur.

Nota pul= cram histo= riam

Vnde est historia: que recitatur in con= questis duodecim parum frā= cie de illo strenuo et fortissimo milite Carolo magno. qui cū militasset cū quodā alio mili= te pagano Marcilio reze qua si sibi coequale in fortitudine ⁊ bellis repetitis dictus caro= luꝫ animū militis pagani in= duxisset ad susceptionē baptis matis: ⁊ cū vellet ille primo in formari de modo et forma vi= uendi christianorū / et treuga concessa fuissent inter ipsos: ⁊ acies christianorū miro mō vi disset ordiatas ⁊ de his ⁊ aliis oibus mirabiliter esset īformatus: sumpto eīn prandio i quo fuerat per Carolum inuitatꝰ vidisset maximā multitudinē hominum Christi pauperū co medentem de fragmētis: que superauerant / et in nuda ter= ra sine mapis: quesiuit a Ca= rolo: qui sunt isti? Cui Caro= luꝫ: isti sunt pauperes Christi seruitores At ille ait: Et ser= uitores dei tui pro quo tot bel la comittis: ita viliter vos chri stiani tractatis: et eis ita inho neste cibaria ministratis: qui deum vestrum representant. Dico tibi ꝙ de omnibus q̄ vi= deram: fueram optime infor= matuꝫ: sed istud quod video de seruitoribus dei tui ita ma le procuratis: reuocant meuꝫ

animū a bono conuertendi ꝓposito: quod habuerā: ⁊ despicio fidem tuā: et amplius bellis volo pugnare contra te: et defendere legem meā.

Vos ergo dñi epi et ꝑlati vices christi gerentes in terris pauperes non despiciatis: q2 ipsos tenemini honorare: ⁊ christi amore seruire eis. Quia secundum B. im nomen episcopi non sonat dominium: sed seruitium. Si ei pauperes prelati honorāt deū honorant: quem representant. Cum nonnulli prelatorū ab oibus honores exigunt: et eis honores satis non sufficiunt. De quibus dñs Petrus de vineis merito sic loquitur Non splendet humilitas collis prelatorū sed superbe satagunt: non solū minorum sibi flecti genua: sed superiorum: cū deus humiliet colla superborum. Nōne christus dñs summus pōtifex ies' seruire voluit: dum pedes discipulorū lauit. Impendere honorem pauperib' et multomagis captiuis pauperioribus nō vos detineat: quia i dignitate estis maiores. quia dicit xp̄s. Qui maior vestrū est fiat sicut iunior ⁊ qui precessor est: sicut ministrator. Nam subdere se minori humilitatis est vt notat Hug. de con. dist. iiii. ca. Per aquam. Et nota glo. de religio. do. c. i. in clemētinis glosa vltima. ergo votum si redēptioni datur in melius cōmutatur: quod ꝓbat rectitudo rationis reddēs prelatos magis debitores his.

nomē epi sonat

Tertio tenenꝫ ꝑlati palmas suas extēdere ad ipsos adiuuādū: sed isti pauperibus et captiuis nō largiūtur bona: q̄ pauperū sunt: sed cōtrariū faciūt. Plus eni dāt vno die vni solo diuiti q̄ centū pauperib' in vno anno. Dant eni diuitibus vnā mullā/vnū equū maximi valoris/dāt mille au. cos vno nobili vel propinquo: sed dei pauperi et captiuo vnū denariū. Quod ꝯsiderās marcialis coqu'ait. Dāt opes nullis nunc nisi diuitibus. Et si dāt pauperibus: illud modicū dāt cum tristicia et dilatione magna. Deberent dare alacriter et cito ilariter facie serena/ nō fronte rugata: q2 ilarem datorē diligit deus. xxiii. q. vi. parrafo Ex his. Notatur de donaca. i. debent dare et cito preter missa mora. De hoc Enricus. et sunt verba ꝓphete ad Enricū. Nec te pigricie cōsors dilatio tardet ad bona. Nā cupiēs oia tarda putat. Nā mora denigrat donū: meritumq3 minorat. Sed cito grandificat munera qua manus. De his duobus sic Mathe' nicobia. Da et todo gratis gratuz: ne gratia fiat venalis. Prodigus mēsurā excedit: largus honori seruit. Dicit Hieronymus epistola. cxviii. q apostoli glorantur q oia dimiserunt: et secuti sūt saluatorem. Sed prelati et ecclesiastici contrarium faciunt Christum sequuntur: vt munus accipiant: vt liberius sua desideria ipleaant. Vbi nūc di

Pauperes decet adiuuare.

uitia nisi in prelatis ecclesie: i quibus regnat auaricia. Hoc considerans Dñs super can. cmcl.lxxv. inquit. Pauci sunt qui non querunt que sua sunt ex omnibus caris eius. s. ecclesie prelatis. Nam diligũt munera. nec possunt pariter diligere christum: quia manus dederunt mãmone. Isti non ostẽdunt ornare sponsam. s. christi ecclesiam: sed spoliare non custodire/ sed perdere nõ instruere/sed mactare et deuorare: dicente dño. Qui deuorant plebam meam. scz pauperez sicut escam panis. Ideo isti vel de istis multi in morte nihil inueniũt in manibus suis. Vñ glosa sup illud ps. Dormierũt somnum suum dicit: nihil inuenerunt in manibus suis: quia nichil posuerunt in manibus xpi

manus xpi sunt

Man⁹ christi eni sunt manus pauperũ et captiorũ miserorũ in quibus nichil prelati ponũt q₂ quod modicum est: quasi p nihilo reputatur. Cõsideratis eni donis magis per prelatos elargitis diuitibus ꝛ magnatibus quod pauperibus elargit̃ nil vero reputatur. Si volunt in manibus suis aliquid inuenire/dent pauperibus ad eorũ vite sustentationẽ / et captiuis ad eorum redemptionẽ. Quia vt ait marcialis coqu⁹. Quas dederis solas. s. istis semper habebis opes. Euitent ergo prelati auariciam: quia mater est omnium malorum. De elec. c. Auaricie. li. vi. c. Bonorũ. xlvii di. Et cura. Pauperes maxime captiuos oportet fore eos liberales eẽ. Apl's ad Thi. iii. Oportet episcopũ non esse auarum. Vota ergo que redemptioni dantur: in melius cõmutãtur: quod probat rectitudo rationis reddẽs prelatos magis debitores his. s. captiuis.

Postquã

Rectitudo rõnis quasi ecclesiastici in captiuorũ subventiõe/ dñt habere

visum est superius de prelatis: nunc aliqua dicenda sunt de aliis ecclesiasticis tã secularibus q̃ regularib⁹ seu religiosis beneficiatis in ecclesia dei. Quorum bona propter victum ppriũ et vestimentum pauperib⁹ et maxime captiuis distribuenda sunt. De testa. c. Quia. Est tamen aduertendũ q isti tales habent bona ppria vel ne. si habent bona ppria: de quibus viuere possint: tunc de rebus ecclesie pasci non debẽt. Si vero non habent ppria bona: et de redditibus ecclesie possunt sustentari: bona ppria debent pauperibus erogare. i. q. Sed horum nõnulli habẽt bona ppria et ecclesie/ et illa sibi ipsis et suis desideriis conseruant. Quod considerãs Bñs inquit suspecta est michi ista charitas: qui alter diligit primum/alter seipm. Porcionem de bonis ecclesie itegre accipit videlicet victum et vestitũ suũ pauperes vero esurientes ꝛ nudos dimittit. Unde sunt deteriores latrõibus Teste Hiero. Accepisse pauperibus erogandum et esurientibus plurimis vel cautum est vel timendum: vel quod apertissimi sceleris ẽ aliquid exinde subtrahere omnium predonum crudelitatem superat. Isti detentores bonorum pauperum non sunt serui

tores dei: sed mammone: quia si ecclesie seruiunt non ꝓ deo: sed ꝓ nūmo. Auaricia eni secū dum apostolum est idolorū ser uitus. Dicit glosa super primo verbo Mathei. xxi. Mēsas nu mumulariorum altaria dei sic vocat mēsas nūmulariorū ꝓ pter auariciam sacerdotum: q3 altare in mensam nūmularii conuertit qui in eo potius cele brat nūmo q̄ deo. Nam q̄ hoc facit / et ad horas vadit princi paliter ꝓ denario: qui ibi dat: peccat mortaliter. Notatur de cleri. no. resi. c. i. li. vi.

Sed quid

de monachis et religiosis? isti ꝓprietarii facti sunt / et deo ꝓ nūmo seruiunt / secularibus et clericis ceteris deteriores pro maiori parte inueniuntur. Re ligiosi sunt inuerecundi / impa tientes / murmuratores / cōspi ratores / et indeuotiores / et cu pidiores honoris / elati / supbi / bonorum pauperum mali dis pensatores. Unde augustin⁹. Expertus sum: q non sunt me liores: q̄ qui in monasteriis ꝓ fecerunt ita non sunt peiores exprimur: q̄ qui i monasteriis defecerunt. di. xlvii. c.. Quan tum libet.

his premis

sis aliqua circa ea q̄ solēt tēpo rib⁹ hodiernis prelati versari que potius exterminanda et si lencio per transeunda sunt q̄ pias aures offendendo in lu cem ꝓpalāda. Sed vt omniū istorum imunes alios instruāt et instructi seipsos edificēt tria per ordinem agam. Primo cō tra lusores et circa damna ex ludo prouenientia aliqua in se ram. Secundo gule vitium at q3 dampna ostendam. Ultimo circa honestatem et ornamen torum compositionem et eorū superfluitatē aliqua vtilia per tractabo.

Quantum

ad horum primum vn̄ suppo no. s. q viri ecclesiastici tanq̄ lu cem boni operis secularib⁹ de bent se prebere q patet per il lud math. v. Sic luceat lux ve stra coram hominibus: vt glo rificent patre vestrum qui i ce lis est. xxiii. q. iiii. c. vltimo. De bet. de accusa. Qualit̄ lux isto rum extincta est? Dicit Sene ca: q lumē inutile creditur: qd̄ alioꝝ aspectib⁹ non presentat Horum cuilibet q̄ maxime di rigitur illud ecclesiastici. iiii. Oculos tuos ne auertas apau pere: et iterum ab inope non auertas oculos. Oculus enim qui est in lumine non videt eū qui est in tenebris: sic ecclesia sticus diues aut religiosus exi stens in luce ꝓsperitatis non vi det pauperem: qui est in caligi ne aduersitatis: et precipue lu dendo. In his et aliis quibus dam non benefactis clerici et re ligiosi deteriores sunt laicis. Notatur de pe. di. i. Quis ali quomodo. ergo tales pecunie pauperibus et captiuis veniūt distribuende et nō ꝓpter simi les ludos. s. taxillorum et ale arum bona q̄ ꝓ elemosina ven tura sunt veniunt pretermittē

da. Uñ Math. in thebia. Elemosina sordes abluit / actori dulce perorat / opus vitam perpetuã venturum presentat honorem. Sed de taxillis vel eorum lucro quid pvenit nobis nisi peccatum et consequenter mors. Quia peccatũ dum consummatũ fuerit generat mortem. ¶ Quod sit peccatum dicit Ray. Quicunq3 ludũt alea siue taxillis / et qui sunt participes et ludi ispectores peccãt ff. e. c. per totum. c. e. in constitutione greca. Et maxie si sũt clerici. auk. de sanctissimis episcopis. parrafo. Interdicimus Extra de vita et ho. cleri. Clerici. Et est principaliter et per se peccatum auaricie siue rapine et causa multorum peccatorum: vt mendatiorum periuriorum blassemiarum deceptionum &c. Et in summa de casibus lib. i. dicitur: q ludentes ad aleas et taxillos peccant et committentes quoniã alia mẽdaciorum et periuriorum mater est. vt dicit policratus li. ii. Et crisosto. super math. dicit q deus nõ dat ludere: sed iabolus tñ per hoc ludi honesti dum nõ fiant ex auaricia: sed causa solacii nõ reprobantur. xxxv. di. c. Episcopus. ff. C. l. vltima. ergo si quis causa lucri ludit captiuum cruore Christi rosco redemptũ deberet redimere exẽplo christi qui vos redemit Tale est vtile et miserabile cõmercium & lucrum. talis ludus est deo gratus et acceptus et salutis aiabus vestris. Ad admonet vos apostolus. i. ad cor. vi. dicens. Empti eniz estis precio magno: glorificate et portate deum in corpore vestro. Ille deum glorificat et in corpore suo portat: qui redemit captiuum: et exemplo christi de captiuitate liberat.

Nonnulli ecclesiasticorum et religiosorum in arte taxillorum gloriantur / et bona pauperum in ludis cõsumuntur in dãnationem animarũ. Dicit Seneca in prouer. Aleator q̃to in arte docior: tãto est nequior. Ludus talis multum est maxime ecclesiasticis culpabilis. Refert augustinus. lib. iiii. de ciuitate dei. c. xvi. q cuidem nobili romano in somno dictum fuit: vt ludi phiberentur. Unde dubium non est quin domini eccesiastici ad restitutionem tenentur de lucro acquisito: licet luderetis voluntarie cum voluntario secundũ Bñm. vt notatur extra de vita & honesta. cle. Clerici officia. Uel secundum plasentium tenemini lucra talia pauperibus erogare ar.. xiiii. q. v. Non sane.

Sed quid de latio ludente cum ecclesiastico. Reuera laicus talis si lucratur: tenetur ad restitutionẽ Quare? quia ecclesiasticorum et ecclesie bona sunt non ipsorum sed pauperum christi & captiuorum: que bona alienari non possunt: sic q clerici talia bona nõ possunt ludere / nec laicus retinere. Unde tho. scda secũde. q. xxxii. dicit: qd si aliqs lucratur ab his: qui rem suam

alienare nō pt̄ illicitum est et contra ius diuinum.

Ex premis

sis infero: que sequuntur. Pri mo: ꝙ si laicus ludēs lucrat̄ ab ecclīastico: tenet ⁊ talis restitu ere lucrū ecclīastico rō q: talia bona de administratore bonoꝝ ecclesie ludo acquisita nō sunt administratoris: sed pauperū christi. Secūdo: ꝙ si ecclesiasti= cus ludendo lucretur a secula ri seu laico: tenetur illi redde= re. Tertio si ecclesiastic⁹ ab ec= clesiastico lucratur ludēdo: ta le lucrū pauperibus marie ca= ptiuis pauperioribus tenetur erogare. Ratio: q: vtrūq: hoꝝ bona siue ꝓpria siue ecclesiasti ca nō ipoꝝ sed christi pauperū sunt. ⁊ iō reddenda illis: quoꝝ sunt. Ista mihi vhr. quidquid tamen sit iuris sententie relin quo et: sic concludo ꝙ ludi sunt euitandi. q: de ludis nō inter ueniūt nisi plura damna tam spiritualia ꝙ corporalia. Un de vsus. Sūt comites ludi mē dacia iurgia mūdi pua fides furta manet substantia curta. Uiuit inops moritur miserq:/ ieiunus qui deis seq̄t femineumq: thorū. Et dānan tur qui ex ludis bona acquirere cupiunt. Nam dicit ꝙ non possunt appellari ludii: ex quibus tanta crimina oriun tur. ff. ad le. aqui. l. Nā ludus Et notatur per Jo. an. ⁊ archi. extra de vi. ⁊ hone. cle. Clerici vero aleatores et vsurarii dep ponendi sunt. Debent. s. prela. Inter dilectos Debent igitur ecclesiastici abnficiati: quod lu lis exponūt: pauperibus elar giri: maxime captiuis: quod ꝓ bat rectitudo rationis: reddēs ecclesiasticos magis deditores his.

Q Vātum

ad secūdam notā= dum est ꝙ licet ecclesiastici sint regni eterni primogeniti respe ctu seculariū: tamē multi pri mogenituram perdunt more Esau: qui pro edulio lētis pri= mo genituram vendidit in. c. ii xli. di. in parrafo. Itē opponit xxii. q. ii. Sed nunc et omni tē pore magis ecclesiasticis et re ligiosis ꝙ secularibus non suf ficiunt diuersa cibaria precio= sa variis modis preparata: in tantum ꝙ bona pauperum gu le ministrant. Quibus Emo= dius iquit. Predices grus tur dus turtur echinus non explēt vterum corpora mille tuum.

¶ Non sic antiqui sacerdotes faciebant / et cultui diuino de diti: vt recitat Hieronimus cō tra Jouianum de vita ātiquo rum sacerdotum dicens: ꝙ ab eo tempore quo cultui diuino deseruire incipiebant: carnib⁹ ⁊ vino semper abstinebant. Et ibidem narrat: ꝙ pane raro ve scebantur: ne onerarent stoma chum. Et idem Hieronymus recitat: ꝙ in creta regione pro phete seu sacerdotes non solū carnibus sed etiam a coctis ci= bis quibuscunq: abstinebant. Modo tempestate nostra opp situm fit et: ventrem ꝓ deo co lunt. De his recte dici potest il lud ad phi. iii. Horum deus ve ter est / et gloria eorum in cōfu sione. Dicit Augustin⁹. Ab ho

dedānisq̄ interuñter gula

mine colitur : quod pre ceteris
diligit ipse. Quis auderet ⁊ de
laicis tot facere sumpt⁹ tot ex=
pensas sicut ecclesiastici conti
nue faciunt. Intellige de incō
patibilia beneficia et ecclesia=
sticos reditus superfluos habē
tibus vt vētris apothecam im
pleant multiplicatis cibis et p̄
ciosis ferculis. Isti non come=
dunt:vt viuant: sed viuere vo
lunt:vt comedant. Contra q̄s
loquitur Hugo. ii. lib. de p lan
ctu anime dicens. Horum de⁹
venter est : solent enim diis tē
pla construi:altaria erigi mini
stri ad seruiēdum ordinari pe=
cudes immolari/ thura crema
ri. Horum siquidem deus ven
ter:templum est coquina: alta
re mensa:ministri coqui:imo=
late pecudes cocte carnes:fu-
mus incensorum odor saporū
¶ Istos redarguit quidam di
cens. Non tibi sit venter domi
nus:sed viue decēter. Serua
gustando quid quantū quomo
do et quando. Nonne ergo vti
li⁹ esset vestro victu necessario
retento superflua seruirent pau
peribus morientibus fame: et
captiuis pereuntibus in capti
uitate. Nonne ex nimia super
fluitate ciborum sequitur vo=
luptas genitaliū. teste Hiero.
epistola. xxxvii. approbāte Va
lerio. lib. ii. ca. i. inquiente. Vē
trem descētē cibo sequitur ge
nitalium voluptas. Ex hoc cō
tingit cohabitationem cū mu=
lieribus habere et non parum
peccant.

Vnde notā
dum est ꝙ sepissime vi detur i

lud morbi genus iter viros ec
clesiasticos de mulierum coha
bitatione esse radicatum vt pa
tet retinendo feminas secū su
spectas: etiam si sunt consan=
guinee seu propinque:peccato
excusari non possunt: et faciūt
contra ius. De cohabitatione
cleri. et mu. c. i. l. xxxi.. Opor=
tet. Fortassis diceret aliquis
istorum:suspectas tenere in do
mo mea mulieres damnandū
est:sed honestas ⁊ bone conuer
satiōis laudabile est. Absit. At
tende:quid dicit Augustinus.
Nō minus vitande sunt mu=
lieres:q2 bone et laudabilis vi
te sunt: sed quanto laudabilio
res vite sunt:tanto citius alli
ciunt. Et sub pretextu religio
nis ingerit se viscus libidinis
¶ Maximum periculuz quod
peruenit ex cohabitatiōe eccle
siasticorum et mulierum consi
derans Bñs de cōtemptu mū
di inquit. Colloquium femina
rum non est nisi virus anima=
rum. Prebens sub mellis dul=
cedine pocula fellis. Nam de=
cor illarū laqueus fallax ani=
marum. Illa queat stultos du
cit ad tartara multos. Non so
lum ex nimia comestione : sed
vini potatiōe in luxum carnis
incidūt. Ideo apostolus. Noli
te inebriari vino in quo est luxu
ria. nā ecclesiastici nō abstinen
tes a crapula et ebrietate ⁊ a vi
no non tēpato: grauiter peccāt
De vita ⁊ hone. cle. A crapula.
Et nota: ꝙ pro ebriosis nō o=
rat ecclesia. De rel. ⁊ vene. sā.
c. i. xxxv. d. Episcopus ⁊ capi=
tulo vltimo Clericus igit' for=
tior peccat mortaliter. xv. que
stione octaua. Qui admiserit

⁊ capitulo. Si quis. ⁊. c. Hic. Dicit Grego. Quicquid epularum summitur preter vsum necessitatis: non est nature debitum. sed vitium gulositatis Cauere enim debent viri ecclesiastici a gulositate. Nam gula parit in filiam luxuriaȝ. ¶ Quod considerans Augu. loquit: Sumenda sūt alimēta tanꝙ medicamenta. sȝ duȝ ad quietem satietatis transit i ipso transitu laqueus concupiscentie insidiatur. Gula em̄ de paradiso regnantem expulit xxxv. di. c. Sexto die. Que ergo pauperum sunt non gule sed pauperibꝰ et captiuis maxime ecclesiastici ⁊ religiosi distribuere debent. Quod probat rectitudo rationis reddēs ecclesiasticos magis debitores his.

Quantum

ad. 3. circa corporis superflua ornamenta notandum est vt liquet ꝙ Ornantur ecclesiastici non ad cooperiendum carnis nuditatem: sed ad nouitatem et sumptuositatem quod prohibetur. De vi. ⁊ hone. clerico. c. Clerici officia. ⁊. ca. i. in clemen. Sed quasi in omnibꝰ premissis nonnulli ecclesiasticorum deficiunt: querētes decorem et pulchritudinem i vestimentis cōtra quos dicit gl. super illud Mathei. 3. ꝙ Johānes habebat vestimenta nō ad decorem vel ad delectationeȝ sed tantum ad tegendum nuditatem deceat mirandum est quomodo ecclesiastici corā diuine magestatis oculis poterunt excusari: qui preciosis vestimentis ⁊ magni precii iduūtur: qui potius volunt illa a tineis comedi ꝙ Christuȝ i pauperibus iduere illis. quod dicitur immemores illius Jacobi. v. Agite nunc diuites. plorate vlulate in miseriis: que euenient vobis. Diuitie vestre putrefacte sūt ⁊ vestimēta vrā a tineis comesta sūt. De talibꝰ cōqrūt paupes ⁊ miserabiles captiui. vt inquit Bñs: Clamāt nudi. clamant famelici. ⁊ conquerūtur scilicet miseri captiui. Nobis fame et frigore miserabiliter laborantibus quid conferunt tot mutatoria ⁊c. Isti faciunt contra mandatū diuinum: Qui habet duas tunicas: det vnam non habenti. Hoc enim adimplent mandatum bruta animalia. Unde Dicit Augu. ꝙ ouis mandatū euangelicum implens de duabus tunicis dat vnam non habēti. Ad hoc potest referri: qđ dicit Seneca: Pudeat ab exiguis animalibus non trahere mores. Peccant ecclesiastici in multis mutatoriis ⁊ pomposis atqȝ magni valoris. Sȝ caueant: ne torqueantur in inferno cum diuite epulone. qui induebatur purpura et bisso. et mortuus est et sepultus i infernum. Unde glosa super isto verbo dicit: Si cultus preciosarum vestium in culpa non esset: sermo dei non tam vigilāter exprimeret: ꝙ diues purpura ⁊ bisso indutus apud inferos torqueretur. Forte pro honorem captando hoc faciūt quia prouerbialiter dicitur: ꝙ vir bene vestitus pro vestibus esse pitus creditur a mille: ꝙuis idiota sit ille. Et alibi dici

ſtit:ſi careas veſte:nec veſtiꝰ
ſis honeſte:nullius eſt laudis
Quis ſcias omne quod audis.
Audi ꝙ honoꝛ non debetur ve
ſtimento.ſed veſtito virtuoſo
Nam vt dicit philoſophꝰ:vir=
tuti perfecte competit dignus
honoꝛ.⁊ honoꝛ ſolo virtuoſo de
betur.v.ethi. Ad vanam enim
gloꝛiam querunt veſtes pꝛeci
oſas eccle.qui mundi gloꝛiam
contemnere debent. Jō Gre=
cōtra pꝛeciosas veſtes induentes. goꝛius. Nemo veſtimenta pꝛe
cioſa niſi ad vanam gloꝛiam
querit ſcilicet vt honoꝛatioꝛ ce
teris videatur. Nemo vult ꝑ=
cioſis veſtibus ibi indui:vbi a
nemine poteſt videri. Et idez
Grego.nemo exiſtimet in flu=
xu atq; ſtudio pꝛecioſarum ve
ſtium peccatū deeſſe.q; ſi hoc
culpa non eſſet nullomodo do
minus iohannem de veſtimē=
ti ſui aſperitate laudaſſet con
temnere ergo debent benefici
ati in eccleſia ſuperflua ⁊ pꝛe=
cioſa veſtimenta.et que ī illis
de moderācia veſtium habēda ⁊ cōtrā ypocritas exponunt:pauperibus ⁊ capti
uis deberent diſtribuere. Nā
ſecundum iura ipſi debent ab
ſtinere a pannis pꝛecioſis ⁊ co
loꝛatis/⁊ ab omni ſuperfluita
te.de vita et hone.cleri.c. Cle
rici offi.

poſſunt ta

men indui honeſte.non vilit.
ne oꝛdo vileſcat clericalis. Et
per hoc excludit ypocꝛitarum
clericoꝝ ⁊ religioſoꝛū quoꝛū=
dā ſtatus.qui in vili habitu in
cedunt.de quibus veritas. At
tendite a falſis pꝛophetis:qui
veniunt ad vos in veſtimētis
ouium.intrinſecus autez ſūt
lupi rapaces. Iſti deo et homi
nibus ſunt odioſi teſte Sen.
li.i.de clementia. Nemo pōt
diu perſona ferre fictam. cito
enim in naturam ſuā recidūt
quibus veritas non ſubeſt ⁊ ve
ritati diuine homo fictus ſeu
ypocrita moꝛtuus eſt. xii.q.i.
c. Volo. Tali dicitur:percuti
at te deus pies de albata.xxiii
q.i. Paratus. Licet enim iura
ſentiant:ꝙ clerici nec in veſti=
bus nec in calciamentis deco=
rem querant/nec vtantur ve=
ſtibus pꝛecioſis quoad iactan
tiam vel voluptatem:tamē de
bent incedere ornati veſtibus
taliter:vt non vileſcat clerica
lis oꝛdo.xli.d.c. Clericus.xxi.
q.iiii. In ſūma.⁊.c.i. Et nota
tur de cuſto.euca.c.vlti.

Sed his

diebus in tm̄ pꝛeualuit iactan
tia ſeu vanagloꝛia in eccleſia
ſticis:ꝙ honeſtatis modū exce
dūt.vt i coꝛpoꝛe videātur mo
re moderno oꝛnati.itm̄ ꝙ poti
us videntur nobiles quā eccl'ia
ſtici:milites ꝙ̄ clrici. Et ex hoc
fit argumētū diuitiarū ꝯtra ta
les.⁊ cū ſit ignominioſū cleri
cis affluere diuitiis.xxxv.diſ.
Ecclie eoꝝ ꝓlati ſeu ꝓlatoꝝ of
ficiales moꝛe canis venātis le
poꝛē ſequūtur vitā taliū.et ſi
pāt directe:ſin aūt idirecte ip
ſos taliter vexāt:quouſq; de=
nudāt Accidit iſtis ſicut coꝛni
cule aui ꝙ̄ ceteꝝ auiū plumis
adoꝛnata ſupbuit itm̄ ꝙ a cete
ris auibꝰ ſuis plūis denudata
nigra ⁊ triſtis remāſit. Et me=
rito hoc euenit eis:q; ipi plūis
pauperū.idē bonis:que bona
pauperū xpi ſūt adoꝛnant ⁊ di
cāt ⁊ ſic i ſupbia eleuāt ḡre in

sse dino iudicio bõis puat. Iõ
iuquit Bñs: Homo tollit fisc⁹
q dñõ hz xp̃s. xvi. q. vii. Maio
res. Et notat de sent. ⁊ re. iu.
Ad apostolice. li. vi. Et vtinaz
solũ isti qui diuites sunt expo
liarentur ⁊ nõ pauperes eccle
siastici. qui excoriantur freq̃n
ter. ⁊ quandoqz iniuste per su
periores. Quibus Bernard⁹
Quid iugũ nostꝝ superaggra
uatis: quorum honera potius
portare debetis. Clericorũ p̃-
maxime prelatorum est nulli
nocere. Omnibusqz velle pro
desse. De postulando. c. vltio.
Prelati vero iuuare tenentur
pauperes clericos et sustenta-
re. lxxxvi. di. c. Fratrẽ. Et. xvi
q. i. Predicator. Concluditur
ex predictis: q ecclesiastici de
bent illa: que ad superfluitatẽ
ornatus exponunt dare pau-
peribus: et multomagis capti
uis: que sunt aliis pauperio-
res. Ergo vota que redẽptio-
ni dantur: in melius cõmutã
tur: quod probat rectitudo ra
tionis reddeus ecclesiasticos
magis debitores his.

Vltimo as

sumptum pbat vis siue forti-
tudo iuris/cõpellens sacra ec
clesie bona alienari pro capti-
uorũ subsidiis. Ad hoc eni de
clarandũ tria facere propono
Primo volo ostendere: p qui
bus bona ecclesie a iure sunt
alienãda. Secũdo intẽdo de-
ducere iura: que sunt in fauo
rem captiuorum alleganda.
Tertio nõ recuso dicere sãcto
rũ pontificum priuilegia me-
rito propalanda.

Pro primo

est ↄsiderãdũ q bona ecclie q̃-
dam sunt imobilia. quedã ve-
ro mobilia. Immobilia vero
nõ pñt alienari nec vendi nisi
in certis casibus et debita for
ma seruata. Et sunt q̃ sequũt
Primus quidẽ pter debituz
ecclesie vrgens. xii. q. ii. Hoc
ius. Et. x. q. ii. c. Hoc ius por-
rectũ. Secũdus propter eccle
siã edificandã aut cimiteriuz
ampliandũ. Tertius propter
pauperes pascendos tempore
famis. xii. q. ii. Aurũ. Quart⁹
vt ematur magis vtile. Qui-
tus pter redẽptionẽ captiuo
rũ detentorũ in posse agareno
rũ fidei inimicorũ. Hec possũt
haberi. xii. q. ii. Sine exceptio
ne. Sed quid si possessio data
fuerit ecclesie cũ cõditione: ne
alienet. poterit tunc aliquo ca
su alienari. Dicendũ secundũ
Ray. aut ecclesia cui datũ est
ones aut nõ si hz alias possessi
aut relictũ est hz alias possessi
ones: nõ poterit in aliquo cãu
alienari. Et sic intelligit aut.
de alienatione ⁊ ephe. parra-
fo. Sanctissimos. Si vero ec
clesia nõ hz alias possessiones
quas alienet: tũc ista data cũ
conditione alienari possunt in
casibus permissis a iure. vt su
pradictum est. Nam prohibi-
tio facta a datore pro non ad-
iecta est habenda tanquã tur-
pis. Concordat Hostien. In-
nocen. et Go. Ex premmissis
ostenditur q imobilia bona ec
clesie pro redemptione capti-
uorum possunt alienari.

q bona ec-
clesie p re-
dẽptiõe ali
enari dẽat

Sequit ergo: q votū si redē-
ptioni datur: in melius cōuer-
titur. qđ pbat vis seu fortitu-
do iuris cōpellens talia bona
vēdi p captiuoꝝ subsidiis.
Alia vero bona ecclesie sūt mo-
bilia: que sine solēnitate pñt p
missis casibus alienari. Nam
si imobilia: multomagis mo-
bilia Et hec de primo sufficiāt

Ad secun-

Iura allegāda in captiuoꝝ fauorem.

dū intendo deducere iura: q̄ i
fauorē captiuoꝝ sunt allegā-
da. Quātū ad res sacras mo-
biles deducā: que sequūtur iu-
ra. quibus clare videbit: q ta-
lia bona mobilia ecclesie pca-
ptiuoꝝ redēptione pñt vendi
dari & alienari. ¶ Et primo
cā. x. q. ii. Text. Casellas vel
manciopiola ecclesie. abscidit.
xlvii. dis. Bonoꝝ. ¶ Querit
Tho. secūda secūde. q. cxviii.
Auaritia si est peccatū morta-
le: Ad quod rñdit: q auaritia
scđm q iportat inordinatum
amorē diuitiarū: qui si in tan-
tū crescat: q preferatur chari-
tati: vt. s. pter amorē diuitia-
rū aliquis nō vereat facere cō-
tra amorē dei proximi: ē pec-
catū mortale Hec Tho. In tā-
tum eis creuit cupiditas siue
auaritia in iādictis vel eoꝝ
officialibus: vt vno modo vel
reliquo si aliud habere nō va-
lent: extorquere satagūt pctū
quātū possunt pro cera sigilli
litterarum. Nōne mūdi plas-
mator & humani generis & re-
dēptor deus pro nostra redem-
ptione seipsum dedit. & totum
suū sanguinē preciosum i pre-
cium nostre redemptionis lar-
git' fuit liberaliter: Cur hac
tēpestate dñi prelati nō exem-
plo xpī libere pauperib' & pau-
perioribus captiuis gratis p
deo cerā sigilli dare recusant:
Nōne xp̄s vēditus fuit etiam
p nobis trī. xxx. argenteis: et
vos vēditis et vendere nō eru-
bescitis quolibet anno xp̄i pau-
peribus feces mellis apū iter-
cus quingentis & forte mille
aureis. Nō sufficit eis quartā
partē bonoꝝ pauperū et ca-
ptiuoꝝ detinere. sed etiā conā-
tur cerā ita care vēdere eis lz
captiui oīo de huiusmodi cera
eorūqz litteris liberi sint per
apostolica priuilegia. Nonne
epi bona ecclesie diuidere de-
bent in. iiii. partes: ipsis vnā
aliā clericis: aliā ecclesie repa-
rande: reliquā restantē paupe-
ribus & maxime captiuis pau-
perioribus. xii. q. ii. c. Vobis &
c. Cōcesso &. c. De redditibus.

Bona ecclesiastica diuidi debent.

Caueant

prelati: ne aliquod inferāt p-
iudiciū predictis religiosis cir-
ca redēptionē captiuoꝝ. aliter
incurrerent excōicatōis sentē-
tiā. a qua citra papā absolui
nō possent: vel a predictis reli-
giosis prius dāno illato resti-
tuto & iniuria satisfacta. quā
sententiā debent valde timere
Nā snīa excōicatiōis iusta vel
iniusta tenēda est alias timen-
da. ii. q. 3. Quibus. &. c. i. vers.
Premissis. nā romana ecclia
caput oium est, & ei tāq̄ capiti
obediendū. dis. xix. Nulli fas.
Si vero aliquod preiudicium
sup his premissis faciunt: quō
alios excōicare poterūt: si sūt

excōicati.nā excōicatus excōi
care non pōt.xxiiii.q.i./Audi=
mus.⁊ parrafo. Si aūt in fin.
Caueant in his:que nō sūt co
rū iuris/⁊ in alienis manū ap
ponere.nā nemo dꝫ falcē mit=
tere in messem alienā. In tex=
tu Venerabilē.de electio.

Sed horū

quidā officiales cōtrariū attē=
tent. Quibus Bñs de cōside
ratione ii.inquit: Ad quid fal
cem in messem alienā extendi
tis. Et sunt nōnulli adhuc: q̄
nō desistunt ab ista praua con
suetudine miscere se in nō mi
scendis ꝯtra iura ⁊ priuilegia
scōrum pontificū in maximuꝫ
huius religionis interesse. Et
nō est sine magna culpa: q̄ rei
que ad se nō pertinet: se immi
scet: ⁊ quod ad ipsum non per
tinet: etiā si bonū sit: iprobat.
Legit ⁊ notat de reg.iu.c. nō
est li.vi.et de appel. Dilectis.
Captiuos in captiuitate di=
mittentes: ⁊ fidē xp̄i abnega=
re eos ꝑmittentes crudeliores
sunt lupis. de quibus in hysto
riis romanis legit ꝙ nutrie=
rūt romulū infantē expositū
bestiis. Hoꝝ quidā ⁊ alii ꝙplu
rimi xp̄iani christianos capti=
uos fratres suos cernūt expo=
sitos feris.s.paganis bestiali=
ter viuentibus.et cum possint
eos liberare: permittunt poti
us deuorare. Tunc deuorant
captiui: quando abnegant fi=
dē christi. Nō debent q̄ in gra
du altiori dignitatis existunt
a pauperibus aliquid extorq̄=
re sed in eorū miseriis subue
nire. Legitur de Tiberioi cro

Nota ꝯtra
p̄latos ra=
paces

nicis breuibus: ꝙ cū sibi sua=
deretur vt tributa sua augmē
tari iuberet: respōdit: Boni inqt
pastoris nō eū pecus degluti=
re. Sed forsitā dicerēt illi nō
sufficiūt nobis redditus: ideo
apoztet aliunde perquirere vt
viuamus. Quibus iura debēt
iuxta facultatē redditiuū habe
atis ꝓ vobis ⁊ vestris sufficien
ter victū ⁊ vestitū: nō ad sup=
fluitatē vanitatē ⁊ pōpositatē
Unde Greg.ex cōsilio augu=
studuū inquit: Eps̄ debet ha
bere vilē suppellectilē ac men
sam ac victū ⁊ hospiciolū. Sꝫ
ista diminutiua exturpant ipsi
cōtrarius nō cōsiderantes: ꝙ
ideo vtuntur sandalus: q̄ sūt
calciamenta epoꝝ: ne terre=
nis polluantur. vt inquit Hu
go lib.i.parte.viii.c.xiiii.

O prelati

de bonis ecclesie que pauperꝝ
sunt/nolite hic thesaurizare. sꝫ
thesaurizate vobis thesauros
in celo vbi nec erugo neqꝫ ti=
nea demoliuntur. Qñ paupe
res a miseria et captiuos a ca
ptiuitate redimeritis: thesau
ros thesaurizabitis in celis./
Cōtrariū attentantes ⁊ ꝑmit
tentes pastoris nomē hñt: sed
mores mercennarii retinent.
oues.i.proximi aias perdēdo
⁊ lanā pauperū et captiuorūꝫ
i.eorū substantiā auferendo.
Unde Nico.papa epus tanꝙ
mercēnarius fugit: qui cōmo
dū tēporale vel etiā salutē cor
poralē saluti ꝓximoꝝ postpo=
nit.vii.q.i.c. Sciscitaris. Pre
latis alloquitur ambro.dicēs
Esurientiū panis est: ꝙ tu de

ẽtnes.nudoꝝ indumentuꝫ eſt
quod tu reclu dis. miſeroꝝ̃.ſ.
captiuoꝝ redemptio ⁊ abſolu
tio eſt pecunia: quã tu in terra
defodis. Tãtoꝝ̃ ergo te ſcias
inuadere bona: quãtis poſſis
preſtare ſi velis. In decretis.
di.xlvii.c. Sicut hi.

Sed ꝓ cer
to hoꝝ̃ ⁊ alioꝝ̃ eccleſiaſticoꝝ
atqꝫ religioſoꝝ̃ animũ intan
tũ preualuit auaritia: ⁊ occu=
pauit: ꝙ dulcius ⁊ diligentius
ſeruiunt: ⁊ ſeruire ſtudent mã
mone diabolo q̃ xp̃o. nã poſtq̃
redempti ſunt ſanguine chri=
ſti roſeo: redimere tenẽt de bo
nis dñi captiuos chriſti exem=
plo. quod minime faciũt. De
quibus admirat̃ chriſtus allo
quens in hunc modũ: vt iquit
Bñs: Que cauſa eſt: ꝙ inimi/
co meo veſtroqꝫ libet poti⁹ ſer
uire q̃ mihi: nõ enim ille vos
paſcit: nõ creauit: ſi pauca vo
bis hec vñr non ille ſꝫ ego vos
redemi. nõ auro nec argento
nec angeloꝝ̃ aliquo: ſed cruo
re ꝓprio. Dñi mei prelati alii
qꝫ eccleſiaſtici viri redẽptionẽ
ꝓficiatis. nã iſtud eſt teſtamẽ
tũ: ꝙ chriſt⁹ oibus chriſtianis
ſeruandum legauit. De quo
ꝓpheta in pſ. Redẽptionẽ mi
ſit dñs populo ſno: mandauit
in eternũ teſtamentuꝫ ſuum.
Poſtquã eſtis in altiori digni
tate: tanto debetis dei magis
bonitatẽ participare/ ⁊ ſic ma
iorẽ acquirere gloriã ſi iſtud
piiſſimũ opus redemptionis ꝑ
agitis. In hoc magis eritis ſi
miles chriſto: ⁊ altiorẽ locum
glorie poſſidebitis in celo. na

vt dicit Tho. vltima parte ſũ
me. q. lvii. arti. iiii. Quanto a
liqua corpora perfectius par=
ticipant bonitatem diuinam:
tanto ſuperiori ordie in ſupe=
riori loco collocantur.

¶ Intuitũ ergo veſtri redem
ptoris prebeatis aliis exẽpluꝫ
captiuos redimendi. ⁊ non ꝑ=
mittatis iſtud per veſtros in=
feriores officiales in aliquo ꝑ
turbare: nec in alienis que al=
terius iuris ſunt: man⁹ appo=
nere: neqꝫ priuilegia ledere.
ſed apoſtolica mandata adun
guẽ ſeruare velitis in fauoreꝫ
hoꝝ̃ religioſoꝝ̃ ⁊ captiuoꝝuꝫ
Q; vt dicit Sen̄. li. exordioꝝ
in exordiis prelatoꝝ̃: Ibi qui
libet deuotionis obſequiũ de=
bet tribuere: vbi religiõis pri
cipiũ ſicut preſtat ſacroꝝuꝫ ca
nonũ ⁊ precipit auctoritas vel
vaſa miniſterii que cõmenda
ta fideli ꝓpoſito integro eccle
ſie iure poſſideãt. i. vt neqꝫ vẽ
dere nec per quoſcũqꝫ contra
ctus: vnde pauperes viuant a
lienare preſumant. ibi impe=
rator Iuſtinianus. excepta vi
delicet cauſa captiuitatis. ſcꝫ
chriſtianoꝝum captiuoꝝum.

Cauſa deci
maſecunda. q. ii. ca. Apoſtoli=
cos habetur: hec ſancta vniuer
ſalis ſynodus diffinit neminẽ
prorſus ep̃m vendere velit: q̃
qꝫ alienare ornamenta ac va=
ſa ſacrata. excepta cauſa olim
ab antiquis canonibus ordi a
ta. videlicet pro redẽptõne ca
ptiuoꝝ̃. Eadẽ cauſa. q. ii. ca.
Et ſacroꝝ̃ Greg. habetur. et
ſacroꝝ̃ canonũ et legalia ſta=

tuta permittunt ministeria ec
clesie p captiuorum esse redē=
ptione vendēda. Eadē cā et. q.
c. Sacrorū. Textus Sacrorū
canonū statuta legalis permit
tit auctoritas licite res ecclesia
sticas in redēptione captiuorū
impēdi. Eadē cā ⁊. q. c. Auruz
he. Auruz habet eccla nō vt ser
uet: sed vt eroget captiuis sub
ueniat in necessitatibus suis.
Idem dicit Ambro. transum=
ptiue in dicto articulo. Eadez
cā et. q. habet. Quid op⁹ est cu
stodire quod nihil adiuuat? an
ignoramus ꝙtum auri et argē
ti de templo dñi assirii sustule
runt. Nōne melius fuerat p=
pter alimoniā pauperū: si alia
subsidia desunt: ꝙ si sacrileg⁹
cōtaminat et asportat hostis.
Nonne dicturus est dñs. Cur
passus es tot inopes fame mo
ri: certe habebas aurū: vñ mi=
nistrasses alimoniā. Cur tot ca
ptiui in cōmertiū ducti nec re=
dempti ab hoste occisi sūt. Me
lius fuerat vt vasa viuentium
seruares his non posset metal
lorum responsum referri.

Quid eniz

diceres: timui ne tēplo dei or=
natus deesset. Ruspondet au=
rum sacramenta nō querunt
neqz auro placent. Ornatus
enim sacrorum redēptio est ca
ptiuorum. Et vere illa sunt va
sa preciosa: que redimunt ani
mas a morte. Et ille est verus
thesaurus domini: qui operat
quod sanguis christi operatus
est. Attendat vnusquisqz: ꝙ p=
missa iura specialiter et expres
se sonant iocalia vasa aurea et
argentea ornamenta ⁊ ꝗcūqz
alia diuino cultui dedicata fo
re vendenda alienāda pro re=
dimendis captiuis in potesta
te inimicorū fidei detentis.

Exiamdi

ctis ⁊ allegatis decretalib⁹ et Cōclusiōes
decretis infero. v. conclusiōes ex dictis
¶ Prima: ꝙ de eo magis est
acceptū redēptōis opus ꝙ sa=
cramētoꝝ ornat⁹. ¶ Secūda
ꝙ maius bonū sequit ex horū
redēptōe quā ex alioꝝ operuz
pietatis cooꝑatiōe. ¶ Tertia
ꝙ magis tenemur captiuos re
dimere quā ecclesias adorna
re. ¶ Quarta: ꝙ plus merent
captiuos redimentes quaz or
namēta ecclesiis largientes.
Quita: ꝙ cū cultui diuino de=
dicata pro captiuis sint alie=
nanda: fortius in votis cōces=
sis ꝑmissa sunt eis largienda.
¶ Sed cōtra ꝓmissas ꝯclusio
nes viderent ꝗdā esse scōꝝ do
ctorū dicta ⁊ etiā iura. Unde
Damascenus lib. iii. dicit. Si auctoritatē
quis rē sacrā violat ex ipso: cō scōrū ꝗ ꝯtra
tra reuerentiā dei agit. qz ad dictas ꝯclu=
diuinū cultū erant dedicata ⁊ siones videt
deputata. ¶ Et Urbanus pa sonare
pa. Quisqs res ecclesiasticas
nō ad qd institute sunt: sz ad
ppria lucra munere lingue vel
obsequii vel pecunie largit vel
adipiscit symoniacus est. Et
xvii. q. iiii. Oēs hētur: ꝙ ꝗ fa=
cultates ecclie alienāt vel ra=
piūt ⁊ ꝗ talib⁹ ꝯsentiūt: ⁊ etiā
hi ꝗ pñt resistere: ⁊ nō resistūt
sacrilegi sunt. Et. xvii. q. iiii.
Sacrilegiū hētur: ꝙ hi ꝗ reti=
nere ꝯtēdit: ꝙ sacris locis reli
quit: sacrilegiuz cōmittit. Et

xvii.q.iiii. Sunt. hẽtur ꝙ res
quas quis dedit ecclesie: reuo
care putat: sacrilegium cõmit
tit. Et. xxiii. q. viii. Tributum
hẽtur ꝙ ex quo aliquid datum
est ecclesie sacta sctõꝝ erit dño

Arguitur

supradictas auctoritates faci
liter est respondendũ: ꝙ verũ
est: ꝙ ecclesiastica bona postꝙ̃
dei seruitio sũt dedicata vel re
licta: illa alienari nõ debent ex
cepta tamen causa redemptio
nis captiuoꝝ ꝓ qua licite debẽt
impendi: vt iura superius alle
gata affirmant: que iura si sub
tiliter inspiciũtur: predicte. v.
cõclusiones in ipsis ꝯtineri re
periuntur. Sacrilegiũ nõ eni
cõmittit nec rem sacrã violat:
si seruit ad illud: ad qd̃ ecclesia
seruire permittit. s. rediment=
dũ captiuos de potestate inimi
coꝝũ fidei. Cum ergo iura pre
allegata in tantũ foueant redẽ
ptionẽ captiuorũ: cur illi quos
non decet iura ignorare: sed sci
re debent canones. xxxviii. di.
quasi per totum videlicet epĩ
et prelati ꝑturbari conati sũt
retroactis tẽporibus istud san
ctissimũ opus redẽptionis. ad
quod exercendũ ⁊ ꝑagendũ re
ligiosi mercedis ordinata sunt
ad istum finẽ ꝓsequẽdũ virib⁹
totis elaborant.

Nã quidã

de ꝓlatis seu eoꝝ officiales nõ
attẽdẽtes ꝙ ordo merc edis ad
hoc fuerat ordinatus et funda
tus: ⁊ a sũmo xp̃i vicario appro
bat⁹ ⁊ cõfirmat⁹ tẽpe Greg. ix.
põtificatus sui anno. viii. a na
tiuitate dñi. M. cc. xviii. xvii.
ianuarii die scti anthonii. xvi.
kl's februarii: a reuelatione or
dinis anno. xii. ⁊ mẽse vi. tẽta
uerũt ipedire questus ⁊ elemo
sinas ꝓ captiuorũ redẽptione
n̄l verẽtes tã piissimũ negociũ
ꝑturbare. Ex quo oportuit fra
tres huius religionis recursuz
habuisse ad romanã curiã ⁊ sũ
mus pontifex Alexander. iiii.
cõcessit predictis libere petere
vbiqz. Et mãdauit diocesanis
⁊ aliis q̃buscuis prelatis in hoc
nullũ ipedimentũ prestarẽt: sz
etiã fratribus si vellent ⁊ pete
rent fauorabiles litteras cõce
derent.

Fuerũt quidã

alii legata ꝓ redẽptione ca
ptiuoꝝ ipediẽtes/ nõ ꝑmitten=
tes talia ad man⁹ hoꝝ religio=
soꝝ ꝑuenire: sed ad eorũ libitũ
retinebãt/ et vbi bñ visum erat
eis: distribuebãt. Qua de causa
captiuoꝝ redẽptio nõ modicũ
retardabatur: ꝓpter qd̃ hi re=
ligiosi ad datorẽ bonorũ cõfu
giũ hũerũt. Et nicola⁹. iiii. cõ=
cessit ꝙ oĩa legata pro captiuis
redimendis nisi certis et expꝯ
sis ꝑsonis essẽt relicta dicti fra
tres reciperent: siue bona lega
torum essent imobilia. His nõ
obstãtibus fuerũt nõnulli dio
cesanoꝝ vel eoꝝ vicarii ⁊ offici
ales mãdantes ꝙ sine eorũ lit
teris curati ecclesiaꝝ neminẽ
ꝑmitterent in eorũ parrochiis
petere elemosinas/ neqz q̃stus
facere. Alii vero prelati in eoꝝ
ecclesiis exigere ⁊ colligere nõ
ꝑmittebãt. Quapropter sũmus

pōtifex Martin⁹. v⁹. ꝑmissis oībus excōicationis sñia mādauit: vt libere fratres petere auctoritate aplica dimitterēt vbiqꝫ terraꝝ ꝑ redēptione captiuoꝝ. ⁊ hi religiosi valeant colligere tā in locis exēptis ꝙ non exemptis.

Vzadhuc

aliqui eoꝝ conāt̄ istud opus ipedire / amātes plus munera ꝙ merita. Et vñ hec ꝓueniunt Reuera ex cupiditate aut auaricia: q̄ radix ē oim maloꝝ. xxv di. parraf. Crimis. Cupiditas ꝓremaxie dñiuꝫ obtinuit in ecclesiasticis ꝑlatis: in tm̄ ꝙ a veritate discedūt / ⁊ verū bonū ꝓ falso dimittunt. Nā mens cupiditati alligata cito deuiat a vo. Notat̄ de xte /. ꝑben. Detestanda. Tales ꝓpter lucrū aliquod tēporale qḋ p̄euiderūt: deū reliquerunt. Nā deo inherere nō valet q̄ rex tpaliū cupiditatē nō oibus ecclesiis ⁊ sanctuariis rome ciuitatis reperiunt̄ ꝯcesse ⁊ idulte ꝑ sūmos pōtifices simul oēs tales idulgētie plenarie ⁊ pctoꝝ remissiōes statuuntur i vna ecclesia / ꝑma die quadragesime in ista / scḋa die i illa / tertia i alia ⁊ sic de aliis. Et omēs iteruenietes illa die i illa ecclesia: q̄ ititulat̄ statio talis. sancti vel sctē: acq̄rūt in tali ecclesia oēs indulgētie q̄ i oib⁹ locis sctis cōcesse fuerūt ⁊ sūt. ⁊ i oib⁹ istis idulgētiis stationū ecclīaꝝ rome fiūt ⁊ suut ꝑticipes ⁊ cōsortes bñfactores pissimi opis redēptiōis auctoritate aplica. Etiam bñfactores huius operis facit ꝑticipes ⁊ cō-

sortes i ꝑegrinatione terre scē hoc est in oib⁹ meritis q̄ hierosolimipete lucrāt̄. ⁊ idulgētia plenaria ⁊ aliis indulgētiis et pctoꝝ remissionib⁹ tā ꝓ viuis ꝙ ꝓ defuncis quas dicti hierosolimipete acq̄rūt: de q̄bus ad informationē hoꝝ viroꝝ religiosoꝝ et deuotionē redēptōis bñfactoꝝ aliqua enarrabo: q̄ reperii in quodā reprobatorio cuiusdā hierosolimipet e.

Fiūt nam

qꝫ cōsortes ꝑticipes in idulgētiis: q̄ sequnt̄. In domo nazaret: vbi vgo dei genitrix fuit gabriele archangelo salutata cōcedunt̄. x. anni ⁊. xx. quadragene idulgētiaꝝ. In bethleem vbi xp̄s natus est de virgie. xx. anni ⁊. xx. quadragene. ¶ In tēplo in q̄ xp̄s oblat⁹ fuit manib⁹ scti Symeonis. x. anni: ⁊ remittūt̄ oēs quadragesime ieiunioꝝ fracte. ¶ In turri regis dauid q̄ dño nro iesu xp̄o transeūte ipi se iclinauit. xi. anni ⁊. xv. quadragene ¶ In flumine iordanis in quo christus baptizatus est: vbi spiritusanctus i columbe specie apparuit / ⁊ vox audita fuit. Hic est filius me⁹ dilectus: in quo michi bene cōplacuit. x. anni ⁊. xv. quadragene. In fōte syloe vbi cec⁹ xp̄o credidit ⁊ visū recupauit. viii. anni ⁊ totidē quadragene. In cāpo damasceno in quo adam fuit factus de limo terre: ⁊ cua de costa viri: suat decem anni et. xv. quadragene ¶ In valle ebron i qua ortū habuit arbor illa nobil: de q̄ facca fuit crux ⁊

magnitudo idulgētiaꝝ cōcessarū religiosis ꝓ captiuoꝝ redēptione

in qua fuit p̄st redemptor no-
ster iesus suspensus in mani-
bus et pedibꝰ clauis tribus af
fixus: et stetit nudꝰ: spinis co-
ronatus: felle et aceto potatus
lancea in latere vulneratꝰ. xx.
anni et. xxx. quadragene. In
campo de achel et de malen q̄
nunc vocatur ager sancti nico
lai: in quo corpora peregrinoꝝ
sepulta infra duos dies sunt
miraculose carne denudata: tri
ginta anni et totidem quadra
gene. In monte synai: in quo
deus dedit legē moysi: decem
anni et totidem quadragene.
In loco seu vico vbi christꝰ quā
do ducebatur ad mortem dixit
mulieribus flētibus. Filie hie
rusalem nolite flere sup me ⁊c.
quindecim āni et totidem qua
dragene. In loco vbi decollatꝰ
fuit sanctus iacobus apostolꝰ
qui fuit filius zebedei: et etiā
in isto eodem loco repertū fuit
brachium sancti andree aposto
li. xxx. et totidem. xxxx. In por
ta aurea in qua anna mater v̄
ginis mandato angeli expecta
uit virum suum Joachim: vbi
etiam fuit prothomartir Ste
phanus lapidatus. x. anni et.
xxx. xxxx. In montibus gelboe
quos Dauid maledixit dicens
Mōtes gelboe nec ros nec plu
uia cadat super vos qui postea
a christo benedicti fuerunt. xv.
anni et totidem. xxxx. ¶ In a
tafran vbi nati fuerunt sanctꝰ
Johannes et sanctus iacobus
fratres consobrini domini no-
stri iesu christi. xx. anni. ⁊. xxx.
xxxx. ¶ In sancta pagina que
est circa templum salomonis:
vbi manet monumentum san
cte marie salome: de qua eccle
sia si quis intrat ipenitens: exi
re non poterit: nisi veram pe-
nitentiam egerit. x. anni ⁊. xv.
xl. ¶ In loco vbi occulta fuit
crux dn̄i et inuenta per sanctā
Helenam matrem cōstantini i
peratoris. x. āni et. xv. quadra
gene. ¶ In bethania loco: vbi
christꝰ resuscitauit a mortuis
Lazarum quadriduanū feten
tem i monumento fratrē mar
the et magdalene. xxx. anni et
totidē quadragene ¶ In beth
fage vbi christus equitauit su
per asinam et pullum eius fi-
lium subiugalis. xv. anni et to
tidem qnadragene. ¶ In orto
ierico trāstorentem cedron vbi
christus orauit: ⁊ ex meditatio
ne mortis factus est sudor eiꝰ:
quasi sanguinis decurrentis i
terrā: et de isto orto peregrini
portant palmam. xv. anni ⁊ to
tidem quadragene. ¶ In loco
in quo christꝰ obuiauit iudeis
et cum iudas osculans dixit
ei. Aue rabi. et christus ad eū
respōdit. Amice osculo tradis
filium hominis. xv. anni et to-
tidem quadragene. ¶ In do-
mo in qua ductus fuit christꝰ
ligatus ad annam pontificem
et ibi alapa percussns. vi. anni
conceduntur et totidem qua-
dragene. ¶ In pretorio duo-
bus prelati vbi christus fuit fla
gellis grauiter cesus a planta
pedis vsq; ad verticem. xv. an
ni et totidē quadragene ¶ In
golgota q̄ est caluarie locꝰ: vbi
christus in cruce pendens effu
dit in precium nostre redēptio
nis sanguinē suum inter latro
nes positus fuit derisus: et in
latere lancea perforatus. x. an
ni ⁊ totidē quadragene. ¶ In

rupe vbi Petrus post trinam
abnegationem de christo i tri=
duo mortis christi fleuit ama
re:et penitentiam fecit.xx.an
ni et totidem quadragene.
¶ In valle iosaphat vbi ē mo
numentuz virginis marie ma
tris dei domini nostri iesu xp̄i
in qua valle opoztet nos oēs
bonos ⁊ malos cōparere i die
extremi iudicii ante tribunal
christi.x.anni ⁊ totidem qua=
dragene. ¶ In sancto sepul=
chro vbi corpus christi fuit re=
cōditum per Nicodemū ⁊ Jo
seph abarimathia simul cum
sanctis mulieribus cōceditur
plenaria indulgentia. Multa
alia in partibus illis reperiun
tur sanctuaria in quibus plu=
rime conceduntur indulgētie
quas in repoztatorio quod ad
manus meas ꝑuenit nō repi.
q3 ta is hierosolimitanus seu
ꝑegrinus non fuit sanctuaria
nisi premissa sequt᷒.

Ecce in qui

bus benefactores redemptio=
nis captiuorum fiunt partici=
pes et consortes. Premissa in
dulta per dominum Alexan=
drum patent per bullam datā
ꝑuse nonas madii ponti. anno
iiii. ¶ Urbanus quartus de=
dit similia priuilegia ordini
vti dedit Innocentius quar=
tus. Patet per bullam datam

pontificum
noia cōcedē
tiū indulgē
tias religio/
sis ꝑ redem
ptione

¶ Clemens quartus confir=
mauit priuilegia ordini pro re
demptione captiuorum Inno
centii quarti et Urbani quar
ti. Patet per eius bullam da=
tam Viterbi.3.idus ianuarii

noscitur. effluxisse. Et sequi=
tur proinde: Magno deside=
rio affectamus romanam ec=
clesiam vbi est sedes Petri:to
tis viribus reuereri:et ipsius
presulem vicarium Jesu chri=
sti. Et ibidem Sene. ¶ Non
est dign᷒ administrator eccle=
sie:qui et papam destruit. Ue
re ille prelatus papam cona=
tur destruere:qui suis nō vult
mādatis obedire:et sua aliis
concessa priuilegia audet con
temnere. Ergo postposita na=
q3 tota cupiditate diuitiarum
ad hoc opus redemptionis in=
tendatis. Quia vt ait Sene.
vt supra: Christiane religio=
nis contrarium cernitur:ꝙ a=
lienis incommodis quis dite
tur. Hō vos summa decoret san
ctitas et honestas potiones a=
lienas non debetis auferre:
vel cum aliena locupletari ia=
ctura propter redemptionem
reddite potionis. Sunt enim
officiales prelatorum conten=
ti suis stipendiis, et non cu=
rent ditari alienis. Nam pro
pter eorum extortiones ledi=
tur fama eorum maiorum.
Istud facere non debent pre=
lati ꝑmittere tacere neq3 dissi
mulare. quia agentes et con=
sentientes pari pena pnni un=
tur. De offic. delega. capitulo
primo. Si enim priuilegiati
sunt hi religiosi: vt libere pos
sint petere suffragia captiuo=
rum:quare quidam prelato=
rum officiales innituntur eos
compellere:vt ceram emant,
cum ad hoc non teneantur cu3
liberi sint apostolicis indul=
tis. In hoc peccant dicti offici
ales et eorum domini. Nam

mortaliter peccant qui exigu̅t ⁊ auferunt in casib⁹ quib⁹ non debent. vt notat Hugo. i. q. i. Lege iulia. Ep̄s eni̅ nō dꝫ diminuere ius alicuius sine ei⁹ ꝯsensu. notat̄ de excess. ꝑla. ca. ii. In isto redēptōis ope et in aliis se debent prelati religiose ⁊ honeste habere. Nā epi sicut dignitate ꝓcelluut: sic religiose debent aliis preminere ⁊ ip os precellere. Extra d̄ voto. c. Ex multa. Et hec cū premissis coincidentius de secundo sufficiant.

Quantum

ad vltimū nō recuso dicere sā ctoꝝ pōtificū priuilegia merito ꝓpalanda. Sed anteꝙ̄ ad id ꝑueniā: aliqua preambula ꝓmittā. Et primo videndū ē: quid est priuilegiū. Rn̄detur: ꝙ priuilegiū est priuatum ius cōtra ius cōe indultū. Nā nisi aliquid indulgeret: nō esset priuilegiū. Extra de verb. sig. Abbē. extra. c. In his. ¶ Secūdo est videndū quid: si aliq̄s allegat ⁊ ostēdit priuilegiū: sed ei nō seruat̄. Rn̄deo secundū Host. ꝙ non dꝫ isti iputari. ff. Cōmodati ad eos. nō obstante si obiiciat̄ ei: ꝙ nō fuit vsus vel ꝙ ꝯtrariū factū est. Quomodo eni̅ vtet̄ priuilegio: q̄n̄ ei nō permittitur. nisi forte sententia ferret̄ cōtra eū ⁊ nō appellaret. Extra de senten. ⁊ secū de iu. Suborta. ¶ Tertio: quid si aliquis se oppon̄it priuilegio: ꝙ non preiudicet iuri alieno: talis puniendus est. ¶ Quarto quid si aliquis nō seruat priuilegia superioris concessa subditis. Illius tn̄ c priuilegiū si hꝫ merito reuocatur extra. c. Dilecti. Et nota hic: ꝙ si superior ex certa sciētia cōfirmauit priuilegiū concessum ab inferiori nō poterit reuocari per inferiorē. xxv. q. ii. Priuilegia. primo ⁊ secūdo c. sequentibus. ¶ Quinto quā do ⁊ quare priuilegiū dꝫ reuocari. Nūꝙ̄ reuocari decet sine causa. sed cū causa pōt ⁊ debꝫ reuocari. vt dicit Host.

His visis si

mul duo ostendūtur. s. qui fuerunt pontifices: ⁊ que sunt priuilegia his viris religiosis ordinis mercedis cōcessa pro captiuorū redēptione ꝓpter quā ordo iste fuit fundatus ⁊ ab ecclesia approbatus. Et nota: ꝙ a fundatione huius religiōis que fuit ab anno incarnatiōe dn̄i. M. cc. xviii. vt supra: ponūtur hic sūmi pontifices ⁊ eorum priuilegia que ꝯcessa sūt ordini mercedis ⁊ ad redēptionē. est verū: ꝙ ab illo tunc vsq̄ nūc aliqui fuerūt pape qui nō concesserunt priuilegia. eo q̄ p breuissimū tēpus in papatu vixerunt: vel renūciauerūt vel quasi subito morte preuēti fuerunt. ⁊ de istis nullā hic facio mentionem.

¶ Sequūtur noīa et priuilegia. Inno. iiii. iste cōcessit oīb⁹ facientibus elemosinā ordini ⁊ redemptioni: ⁊ qui i sua fraternitate se statuerint: ꝙ tempore interdicti possint in loco sacro sepeliri. ⁊ septimā partē penitentie relaxat. Vt ptꝫ per bullā dataꝫ Lugduni idus ia-

nuarii pontificatus sui ano. 3

Alexander

quartus iste multa et magna priuilegia concessit ordini et fratribus pro redemptione captiuorum. Primo quod tempore interdicti quando fratres ad ecclesias iterdictas aduenerint pro petitione redemptionis captiuorum: quod illa die porte ecclesie aperiantur: campane pulsentur et solenniter diuina officia celebrentur: et mortui sepeliantur: quantum quando facit ifra missarum solennia et quousque mandatum apostolicum substantialiter in locis: vbi diuinum verbum fieri solet: fuerit declaratum. Secundo concessit sacerdotibus et clericis tam religiosis quam secularibus: qui in exemplum aliorum huic operi pietatis manus porrexerint adiutrices: quod quicquid in diuinis officiis et horis canonicis dicere omiserint: eis indulgeatur. Tertio remittit omnia vota exceptis voto castitatis religionis et terre sancte dispensando cum istis fratribus vel eorum nunciis. attenta voti qualitate et possibilitate persone pro redemptione captiuorum ab omnibus votis deptis premissis tribus totaliter absoluatur. Habent ex hoc fratres mercedis vota comutare in redemptionem captiuorum. Et de isto indulto factum est presens opusculum. Quarto concessit: quod quisquis catholicus qui aurum vel argentum vel aliud caritatis subsidium pro redemptione captiuorum secundum facultatem suam dictis fratribus dederit: quod talis benefactor possit eligere confessorem idoneum: qui de omnibus peccatis suis possit

nomina summorum pontificum qui concesserunt religiosis priuilegia.

ipsum absoluere. exceptis illis: de quibus sede apostolica merito est consulenda. Et si talis benefactor infra annum obierit: dummodo sit corde contritus et ore confessus: quod plenarie permaneat et sit absolutus. Quinto concessit omnibus benefactoribus huius piissimi operis vere penitentibus et confessis vel qui ifra vnum annum erunt in statu gratie: singulis diebus pro qualibet elemosina vnum annum et. xl. dies de iniunctis penitentiis misericorditer relaxare. Sexto facit omnes benefactores huius piissimi operis participes et consortes in dedicatione. s. ecclesie romane/ et statione sancte romane ecclesie. Sed quia istud indiget declaratione: vt fideles xpiani magis liberaliter et cum maiori deuotione huic sanctissimo operi redemptionis subueniant. Et vt huius religiosi ordinis secularibus declarare istud sciant et valeant: est sciendum: quid itelligendum est per hoc: quod dicit dominus Alexander: quod benefactores et c. facit participes et consortes i dedicatione. s. ecclie romane. Istud est: quod omnes idulgentie et remissiones que fuerunt per summos pontifices in dedicatione ecclie romane concesse vult: quod redemptionis benefactores in illis innumerabilibus indulgentiis fieri participes et consortes. Etiam facit participes et consortes in statione sancte romane ecclie. Ad declarandum est sciendum: quod qualibet die cuiuslibet quadragesime omnes indulgentie et peccatorum remissiones tam pro viuis quam etiam pro defunctis: que in loco. ¶ Gregorius. x. confirmauit priuilegia suorum predecessorum per bullam data apud pretem

Nicolaus.3 et quartus

veterem.xii.kalen.iunii. Ni-
colaus.3.confirmauit priuile
gia suorū predecessorꝝ. ptȝ per
bullā datā viterbi nonas Au-
gusti. Nicolaus.iiii. iste decla
rauit ꝙ multa priuilegia que
cassata fuerūt ꝓpter hoc: quia
mali hoies vsi fuerūt sup ele-
mosinis petēdis: ꝙ priuilegia
cōcessa ordini mercedis nō cō
prehendebātur. imo concessit:
ꝙ libere fratres possint petere
ꝓ redēptione captiuorū ⁊ pro
seipsis ⁊ benefactoribus ordi-
nis ⁊ redēptōis relaxauit vnū
annū ⁊.xl. dies de iniūctis pe
nitentiis. Patet per bullā da
tā apud vrbē veterē idus iulii
anno.iiii. pōtificatus sui.

Item nico

laus.iiii. concessit: ꝙ oia bona
possessiones terras pecunias
⁊ quecūqȝ mobilia ⁊ imobilia
que a christi fidelib⁹ in vita ⁊ i
morte dimitt̄unt ⁊ relinquun
tur ꝓ redēptōe captiuorū / ex-
ceptis dūtaxat bonis illis que
certis ⁊ expressis ꝑsonis in ca-
ptiuitate infideliū detentis re
licta eē noscunt: fratrib⁹ mer
cedis tradant. Ptȝ per bullaȝ
datāapud vrbē veterē nonas
augusti pontificatus sui anno
quarto.

¶ Johānes cōfirmauit oīa
priuilegia ordinis ⁊ indulgen
tias redēptionis. Rome apd
sanctū Petrū nonas octobris
pōtificat⁹ sui āno.3. Clemēs
vi. cōfirmauit priuilegia ordi
ni suorꝝ predecessorꝝ. In ciui-
tate auinione.iiii. idus marcii
anno.ii. Idē cōcessit facienti-
bus elemosinā fratribus dcti
ordis ⁊ redēptioni captiuorū
oia priuilegia ⁊ indulgentias
ꝑpetuo valituras / ⁊ oib⁹ bñfa
ctoribus ordinis ⁊ redēptiōis
singulis diebus vsqȝ ad vnum
mēsem vnū annū ⁊.iiii. dies d̄
iniunctis penitentiis miseicor
diter relaxat Ptȝ per bullam
datā auinione.xvi.kalen. no
uembris: pōtificatus sui an-
no secundo.

Bonifaci

us mādauit: ꝙ cū aliqui recto
res maiores ⁊ curati ecclesia-
rū extorquerēt aliquā parteȝ
a fratrib⁹ elemosinaruȝ capti
uorꝝ: ꝙ diocesani illis ꝯtrariū
mandarent. ⁊ nisi desisterent
eorꝝ curis ⁊ beneficiis eēnt pri
uati oio. taliter vt fratres hi a
cetero ad curiā romanā nō ha
berēt accedere Et illa die qua
predicti fratres peterent: oēs
questus ⁊ petitiones cessarent
quorūcūqȝ.

clemens.vi

¶ Innocentius vi. ꝯfirmauit
oia priuilegia ordini.iiii. idus
iulii. auinione: pōtificatus sui
anno primo. ¶ Urbanus.v.
ꝯfirmauit priuilegia ordinis.
Pȝ per bullā data auinione.
viii.kalen.nouēbris: pontifi-
catus sui anno primo. Idem
Urbanus cōcessit ⁊ auctorita
tē dedit fratribus mercedis:
vt libere in terra sarracenorū
possent confessiones audire et
absoluere. Patet per bullā da
tam auinione.3.kalen. mar-
cii: pontificatus sui anno.3.
¶ Gregorius.ii. pro maiori p
te fecit priuilegia ordinis tra
sumi de registris suorum pre-
decessorum ⁊ omnia ordis pri

Urban⁹.v. et Gregor. clemens bernardus [illegible]

uilegia cōfirmauit. vt in dictis
priuilegiis videri potest sum=
mi pōtificis. Et cōcessit eisdē
fratribus mercedis: q nō tene
antur soluere decimas Patet
per bullā datā. xvi. kalen. iu=
nii: pontificatus sui anno. iii.
Clemens. vii. priuilegia ordi
nis ꝯfirmauit auinione. 3. id⁹
nouembris pōtificatus sui an
no. xiiii. Sixtus. xiii. multa pri=
uilegia ordini ꝯcessit. q patēt p
bullā datā saon. vi. kalen. no
uēbris pontificatus anno. xii.

Martinus

v. cōcessit: q fratres mercedis
vbiq3 terrarum libere petere pos
sint tam i locis exemptis q̄ nō
exemptis mandans omnibus
diocesanis et aliis, prelatis et
quibusuis personis sub excōi
cationis sententia: ne i aliquo
audeant super his fratres per
turbare nec in aliquo molesta
re. Patet per bullā datam flo
rentie. 3. idus aprilis pontifi=
catus sui anno. 3. ¶ Idē Mar
tinus confirmauit oia priuile
gia ordinis suorum predeces=
sorum. Patet per bullam da=
tam Constantie. ix. kalē. mar
cii. pontificatus sui anno. iiii.
¶ Eugenius. iiii. omnium suo
rum predecessorum ordis pri=
uilegia confirmauit anno.
M. cccc. xxxv. nonas octobris
Florentie pontificatus sui an
no quinto.
¶ Per pmissa priuilegia ostē
ditur: istud opus piissimum re=
demptionis quanti meriti est
cum sic a vices Christi geren=
tibus fulcitur gratiis et indul
gentiis. quibus muniuntur et
ditantur benefactores tam
spiritualibus thesauris et diui
tiis. Est enim elemosina fctā
redemptioni vt amica dei: so=
cia Christi regina misericor=
die operum anime medicamē
tum subuentio miserorū / libe
ratio fidelium Christianorum
indagatrix gratie via eterne
glorie / letitia angelorum / desi
deriū sanctorum. hec abluit a
peccatis animā mūdata a ma
lis desideriis conscientiā ama
ricata corda dulcescit. carnis
misere necessitati deficere ne=
scit est pietatis flos florum. ex
tinctio seu mortificatio pecca
torum. crescit merita. augmē
tat premia. aperit celum. clau
dit infernum. per ipsam viui
saluantur. anime penis pur=
gatorii liberantur.

Dicit tho

mas q ad hoc vt elemosina fi — ad hoc vt ele mosina fiat
at: ex parte recipientis requi=
runtur: q habeat necessitatem
que si extrema non est: tūc illā
dare est in consilio. et non i pre
cepto. Si aūt est extrema: illā
dare est i precepto. Et ad hoc
dicit Ambrosius Pasce fame
morientem. si non pauisti: occi
disti. Cum ergo captiui christi
ani inter inimicos fidei sint se
pe in extrema mortis necessi=
tate: nō solum corporali / sed
quod deterius est spirituali:
quia timetur de eorum dam=
natione: si abnegant fidem xpi
ideo eis non solum in consilio
sed in precepto tenentur chri=
stiani elemosinam facere. Et
dantes retenta eorum neces=
sitate et eorum quorū curam

habent tenentur talibus et con similibus de residuo et super fluo subuenire. ¶ Ex dictis Tho. secunda secunde. q. xii.

Superflua

ergo de necessitate p̄cepti sunt eroganda positis in extrema necessitate. videlicet captiuis Quia licet possint bona quan tum ad proprietatem: tamen etiam aliorū sunt quoad vsū scz filiorum: qui ex eis susten tari possunt. Unde Basilius: Si fateris ea tibi diuinitus ꝑ uenisse: an iniustus est de⁹ in= equaliter res nobis distribu= ens: cur tu abundas/ille vero mendicat: nisi vt tu bone di= spensatōnis merita consequa ris. ille vero patientie brauiis decoretur. est famelici panis: quem tu tenes / nudi tunica: quā in conclaui conseruas di= scalciati calceus: qui penes te marcescit. indigentis argen= tum quod possides inhumatū quocirca tot iniuriaris: quod dare valeres. Hoc idem dicit Ambrosius. di. xlvii. c. Sicut hi.

Captiuis

ergo pauperioribus aliis chri sti pauperibus omnes tenent subuenire. et maxime qui ditio res sunt: magis dare debent. Thobie. iiii. Si multum tibi fuerit: abundāter tribue. Idē Tho. secunda secūde. q. xxxii. Maiorem indigentiam et mi= seriam patientibus dandum est. vt dicit Augustinus in pri mo lib. de doctrina christiana.

Et Tho. vbi supra. Ex supra dictis constat: q̄ vota que re= demptioni largiuntur: in me lius conuertuntur. Deductis ergo quinqz questionum pro= batōnibus est priuilegii domi ni nostri pape veritas ventila ta/et contrarium asserētis fal sitas reprobata.

¶ Finit opus de potestate pape & votorum cōmutatōe In captivorum redēptione sollertissimi viri fratris petri ciiar sacratissimi ordinis sancte marie de mercede Redemptionis captivorum Iuris canonici bacalarii nupervero amēdis ꝙ plurimis & sue integritati restitutum per reverēdum fratrem Petrum aymerich almi conventus immaculate virginis boni aeris castri calleris prefate religionis In sacrorum decretorum facultate doctorem qui quidem arti Impressorie In alma parisiorum universitate diligēti ad modum castigatione tradidit Impressum equidem In dicta universitate per Iohannem gourmont de sancto germano de varreuilla pro Egidio gourmont apud collegium cameracense commorante. Anno Domini Millesimo quingentesimo sexto. Die vero visessima mensis Iunii.

